

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Kneginja Olga med bolniki

Včeraj je Nj. Vis. kneginja Olga pregledala različne ustanove Rdečega križa in štiri bolnišnice v Ljubljani. Visoka gospa je dala priznanje človekoljubnemu delu v Sloveniji in s svojim obiskom osrečila stotine bolnikov.

Kneginja Olga biva v Sloveniji sicer le na oddihu, vendar nikdar ne zamudi nobene priložnosti, da ne bi pokazala svoje velike skrbi in izrednega zanimanja za najrazličnejše socialne ustanove. Kot predsednica največje naše človekoljubne organizacije Rdečega križa, je prenesla svojo skrb na vse socialne in zdravstvene ustanove in prireditve ter je tako pred kratkim obiskala dečo kolonijo v Tuhinju pri Kamniku. Danes dopoldne pa je v kneginja Olga obiskala belo Ljubljano in se prepirala, kakšni so osrednji bolniški zavodi v srcu Slovenije, kamor se zatekajo betežni bolniki iz vse banovine.

Pri Rdečem križu

Kot predsednica Rdečega križa je Nj. kr. Vis. kneginja Olga seveda najprej obiskala društvo Rdečega križa. S svojim obiskom je počastila skladišče ljubljanskega RK na ljubljanskem polju, kjer je v neposredni bližini skladišča postavljen tudi velik šator RK, v katerem je prostora za 40 bolniških postelj. Ta šator je društvo RK kupilo že pred desetimi leti. Šator predstavlja

cialnega oddelka kr. banske uprave Anton Kosi in šef zdravstvenega oddelka banske uprave dr. Avramovič, ki so pospremili kneginjo Olgo od Celovške cete do kladišča RK na ljubljanskem polju. Nj. kr. Vis. kneginja Olga je prispela pred šator RK okrog pol 11 v spremstvu dvorne dame ge. Lozanič. Ko je kneginja Olga izstopila, je bilo videti, da je dobro razpoložena. Najprej je visoko gospo pozdravil ban dr. Natlačen, ki se je s kratkim nagovorom zahvalil za veliko pozornost in plemenito skrb, ki jo vedno in povsod Nj. kr. Vis. kneginja Olga kaže do socialnih ustanov. Za tem je pozdravila kneginjo Olgo ga. banova, nakar je kneginja Olga predstavil vodilne odbornike RK. Pristopila je trojica malih članic Podmladka RK in ljubka Anica Starman je visoki gospe pogumno deklamirala lepo prigodnico ter kneginji izročila lep šopek cvetja v belih in rdečih barvah. Vsa nasmejana je vstopila kneginja Olga v veliki šator RK, kjer jo je pozdravil predsednik banovinskega odbora RK dr. Oton Fetič. V svojem govoru je podčrtal, da pozdravlja Nj. kr. Vis. kneginjo Olgo kot neumorno predsednico RK in je poudaril, da bo ta visoki obisk vsem največja pobuda pri delu za širjenje misli RK v vsej Sloveniji. Zahvali za obisk je predsednik pridružil prošnjo, naj Nj. kr. Vis. kneginja Olga še v naprej ostane naklonjena tej pomembni organizaciji in njenemu delu. Potem je dr. Fetič predstavil kneginji vse zbrane predstavnike in odbornike RK. V njihovem spremstvu je kneginja Olga odšla iz šatora ter obšla častno četo bolničarjev in bolničark, pred katero je strumno pozdravil načelnik g. Senk in raportiral.

Kneginja Olga je z zanimanjem stopila v veliko skladišče RK, ki je bilo zgrajeno že leta 1882 in ki hrani dragoceno blago, ki ga je organizacija v dolgih letih z veliko požrtvovalnostjo svojih članov zbrala.

Kneginji Olgi je tolmačil v skladišču dr. O. Fetič in ravnatelj skladišča g. Jagodič. Kneginja se je podrobno zanimala za posamezne zaloge ter se prepirala tudi o njihovi kakovosti. Ob koncu je obiskala še pisarno skladišča, kjer so na steni visele slike Nj. Vel. kralja Petra II, kraljice Marije in kneginje Olge — v uniformi bolničark RK.

Odlikovanja

Ko je zapustila skladišče, je kneginja Olga s priznanjem čestitala članom uprave pri njihovem dosedanjem delu ter se vrnila z vsem spremstvom v šator. Tam jo je dr. Fetič zaprosil, naj v pobudo vsem članom RK osebno izroči odlikovanja štirim zaslužnim bolničarkam. Kneginja se je rade volje odzvala tej prošnji in je izročila zlato kolajno RK knjigovodkinji Mari Presl iz Ljubljane, srebrni kolajni RK ljubljankam Veri Bahar in Zori Ličen ter zahvalnico RK ljubljanki Fantli Ditrlich. Vsaki je kneginja lastnoročno izročila odlikovanje in jim čestitala. V imenu odlikovank se je za veliko ljubeznivost in priznanje zahvalila kneginji Olgi bolničarka Mari Presl.

Izročitev spomenice

Dr. Fetič je nato izročil kneginji Olgi v pergament vezano spomenico Rdečega križa. Spomenica je lepo delo Jugoslovanske tiskarne, na platnicah pa je simbolična slika, delo arhitekta Glanza, ki je tudi vso knjigo opremil. V spomenici je prikazana zgodovina in razvoj Rdečega križa v Sloveniji. Kneginja Olga je z zanimanjem pregledala spomenico in poudarila, da je izredno lepo opremljena in tiskana. Predsednik dr. Fetič je nato pozval vse navzoče, naj najvišji pokrovitelji Rdečega križa zakličejo:

Zivijo. Na vzklikanje je kneginja ljubeznivo odzdravljala, na kar se je poslovila in ponovno čestitala vodstvu Rdečega križa.

V ženski bolnišnici

Kneginja Olga je krenila od skladišča Rdečega križa čez Dunajsko in Masarykovo cesto na Zaloško cesto, kjer so jo že pričakovali pred žensko bolnišnico. Pred vrati je pričakoval visokega gosta šef zavoda dr. Alojzij Zalokar, ki ga je kneginji predstavil ban dr. Natlačen. Kneginja je vstopila in obiskala najprej prvo nadstropje. Obiskala je par bolniških sob in lepo urejeno babeto šolo, kjer je tolmačil naprave in učila visokemu gostu šef dr. Zalokar. Od tod je vodil kneginjo Olgo v porodniško sobo, za tem pa v spalnice, kjer počivajo mlade matere. Vsa nasmejana je pozdravila visoko gospo v prvi postelji ležeča Leni Francka iz Borovnice. Na vprašanje, koliko staro je njeno dete, je dežurni zdravnik pojasnil, da je komaj pred dobrimi petimi minutami povila krepkega otroka. Tudi druge bolnice so z žarečimi očmi spoznale visoki obisk. Kneginja je še obiskala sobo, kjer leže v lepih malih posteljah mali dojenčki. Čeprav so navadno precej živahni, so bili to pot vsi mirni in so s svetlini očmi in rdečih lic opazovali nepoznane obraze. Kneginja Olga je nato krenila s svojim spremstvom še na ginekološki oddelek ter si ogledala tudi moderno urejeno operacijsko dvorano. Z zanimanjem je zasledovala tolmačenja in s priznanjem podčrtala lepo ureditve zavoda. Pred odhodom je stopila s spremstvom še v kapelo, kjer so pravkar imeli krst. Tri mlade novorojenčke so tedaj držale babice v naročjih, medtem ko je opravil duhovnik krstni obred. S čestitkami šefu zavoda se je kneginja poslovila iz ženske bolnišnice.

V oddelku

za kirurgijo v

splošni bolnišnici

Kneginja je nadaljevala pot v bližnjo splošno bolnišnico. Pri vstopu v kirurški oddelek je pričakoval visokega gosta upravnik bolnišnice dr. Ferlan s šef-primarijem dr. Vladkom Guzeljem in zdravniški oddelki. G. ban je kneginji predstavil upravnika in primarija, na kar so zdravniki vodili kneginjo najprej v bolniško dvorano za moške. Znano je, kako strašno prenatrpan je kirurški oddelek, in v resnici je v veliki dvorani ležalo skoraj še enkrat toliko bolnikov kakor je bilo postelj. V mnogih posteljah sta ležala po dva bolnika, po sredi dvorane pa se ležali še bolniki na zasilnih posteljah in nosilih. Nj. Vis. kneginja Olga je obšla dvorano in za tem obiskala še oddelke, v katerem so ležale bolnice. Tudi tam je kneginja Olga mogla videti, kako velika stiska za prostor vlada na kirurškem oddelku splošne državne bolnišnice v Ljubljani in koliko neprijetnosti imajo zaradi tega tako bolniki kakor tudi zdravniki in strežno osebje. Kneginja Olga je nato krenila s kirurškega oddelka takoj v drug zavod.

V zavodu za zdravljenje raka

Obiskala je banovinski zavod za proučevanje in zdravljenje novotvorb (raka), ki je nameščen

Kneginja Olga izroča v šatoru Rdečega križa odlikovanja požrtvovalnim samaritankam.

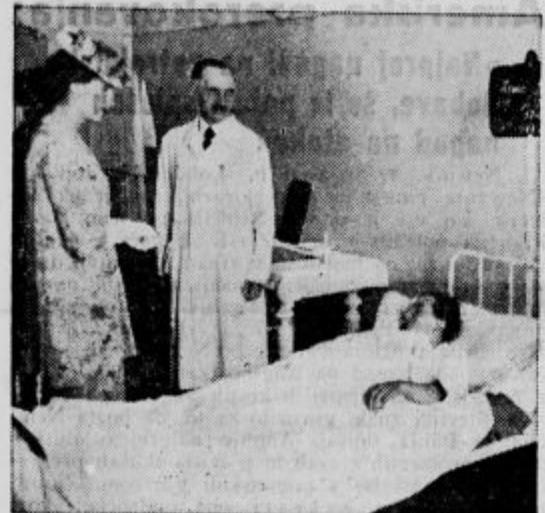
v na zunaj starinski zgradbi šempetrške vojašnice, ki je najstarejša vojašnica v Ljubljani. Tem prijetnejši je bil vtis, ki ga je napravila na vse obiskovalce notranjost ličnega zavoda, kateremu sicer še primanjkuje prostora. Ob vratih je kneginjo Olgo sprejel in pozdravil šef zavoda dr. Cholewa, ki je nato vodil kneginjo Olgo po vseh prostorih zavoda. Kneginja Olga je obiskala nekaj ličnih bolniških sob, v katerih so bili bolniki, ki so jo takoj spoznali. Kneginja Olga se je zanimala za posamezne primere in s sočustvovanjem in hkrati z zanimanjem zasledovala razlage o uspehih zdravljenja. V pisarni predstojnika zavoda se je Nj. kr. Vis. kneginja Olga vpisala tudi v spominsko knjigo: Olga, 9. 8. 1940. Dr. Cholewa je nadalje tudi objasnili, kako rak pri nas narašča in da je že prehitel po številu bolezenskih primerov jetiko in da je banovina prav zaradi tega na lastne stroške ustanovila ta zavod, da bi se mogel najti način kako omejiti lo bolezni. Kneginja Olga si je še ogledala ambulanto zavoda, dragocene pušice z radijem in ogromne röntgenske aparate za obsevanje.

Pri bolnih otrocih

Za tem je kneginja Olga odšla s svojim spremstvom še v otroško bolnišnico, kjer jo je sprejel in pozdravil vodja zavoda dr. Bogdan Derč. Kneginja Olga si je ogledala posamezne oddelke, kjer so v posteljah in košaricah ležali mali bolniki. Dr. Derč je pojasnjeval posamezne primere bolezni in uspehe zdravljenja. Pozvonilo je polno, ko je bil ogled končan. Pred otroško bolnišnico se je Nj. Vis. kneginja Olga poslovila od bana dr. Natlačen in gospe, od dr. Derča in vsega spremstva ter vstopila z gospo Lozanič v avtomobil in se odpeljala iz Ljubljane.

V neizbrisnem spominu

Kjer koli je na današnjem obisku bila kneginja Olga, povsod je pokazala tako veliko zanimanje in ljubezen do trpečih bolnikov, da so vsi bolniki čutili kako sočustvuje z njimi. Mnoge izmed njih je tudi nagovorila, kako se boljša bolezen in kako jim je. Z ožarjenimi obrazi so bolniki odgovarjali in videti je bilo kako so srečni, da morejo v svoji sredi videti visokega gosta. Zato je razumljivo, da je današnji visoki obisk ostal vsem betežnim, ki so ga bili deležni, neizbrisno v spominu. Prav tako bo ta obisk z globoko zahvalnostjo in iskreno ljubeznijo sprejela vsa Slovenija, ki je iz srca hvalečna Nj. kr. Vis. kneginji Olgi za to veliko pozornost, ki so jo bili deležni zdravstveni zavodi in Rdeči križ v Ljubljani.

Kneginja Olga ob postelji Francke Leni iz Borovnice, ki je dobrih pet minut pred obiskom rodila krepko in zdravo dete.

za društvo veliko vrednost, saj je z njim mogoče na poljubnem mestu postaviti zasilno bolnišnico. Pred šatorom je bila postavljena častna četa bolničarjev in bolničark RK v uniformah na čelu z dr. Misson, predsednikom samarijanskega odbora, in načelnikom Senkom. V četi je bilo okrog 100 oseb, samih izvežanih bolničarjev in bolničark, ki so z uspehom dokončali potrebne tečaje in tudi praktične vežbe v vojaških bolnišnicah. Tako da so vsi sposobni, da v primeru potrebe nastopijo svojo odgovorno službo. Pred šatorom so se zbrali dalje podpredsednik glavnega odbora RK v Belgradu: dr. Krejči, poslevoedeči podpredsednik banovinskega odbora RK dr. Fetič ter celotni odbor banovinskega odbora RK in ljubljanskega pododbora z go. Minko Krotovo na čelu.

V skladišču Rdečega križa

Nekaj pred pol 11 je prispel k skladišču RK tudi ban dravske banovine g. dr. Natlačen z gospo in v spremstvu svojega tajnika g. dr. Kovačiča. Visokemu gostu pa so se odpeljali nasproti v posebnem avtomobilu podpredsednik glavnega odbora RK dr. Krejči, načelnik so-

Kneginja Olga v otroški bolnišnici, kjer ji je tolmačil posamezne bolezni malčkov dr. B. Derč.

Kneginja Olga na obisku v zavodu za zdravljenje raka. Na prvi postelji leži Belgrajčan Debenjak, ki se zdravi v Zavodu.

Politični zapiski

»Svoj svome«

V Beogradu izhaja že nekaj časa dvakrat na mesec časopis »Svoj svome«, ki ga izdaja za agencijo »Balkan« časniki, informativno, oglasno in tiskovno izdajateljstvo zadrugo neki Branimir Čabić, ki je »časopis« tudi ravnatelj tednika »Belgrajski Ljudi«. V svoji zadnji številki objavlja ta list uvodnik »Vstajenje Orjuna — zahteva današnjega časa«, v katerem se zavzema za obnovo orjunaške organizacije ter svojo dotično zahtevo utemeljuje z nacionalnimi interesi. V uvodniku pravi med drugim, »da Orjuna ni umrla, da revolucionarno jugoslovanstvo še ni spregovorilo zadnje besede, zato ker Orjuna še ni popolnoma odigrala svoje zgodovinske vloge«. Nato članek zaključuje s pozivom: »Jugoslavija te kliče — Orjuna!«

Kakor se je moglo zvedeti, stoji za tem delom razni nemirni ljudje, ki povsod nastopajo proti sedanemu sporazumu s Hrvati in proti nadaljnjemu preureditvi države v duhu tega sporazuma ter zagovarjajo strogo, centralistično ureditev države v duhu integralnega jugoslovanstva. Belgrajski politični krogi, ki podpirajo sedanjo vladno in zagovarjajo sporazum s Hrvati, glede tega dela izjavljajo samo toliko, da sedaj zaenkrat Jugoslavija ne potrebuje več nobenih razbijaških družb, ki bi rade svoje zločine pokrivala z nacionalnimi frazami.

Kdo so lastniki Narodne banke?

Zagrebski »Obzor« objavlja listo z imeni vseh delničarjev »Narodne banke« in priključno na podlagi te objave do ponovnega zaključka, da je treba Narodno banko iz rok zasebnih lastnikov spraviti v državne roke. Za zadnji občni zbor Narodne banke, ki je razdeljena v skupno 60.000 delnic, se je prijavilo 234 delničarjev, ki so imeli skupno 40.390 delnic ter skupno 2.407 glasov. Med prijavljenimi delničarji so sledeči:

Državna Hipotekarna banka (6.749 delnic in 100 glasov), Beogradska zadruga (4.363 delnic s 100 glasovi), Beogradska trgovačka banka (1.850 delnic in 100 glasov), Vračarska štedionica (600 delnic in 60 glasov), Poštanska štedionica (5.158 delnic, 100 glasov), Izvozna banka (1.000 delnic, 100 glasov) Nikola Jošić i Sin (1.000 delnic, 100 glasov), Prometna banka (1.030 delnic, 100 glasov), Tiča Pantić (1.500 delnic, 100 glasov), Penzijski sklad uradnikov Narodne banke (2.270 delnic, 100 glasov), Hipotekarna banka trgovačkog fonda (800 delnic 80 glasov), »Sumadija« (300 delnic, 50 glasov), Cinovnički banka (270 delnic, 27 glasov), Vlada Teokarović (168 delnic, 16 glasov), Ljuba Saračević (182 delnic, 18 glasov), Smedevska kreditna banka (219 delnic, 21 glasov) Beogradska založna banka (229 delnic, 22 glasov), Milan Vukičević (166 delnic, 16 glasov), Gradjanska štedionica (188 delnic, 18 glasov), Svetozar in Zorka Godjevac (650 delnic, 65 glasov), Generalna banka za trgovino in industrijo, (90 delnic, 9 glasov), dr. Gramberg (110 delnic, 11 glasov), Beogradska trgovačka štedionica (120 delnic, 12 glasov), Zadruga Srba privradnika (150 delnic, 15 glasov), Zanatska banka (130 delnic, 13 glasov), Katarina Jovanović (400 delnic, 40 glasov), Svetislav Jovanović (50 delnic, 5 glasov), dr. Jovan Jovanović (50 delnic, 5 glasov), Vilim Jovanović (50 delnic, 5 glasov), dr. Bajkić, urednik »Blagostanja« (75 delnic, 7 glasov), dvorna dama gospa Grujić, predsednica Kola srpskih sestara (40 delnic, 4 glasove), dr. Milan Stojadinović, in soproga Sofija (20 delnic, 2 glasova). Sledi še daljše število srbskih gospodarskih ljudi, ki imajo po od 10 do 100 delnic.

Od 243 delničarjev, ki so se za občni zbor prijavili, jih je 1165 iz Beograda, iz drugih krajev Srbije pa 13. Samo belgrajski delničarji ki so se za občni zbor prijavili, imajo skupno 33.642 delnic (od 40.390 prijavljenih, ter od 60.000, kolikor jih Narodna banka ima). Ako izključimo Beograd, odpade na vso ostalo državo, vključno s njen srbski del manj kakor 7000 delnic.

»Špekulante v zapor«

»Glas Primorja«, ki izhaja v Splitu, zahteva ostre ukrepe proti »defetistom in špekulantom«, ki sedanje hude čase izrabljajo v svoje namene. Med drugim pravi, »da nekateri špekulanti brez načrta, brez reda, kar po mili volji dvigajo cene in stvarno ljudstvo goljufajo. Do sedaj se nobeno posredovanje oblasti v tem pogledu ni izkazalo zadosti učinkovito, da bi te špekulante pritisnilo ob zid«. List, ki je glasilo JRZ, postavlja na to samo eno vprašanje, namreč čemu je bila objavljena uredba, s katero je bilo določeno, da pridejo trgovski špekulanti v koncentracijska taborišča ter da se jim odvzame premoženje, ter prepiše na državo, ako se jim krivica sodnijsko dokáže? List zaključuje svoj članek z vprašanjem, »zakaj dosedaj še nikdo ni bil deležen te kazni, ko pa smo vsaki dan priča o izkoriščanju ljudstva od strani teh špekulantov«.

»Pomirjenje med radikali«

Glasilo staroradikalov »Delo«, ki ga je do nedavno urejeval pravosodni minister dr. Lazar Marković, razglablja o poskusih, da bi prišlo med posameznimi skupinami radikalov do pomirjenja in do strunjenega nastopa. »Delo« meni, da trajajo poskusi dalje in da se počasi kažejo tudi že uspehi. List pravi, da je dosedanje delo doseglo vsaj to, da se med vsemi radikali, ki so raztreseni po vsej državi, pa naj bodo v skupini, ki jo vodi Aca Stanojević, ali v kakšni drugi skupini, ali pa celo neorganizirani, čuti neka posebno močna medsebojna povezanost in skupna želja, da bi se radikalna stranka spet obnovila, ter da bi se radikalizmu vrnilo mesto, ki mu v življenju države in naroda pripada. List pravi, da je to uspehi, ki ga nikdo ne more več zanikati.

12 letnica Radičeve smrti

Vsi hrvatski listi posvečajo daljše uvodnike spominu Stepana Radiča, ki je umrl pred 12 leti v znanih okoliščinah. »Hrvatski dnevniki« svoj spominski članek zaključuje z besedami: »Hrvatski narod svojemu prvoborniku Stepanu Radiču ne dolguje samo večne hvaležnosti, ampak se je tako združil z njegovim duhom, da pomeni danes hrvatski narod isto, kakor Stepan Radič, Stepan Radič pa isto, kakor hrvatski narod. To se pravi: vdanost svobodi in pravici, poštenju in delu, tvorno silo v izgraditvi svoje domovine, vztrajnost v rušenju vsega, kar bi narod oviralo v tem tvornem, plemenitem poslu«.

Italijani napadajo v Afriki

Prodrli so že na 2 straneh v angleško Somalijo

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 9. avgusta. AA. Poročilo glavnega štaba italijanske oborožene sile se glasi:

V Severni Afriki na meji Cirenaike se je 16 naših lovskih letal spoprijelo s 27 angleškimi letali in se jim je kljub veliki sovražni-kovi premoči posrečilo sestreliti pet njegovih letal. Dve naši letali se nista vrnila.

V angleški Somaliji so naše čete zavzele Hergiso.

Nekje v Italiji, 9. avgusta. AA. Posebni dopisnik agencije Stefani piše, da so italijanska lovka letala v zadnjih dneh prizadevala težke izgube sovražniku in da so angleški bombniki poskušali včeraj z napadom večjega obsega. Neka angleška letalska skupina sestavljena iz 27 hitrih letal, se je spustila v boj, njej nasproti pa je vzletela italijanska skupina 16 lovskih letal ter je pri tej priliki prišlo do srdečega spopada v zraku. Čeprav je bil sovražnik v veliki premoči, so se italijanski letalci še enkrat pokazali močnejši ter so izvojevali zmago. Po nekaj minutah boja so Angleži izgubili dve letali in letalci niso imeli niti več časa, da bi se poslužili padal. Italijani so izgubili eno letalo, drugo pa se je moralo spustiti na italijansko ozemlje. Ostalih 14 italijanskih letal se je vrnilo nepoškodovanih v svoja oporišča.

Rim, 9. avgusta. AA. Stefani. »Messaggero« komentira prodiranje italijanskih čet v britansko Somalijo in pravi, da so angleški in francoski listi ter londonski in pariški radio »so vojno, posebno pa ob vstopu Italije v vojno skušali predočiti to vojno kot neizogibno katastrofo italijanskega imperija. Toda Italijani so prodrli v Sudan in Kenijo ter zasedli pokrajino Mojale, v angleški Somaliji pa italijanske čete takisto prodirajo. Ena izmed teh italijanskih kolon je zavzela pristanišče Zeylo, razen tega pa obvladuje italijansko letalstvo vsa angleška letalska oporišča v Sudanu, Keniji, Somaliji in Adenu. Vse to je najboljši demant vse demokratske propagande«.

Rim, 9. avgusta. m. Transcontinental Press. »Popolo di Roma« odgovarja na grožnje, ki vse bolj pogosto prihajajo iz Anglije, kar amatra ta list za posledico spoznanja, da se približuje poraz. V zvezi s tem se »Popolo di Roma« predvsem bavi z novicami o najnovejših dogodkih v Afriki, po katerih Anglija preti Italiji z ostrim letalskim napadom na ves Apeninski polotok in na Rim. Ta angleška grožnja ne more preplašiti ljudi ob Tiberi. Anglija se je že pokazala s tem, da pobija številne žene in otroke brez obrambe v odprtih mestih. Pa četudi deluje s tem sistemom, se vendar ne more nadejati zmage«.

Več sto letal v boju nad Rokavom

Oba tabora poročata o visokih izgubah nasprotnikov

Nemška poročila

Berlin, 9. avgusta. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča:

Kakor je bilo že sporočeno, so naši hitri bojni čolni izvedli 7. in 8. avgusta napad na nek britanski konvoj. Kljub erditi obrambi od strani sovražnih rusilcev in drugih oboroženih ladij, ki so spremljale konvoj, je bila potopljena ena 8000 tonska petrolejska ladja, ena 5000 tonska in ena 4000 tonska. Neka manjša petrolejska ladja je bila zažgana. Naši hitri bojni čolni so se vrnilo nepoškodovani.

Včeraj so naša letala »Stuka« napadla angleške konvoje južno od otoka Wight, ki so pluli pod varstvom letalskih in pomorskih sil. Kakor je bilo že sporočeno, je bilo iz enega konvoja potopljenih 12 trgovskih ladij v skupni tonazi 55.000 ton, drugih sedem trgovskih ladij, pa je bilo težko poškodovanih. Skupno so naše letalske bojne sile včeraj potopile ali težko poškodovale 28 sovražnih ladij.

Naši »Messerschmitti« so uničili 12 angleških letal. Pri otoku Whight in pred Doverom je bilo sestreljenih skupno 49 britanskih letal, in sicer 33 letal vrste Spitfire, medtem ko so naše letalske sile izgubile le 10 aparatov. Dve naši letali sta se morali prisilno spustiti.

Preteklo noč so naši bombniki izvedli napad na angleška industrijska podjetja v Liverpoolu in Bristolu ter na letališča in protiletalske postojanke v južni Angliji. Naša letala so po načrtu nadaljevala z metanjem min pred britanska pristanišča. Angleška letala so preteklo noč letela nad zahodno Nemčijo. Hudi ogenj naše protiletalske artilerije je prišel, gotovo število sovražnih letal, da so se morala vrniti, ter je preprečil, da bi metala bombe. Posamezne bombe, ki so padle na razne kraje, so povzročile samo neznatno stvarno škodo. Človeških žrtev ni bilo. Ranjenih je bilo nekaj oseb na nekem malem naselju ob meji. Naša protiletalska artilerija je zbila na tla dve sovražni letali.

Berlin, 9. avgusta. AA. DNB. 15 ladij s 72.000 ton potopljenih. — V letalskih bojih sestreljenih 34 angleških lovskih letal. Pod takimi in podobnimi naslovi čez vso stran ptejejo nemški listi navdušeno o velikih uspehih nemških hitrih bojnih čolnov in nemškega letalstva, ki jih je nemško vrhovno poveljstvo objavilo včeraj popoldne. »Berliner Börsen Zeitung« pravi: V zgodovini vojne proti Angliji, bo 8. avg. ostal dan ponosa. Slava za to gre hitrim bojnim čolnom in letalcem. S temi udarci so Nemci pokazali Angležem, kaj vse jih šele čaka. Anglija mora zabeležiti v svojem koledarju 8. avgust kot enega izmed mnogostevilnih slabih dni. Mi vidimo v tem dnevu predigo podobnih dni, ki bodo napih-njenemu plutokratackemu režimu pokazali, kaj se pravi vojskovati se z Nemčijo. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi: da pomeni včerajšnje izredno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva silen primer sodelovanja med vojno mornarico in letalstvom.

Angleška poročila

London, 9. avgusta. t. Reuter. Letalsko ministrstvo in admiraliteta objavljata naslednje uradno poročilo o včerajšnji bitki v Rokavskem prelivu: Pri včerajšnjem napadu nemških motornih čolnov in strmoglavskih bombnikov na večje število trgovskih ladij, ki so jih spremljale vojne edinice, so Nemci potopili pet ladij s skupno tonazo 5039 ton. Dve od teh ladij s skupno 2500 tonami sta bili potopljene od sovražnih motornih čolnov, tri ostale ladje s skupno 2539 tonami pa so potopili bombniki.

Angleška poročila

Kairo, 9. avgusta. b. (Reuter.) Angleško vrhovno poveljstvo poroča uradno: V zahodnem delu pušave so italijanski bombniki napadli Matruh, škodo ni nobene. V Sudanu so sovražni bombniki povzročili manjšo škodo pri Gebeitu in je bilo nekaj civilnih oseb ranjenih. V Somaliji prodirata italijanski koloni iz Hergise in Odweine proti severu. Izvidniške čete na obali med Zeylo in Berbero poročajo, da je tamkaj vse v redu. Italijanski bombniki so napadli Berbero, toda škode niso napravili. Iz Palestine in iz Kenije ni poročil o kakršnih novih dogodkih.

Kairo, 9. avgusta. AA. (Reuter.) Poveljstvo britanskih letalskih sil v Egiptu je objavilo današnje dopolne naslednje uradno poročilo: Največja bitka v zraku, ki se je do sedaj odigrala nad Libijo, je bila včeraj med italijanskimi in britanskimi lovskimi letali. Britanska eskadrila lovskih letal tipa »Gladiator« je napadla mnogo močnejše italijanske letalske sile, lovska letala tipa »Cp 32« in »Cp 42«. Čeprav so bila italijanska letala številčno v premoči in to v razmerju 2:1, so se »Gladiatorji« vrgli na sovražnika in je bil njihov nalet tako silovit, da so uničili 15 italijanskih lovskih letal. Dve naši letali se nista vrnila.

Ta bitka se je odigrala nekoliko zahodnejše od Sidj Omara.

V britanski Somaliji je bila včeraj Berbera napadena od treh sovražnih letal vrste »Cp 42« in takoj nato še od majhne eskadrole sovražnih bombnikov. Zvedelo se je, da je bil en sovražni bombnik poškodovan in da ga je poškodovala britanska protiletalska artilerija. Nismo pretrpeli nobenih izgub.

7. avgusta so naši bombniki izvedli napad na Hergiso. Opaziti je bilo zadetke na vojašnicah in barakah, kjer so bile očitno nastanjene čete. Bombniki, ki pripadajo južnoafriškimi letalskim silam, so napadli obmejno straznico v Elvaku.

London, 9. avgusta. t. (Reuter.) Na mero-dajnih mestih izjavljajo, da ni treba pripisovati velikega pomena italijanskemu prodiranju v Somalijo. Čeprav bi Italijani zasedli Berbero ali vso Somalijo, bi še kljub temu Adena ne ogrozili. Dejansko bi še kljub temu ostali odrezani od ostale Italije — medtem ko bi angleškega pomorskega prometa ne mogli »virati«, ker angleško brodogradje popolnoma obvlada Rdeče morje. Angleška blokada italijanskih čet v Abesiniji pa bi trajala nespremenjeno dalje.

Rim, 9. avgusta. m. TCP. Angleška letala so poškodovala dve italijanski podmornici in eno ladjo, ki je bila veidrana v pristanišču Marsani.

tako da obstoji dvom, da bi se to letalo moglo vrniti v svoje oporišče.

Poročilo letalskega ministrstva pravi: Zdaj se je zvedelo, da je bilo pri včerajšnjih letalskih spopadih sestreljenih še sedem sovražnih letal, in sicer pet letal vrste »Junkers 87«, eno letalo tipa »Messerschmitt 110« in eno vrste »Messerschmitt 109«. Tako znaša zdaj skupno število uničenih sovražnih letal 60, od katerih je 24 bombnikov, ki so operirali s strmoglavljenjem. Trdilo se je, da je včeraj nad Rokavskim prelivom nastopilo nad 800 sovražnih letal, kar pa je v resnici približno dvakrat previsoka številka. Naši letalci so videli pri spopadu v zraku nad Rokavskim prelivom okoli 400 sovražnih letal. Potemtakem je sovražno letalstvo izgubilo nad eno sedmino letal, ki jih je poslalo v boj proti konvojem.

Angleška uganja o nemškem napadu

Bern, 9. avgusta. t. Švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« objavlja članek londonskih »Times«, kjer poslužbeno glasilu angleške vlade razglablja o blizajočem se nemškem napadu na Anglijo. »Times« pravi, da so zadnje dni prišla v London poročila, ki ne dopuščajo več nobenega dvoma o tem, da so nemške priprave za napad in za izkrcanje nemških čet na angleških otokih že zelo daleč napredovale, toda da po vsej verjetnosti še niso končane. Ugotovljeno je,

da so na francoski obali Rokavskega preliva postavljeni daljnostrelni topovi in da tamkaj gradijo podstavke še za nove. Nadaljnji znak je dejstvo, da so večji predeli francoske obale zaprti za civilni promet in dostopni samo vojaštvu. Angleški letalci so opazili, s kakšno mrzlično naglo popravljajo železnice in druge porušene vojaške naprave v severni Franciji in v Belgiji. Zadnji teden so angleški izvidniki opazili tudi obsežna premikanja čet v smeri proti francoski obali. Vse torej govori za to praviho »Times«, da nemško vojno poveljstvo ni opustilo načrta, da bi izkrcalo vojaštvo na angleških otokih. Morda so nekateri krogi v Nemčiji začeli izražati dvome nad uspehom takšnega podjetja, toda polježar je takšen, da načrtov ni mogoče več spreminjati. Osebnosti, ki imajo vpogled v položaj in možnost, da ga pravilno presoja, menijo, da bo Nemčija prešla v napad in bo poskusila izkrcati svojo vojsko na angleškem otočju v prihodnjih osmih ali štirinajstih dnevih.

Posebni poročevalec »NZZ« v Angliji pristavlja k temu poročilu, da je po Londonu zelo razširjeno mnenje, da bo Italija istočasno, ko bo Nemčija napadla angleške otoke, izvedla tudi ofenzivo proti Egiptu.

Ameriška prerokovanja:

»Najprej napadi na petrolejske dobave, še le potem splošen napad na otoke«

Nework, 9. avgusta. b. Londonski dopisnik »Newyork Timesa« piše o porazu Francije ter našteva, kaj vse je dobila Nemčija po tem, ko je Francija položila orožje. Zlasti se peča z naglim vojskovanjem na morju in v zraku ter pravi, da je samo Francija omogočila Nemčiji, da sedaj na več krajih izvaja napade proti Angliji, kar prej ni bilo mogoče. Zaradi kvalitativnega izboljšanja britanskih sil pa je pričakovati, da bo Nemčija za določen čas odložila napad na Anglijo, zato pa bo pričela z napadi v oddaljenejših krajih angleškega cesarstva. Številni znaki govorijo za to, da bosta Nemčija in Italija skušali Anglijo najprej osliniti v njenih prometnih zvezah in ji bosta skušali preprečiti tudi preskrbo s pogonskim gorivom. Zaradi tega nameravata zasedati ona področja, skozi katera teče petrolej iz Irana in Iraka do sredozemskih luk, nakar šele bosta prešli v odločilen napad proti samemu angleškemu otočju. Kolikor je bilo doslej mogoče ugotoviti, je Anglija sposobna, da napade Egipt s kolonialno vojsko, ki šteje četr milijona dobro opremljenih mož.

Italijanska kolonialna vojska, ki je pod poveljstvom generala Grazianija, je že nekaj mesecev pripravljena za napad na Egipt. Cilj italijanske vojske je predvsem zavzeti Sueskega prekop in zasedba področja med Egiptom in Irakom, nato pa zasedba angleških pomorskih oporišč v Aleksandriji.

Budimpešta, 9. avg. AA. DNB: Madžarsko-grški sporazum o blagovnem in plačilnem prometu je podaljšan z izmenjavo not do 4. septembra.

Atene, 9. avg. AA. DNB: V Atenah je bila ustanovljena nova paroplovna družba s kapitalom 10 milijonov drahem. Družba se bo imenovala »Paroplovna delniška družba Sirus«.

London, 9. avgusta. b. Vodja britanske fašistične unije, Edvard Mosley, ki je bil 23. maja aretiran, je prosil, da ga oblasti izpustijo. Obenem je dal izjavo lojalnosti.

Zemljevid k bojem v Afriki: Italijani napadajo iz Abesinije angleški Sudan na severu in angleško Somalijo na vzhodu. Črna ozemlja predstavljajo italijanski imperij

Papež proti umazani knjigi in propagandi laži

Papež Pij XII. je zopet porabil priliko sprejema novoporočencev preteklo sredo 7. t. m., da je v mojštrskem govoru opozoril na dve nevarnosti za krščansko dušo zlasti v naših dneh: slabo knjigo in lažnivo propagando, ki seje sovraštvo med narodi.

Sv. oče je spomnil navzoče na pridigo apostola sv. Pavla v Elezu, ko so pogani, ki so izprevideli ničnost svojega praznoveststva, prinesli na trg knjige in jih vpričo vseh zažgali. Proračunili so njih ceno — pravi sveto pismo — in našli, da so veljale 50.000 srebrnikov. To so bile knjige, ki so učile magijo ali pa dražile nižje nagone človeka. Papež je nato opozoril na skrb Cerkve, da verniki ne bi brali slabih knjig, od katerih so mnoge že samo po svoji vsebini prepovedane, ne da bi bile na indeksu, ker pač škodujejo veri in čednemu življenju. Cerkev ne bi bila cerkev, če ne bi na ta način skušala obvarovati svojih članov pred strupom za zdravo življenje duše. Ne more biti svobode, da bi smel človek brati vse, kakor ni svobode, da bi človek smel uživati vse, kar mu pride pod roko, čeprav bi bil to kokain ali pruska kislina. Nikakor ni prepovedano krščanskemu možu in ženi brati povesti, v katerih so popisana plemenita človeška čustva medsebojne ljubezni, kakor jo hoče Bog v soglasju z njegovim prirodnim in npravnim zakonom hkrati. Sveto pismo samo nam opisuje take nežne stvari, ki so navdihnjene od resničnega in človekove npravnstvene odgovornosti prežetega srčnega nagnenja, kakor so na primer srečanje med Jakobom in Rahelo, poroka mladega Tobije, povest o deklici Ruth in druge. Imamo tudi velike romanopisce, kakor je na primer Manzoni, ki nam opisujejo ljubezen v njenih najsrčnejših pa tudi najplemenitejših in npravnstvenih visokih pojavih. Toda okoli teh cvetov človeškega umetniškega genija se na ogromnem polju domišljije bohoti brez števila strupenih produktov, ki uspravajo človeško čednost s svojim omamljajočim nečistim dihom. Mladeniču ali mladenki, ki pravita, da nista več otroka in da poznata življenje, pa iz tega sklepa, da smeta poznati tudi vse, kar je slabo in izpačeno ter grdo, sta na krivem potu, ker nikakor ni res, da bi dobro in prav ter izčrpno poznan življenje le tisti, ki se je podal v njegove nižine, kjer je najbližja nevarnost, da oskruni svojo domišljijo in si okuži dušo sam. Proti npravnstvenemu zlu in zastrupljajoči umazaniji ni nobene imunite. Ta strup je podoben onemu, ki ga prenašajo žuželke, katere povzročajo tako imenovano spolno bolezen. Podobno, kakor ta strup, tudi nečiste predstave in podobe, v katerih, če se jih ne znamo ubraniti, uživamo nehoče, najprej samo povzročijo majhno lokalno vnetje, počasi pa okužijo vso kri in z njo ves človekov organizem. Opolzko čtivo je včasih še bolj nevarno kot slaba družina, katere je človeka sram, dočim protinpravnstvene povesti bere skrivaj in si le-te morejo dovoliti marsikaj, kar bi človek v družbi odločno odklanjal, in opisujejo stvari, v katerih bralec ali bralka v resnici ne bi hotela biti nikoli ne subjekt ne objekt ali žrtev takih grdobij. Koliko zla lahko povzroči roman, ki draži čutnost ali pa nemoralna revija in umazane podobe! Tako človek sam podira jezove, ki ga varujejo pred blatnimi valovi, v katerih zatone sramežljivost, ki je ena največjih odlik človeške duše in duha.

Papež nato opozarja starše, da morajo paziti, kaj bero njihovi otroci, da ne bi postali žrtev škandaloznih padcev. Take žalostne tragedije imajo po veliki večini svojega povzročitelja v nemoralni knjigi, ki je čez noč razrušila stavbo nežne otroške duše in jo večkrat storila nesrečno za vse življenje.

Nato je Pij XII. govoril o drugih knjigah pa tudi časnikih in brošurah, ki sejejo z lažnivimi vestmi, krivičnimi sodbami in potvornimi dejstvi sovraštvo med narodi. Kakor umazana anonimna pisma večkrat uničijo srečno zakonsko soživljenje, tako gotove vrste tisk in knjige rušijo bratovsko vzajemnost med narodi. Čeprav so zmotna prikazovanja v več primerih bolj plod lahkomišljenosti, nemarnosti ali slabih informacij, kakor zlobe, pa bi morali pisatelji posebno v današnjem času pomisliti, da je treba vsako stvar zadostno pretehtati, da se ne bi pojavile posledice, ki večkrat povzročijo ogromno škodo za ves narod in državo. Kar se pa tiče laži, ki se v takem času trosijo namenoma, vemo, da so v zgodovini večkrat povzročile ali pa močno pripomogle k izbruhom krvavih sporov. Če je publicist izprevidel, da se je nehoče zmotil, ima absolutno dolžnost, da to javno popravi. Noben pisatelj, kaj še krščanski, ne sme rušiti svete dediščine resnice in ljubezni, na katerih je zgrajena naša kultura, ki je bila s tolikim trudom zgrajena. In sveto pismo pravi, da je jezik ubil več ljudi, kakor meč.

Poročila iz Francije

Vichy, 9. avgusta. AA. (Havas.) Uradni list objavlja zakon, po katerem se ustanavlja zavod za zunanjo trgovino. Pri tem zavodu bo zaposleno civilno osebje in bo zavod podrejen finančnemu ministru. Njegova naloga bo, da uresniči načrte glede uvoza in izvoza.

Sotrudnik lista Petit Parisien, ki je obiskal zasedene kraje Francije, piše, da od 13. julija dalje vozijo spet vlaki med Parizom in Nancy.

Gigurtu: „Potrebne so žrtve“

Predsednik romunske vlade o mejah sporazuma z Madžarsko in Bolgarijo

Bukarešta, 9. avgusta. AA. Rador: Predsednik romunske vlade Gigurtu je imel sredi ob 21 po radiu govor, v katerem se je dotaknil perečih vprašanj romunske zunanje politike. Poudaril je najprej, da je bila Romunija vedno na strani Nemčije in da se je samo zaradi trenutnih okoliščin in na svojo veliko žalost v svetovni vojni znašla v tabornem nemških nasprotnikov zaradi svoje želje, da bi dosegla narodno edinstvo. Vse prejšnje vlade, je poudaril nato Gigurtu — so se izogibale vsemu kar bi se utegnulo tolmačiti kot sovražno postopanje proti Nemčiji. Sedanja vlada pa se je takoj po svojem nastopu pridružila državam ošiča in izvajala politiko, ki odgovarja romunskim koristim. Nova romunska politika ima namen zagotoviti Romuniji zaslombo in prijateljstvo na zunanji in se prilagoditi stvarnemu položaju, v katerem danes romunski narod živi. Romunska politika, ki se naslanja na Nemčijo in Italijo, edino odgovarja koristim romunskega naroda in more zagotoviti dostojno življenje ter romunski narod rešiti v kulturnem in gospodarskem oziru judovskega vpliva, ki pomeni mnogo večjo nevarnost kakor pa ga je pomenil v skorajšnji preteklosti.

Nasveti v Solnogradu

Pridružitve Romunije politični zvezi držav ošiča je postala nujna potreba ter zahteva tudi žrtve. Te žrtve so nam nasvetovali zato, da bi se v tem kotu Evrope ohranil mir in mirno sožitje med narodi. To se pravi, da od nas zahtevajo sporazum z Madžarsko in Bolgarijo. Priznati pa moram, da so nam pri obisku, ki sva ga z zunanjim ministrom naredila v Solnogradu in nato v Rimu izrazili željo po takšnem sporazumu, toda prepustili so nam proste roke glede naših odločitev. Razložili so nam tudi podrobno vzroke, zakaj zahtevajo tak sporazum, opozorili pa so nas tudi na veliko nevarnost, ki bi mogla nastopiti za vse države v jugovzhodnem delu Evrope v primeru, če bi tu prišlo do kakega spopada.

Odgovorili smo na ta priporočila, da smo pripravljivi že od trenutka, ko smo se pridružili državam ošiča, da zagotovimo tej želji. Istočasno smo opozorili na vse težave, ki ovirajo sklenitev podobnega sporazuma, pri katerem bi bila samo ena stran poklicana nekaj žrtvovati, ter smo razložili poudarili, da za primer takšnih žrtve ne bi pristali na izročitev prebivalstva, ki pripada romunskemu narodu, ker bi to samo onemogočalo doseči zaželeni cilj. Mi želimo sporazum s svojimi sosedi na takšni podlagi, ki bi v bodoče zagotovila mirno življenje in pravo prijateljstvo.

Nekatere številke

Moram točno podati nekatere številke, ki so v zvezi s temi vprašanji:

V mejah Romunije imamo po zadnjem ljudskem štetju iz leta 1939 1.450.000 Madžarov in 183.000 Bolgarov.

Romunov pa je v Bolgariji najmanj 83.000, razen njih pa še 100.000 v južni Dobruži, in na Madžarskem okoli 50 do 80 tisoč. To smo mogli ugotoviti po zadnji madžarski uradni statistiki.

Na Erdelskem živi 3.207.000 Romunov in približno 1.352.000 Madžarov. V vseh pokrajnah in občinah razen v šestih podeželskih ter v enem samem mestu, Satormaru imajo Romuni absolutno večino.

Sporazum z Madžari

Z ozirom na to sta dve možnosti: ali bosta Romunija in Madžarska sklenili sporazum na podlagi elementarne resnice, da madžarski in romunski narod, ki sta ločena v tem kotu Evrope moreta biti skupaj na podlagi zgodovinske usodnosti ter se odredi zahtevam po ozemlju zaradi dosege končnega sporazuma, ki bi odstranil vse vzroke težkega prevrata v dušah milijonov ljudi, — ali pa se Romunija in Madžarska ne bosta sporazumeli, in je v tem primeru potrebno, da se za vedno odstranijo spori ter da rešimo Romune iz Madžarske, t. j., da izvedemo izmenjavo prebivalstva, ki zahteva sicer razumljive, toda manjše ozemelske žrtve z naše strani zaradi priključitve madžarskega prebivalstva, ki bi se moralo umakniti iz pokrajin, katere so se globoko zajedle v notranjost Erdelja. Ni nobenega dvoma, da je druga možnost za nas mnogo težja, toda ta možnost je težka za obojno prebivalstvo, ki bi moralo zapustiti kraje, v katerih je stoletja živelo in na katere ga veže cela vrsta rodov.

Obe vladi, romunska in madžarska, bosta tema dvema možnostima morali poiskati najboljšo pot in jo tudi hočeta najti. Sporazum mora zadovoljiti tudi notranje narodne težnje ter mora ustrezati narodnostnemu načelu. Odgovarjati mora nepristranosti in pravičnosti, zlasti pa mora rešiti vsak spor v duhu dobrih naših medsebojnih odnosov.

Sporazum z Bolgari

Enak položaj, le da je nekoliko manj težaven, je z našimi južnimi sosedi Bolgari. Nadejamo se, da se nam bo posrečilo doseči sporazum, ki bo izgladil vsa nasprotja med Romunijo in Bolgarijo, med državama, ki ju veže skupna zgodovina in ki sta se med seboj vedno podpirali z ljubeznijo in razumevanjem, med državama, ki ju vežejo tako številni skupni spomini.

Glede na naše odnose s Sovjetsko Rusijo se nadejamo, potem ko smo v resnici doprinesli največjo žrtve, kakršno smo sploh mogli — se bodo naši odnosi s to državo razvijali v bodoče na temelju najboljšega sosedstva.

»Potrebne so žrtve«

Za potrebno sem smatral vsa ta vprašanja jasno in pogumno razložiti romunskemu narodu ter ga opozoriti, da živi naša država v težkih časih. Potrebne so žrtve, da bi mogli prebroditi vse težave in da bi se rešili čimprej iz zagate, v kateri smo. Pred našim narodom stoje danes tudi vprašanja zunanje politične narave, prav zato pa tudi vprašanje našega bodočega obstoja, vprašanja, ki

spadajo na področje notranje politike, politike, ki naj romunskemu narodu da za vselej oblast na lastni zemlji.

Judovski časniki poslani v koncentracijski tabor

Bukarešta, 9. avg. AA. DNB: V neko koncentracijski taborišče so odpeljali 22 židovskih časnikov, zvečine nezaposlenih, ker so delali proti državnim interesom. Med njimi je tudi bivši ravnatelj židovskega lista Adevverula, ki ga je vlada pred kratkim ustavila.

Romunski predlogi Madžarom

Bukarešta, 9. avg. b. Poročajo, da je minister Bossy predlagal v imenu romunske vlade kot končno odstopitev Madžarski dveh mest in sicer Satalmarea in Arada. Grof Teleky je stavil protipredlog, ki pomenja najmanjše madžarske zahteve. Razgovori v Bukarešti se vodijo na podlagi ogromnih dokumentov, ki so bili odpisani v Bukarešto v treh zabojih, ki tehtajo nad 200 kg.

Nastop dr. Maniu

Bukarešta, 9. avg. b. Spomenico predsednika narodne kmečke stranke dr. Maniu so podpisali Ginu in Georg Bratianu, Manolescu in veliko število prvakov opozicije. V spomenici navajajo, da je v Bolgariji več Romunov kakor pa Bolgarov v Romuniji. Zamenjava prebivalstva v Erdelju bi bila združena z velikimi težavami. Dr. Maniu je v Bukarešti pričel veliko gibanje proti ozemskim odstopitvam. Svojo spomenico je dostavil tudi kralju Karlu, članom vlade, Berlinu, Rimu, Moskvi, Londonu in Washingtonu. Dr. Maniu je bil sprejet tudi v avdienco pri kralju Karlu, ki ga je vprašal, če hoče vstopiti v koncentracijsko vlado. Maniu je dal svoj pristanek pod pogojem, če se mu po-

veri mandat za sestavo nove vlade in da se mu da popolna svoboda glede izvolitve sotrudnikov. Prav tako zahteva, da se kralj ne bo poslužil pravič, ki mu jih daje ustava. Zaradi tega je osebnost dr. Maniu stotipila mogočno v politično ospredje Romunije.

Mali zastoj v pogajanjih z Bolgari

Bukarešta, 9. avg. b. Optimizem, ki je predvčerajšnjim vladal v uradnih krogih glede razvoja pogajanj z bolgarskimi delegati, je včeraj in danes nekoliko popustil, ker so se pri pogajanjih pokazale težave. Mislijo, da se te težave nanašajo na poskus vmešavanja neke velike sosedne sile, ki hoče močno vplivati na stališče Balkana. Vse kaže, da so te težave tudi v Romuniji povzročile precejšnjo rezerviranost zaradi odstopa Silistrije in Balčika kakor tudi zaradi velikih bolgarskih zahtev po materialni odškodnini in povrnitvi škode za romunsko okupacijo od leta 1913 do danes. Ne izključujejo možnosti, da bo romunski poslanik v Belgradu g. Cadere, ki se je mudil v Bukarešti, zopet odšel v Sofijo ter prinesel nove predloge romunske vlade. Uradni krogi pa poudarjajo pomen polovanja ravnatelja v kabinetu zunanjega ministrstva g. Polonia, ki je odpoval v Berlin, da nemški državni vladi izroči spomenico Romunije glede dosedanjih korakov, ki jih je romunska vlada storila zaradi likvidacije spora z Bolgarijo in Madžarsko. V spomenici so navedene meje možnosti, do katerih romunska vlada lahko gre v svojih odstopkih.

Curih, 9. avg. b. Iz Bukarešte poročajo, da bodo bolgarski in romunski predstavniki prispeli še danes v Krajovo, da nadaljujejo pogajanja, ki jih je pričel romunski poslanik v Belgradu g. Cadere v Sofiji.

Boj za Portugalsko

Prikaz moskovske »Pravde«

Moskva, 9. avgusta. AA. Tass. Moskovski časopis »Pravda« objavlja članek pod naslovom »Boj za Portugalsko«, in v njem pravi med drugim: Gospodarske in politične postojanke Anglije na Portugalskem so bile od začetka sedanje vojne v nevarnosti. Tedaj ko je Italija šla v vojno, je London zahteval jamstvo, da Portugalska z vojsko nastopi proti Španiji, če bi ta napadla Gibraltar ali Francijo. Portugalska vlada je odgovorila, da bo ostala nevtralna. Ker Anglija ve, da je zdaj težko preprečiti zblizanje med Portugalsko in Španijo, se prizadeva, da bi nadzorovala težnjo po zblizanju med tema dvema državama. Zato je Anglija 26. julija podpisala v Lizboni trgovinski sporazum s Portugalsko in s Španijo. Toda Anglija ni dosegla svojega cilja niti s trgovinskimi sporazumi niti z blokado. Španija javno izpoveduje, da bo na angleško blokado odgovorila z napovedjo vojne Angliji. Španija je tudi podpisala pogodbo s Portugalsko, pogodbo, ki je nekako dopolnilo k prijateljski nenapadalni pogodbi. Ta novi špansko-portugalski sporazum je naperjen proti Angliji, ki ji zdaj grozi nevarnost, da izgubi še zadnje oporišče na evropskem primorju. Anglija ne bo zlepa opustila svojih namerov v Portugalski, obstoji nevarnost, da Portugalska postane pozorišče, na katerem se bo vodila krvava borba.

Vedno večja napetost med Španijo in Anglijo

Madrid, 9. avgusta. b. Madridski jutranji listi obširno poročajo o naglem poslabšanju odnosov med Španijo in Anglijo. Razširitev blokade na španski obali je povzročila v javnem mnenju hudo reakcijo in vse bolj se množijo glasovi, ki zahtevajo, da Španija takoj stopi v vojno na strani ošičnih držav in da skupaj z italijanskimi četami na Sredozemskem morju odstrani vpliv in nadoblast Velike Britanije. Nekateri listi trdijo, ako bo Velika Britanija nadaljevala dosedanja politiko napram Španiji, potem lahko še ta teden, ali pa najpozneje prihodnji teden lahko pričakuje vstop Španije v vojno proti Veliki Britaniji. Prvi cilj

Španije bi bil napad na Gibraltar, kar španski tisk že tedne in tedne zahteva. Španska letala in kopnene sile bi imele nalogo, da skupaj z italijanskimi pomorskimi in letalskimi silami zavzamejo angleško trdnjavo na vzhodu v Sredozemsko morje in tako prisilijo angleško eskadro v zapadnem delu Sredozemskega morja, da se umakne na Ocean. Drugi del te eskadre, ki je v vzhodnem delu Sredozemskega morja, bi bil na ta način končno odrezan od Gibraltara in bi se moral ob največjih težavah umakniti skozi Sueski prehod in Rdeče morje v Indijski ocean ter okrog rta Dobre name odpluti v angleške luke. Pri tem se ne sme pozabiti, da ima Italija močna letalska in pomorska oporišča ob obalah Rdečega morja in bi se angleške eskadre v znatno manjšem številu lahko prebile v Adenski zaliv. Ako se Italiji posreči zavzeti britansko Somalijsko in tamkajšnja oporišča, potem bo usoda te angleške eskadre zapetena.

Sovjetsko mnenje o pomorski vojni

Moskva, 9. avgusta. AA. DNB. Glasilo sovjetske vojnne mornarice »Krasnaja Flot« objavlja članek, v katerem se bavi s sodobnim načinom vojskovanja ter pri tem zlasti razpravlja o operacijah na Severnem morju s stališča pomorske strategije. List poudarja, da je dosedanj potek vojskovanja na morju tako v norveških vodah, kakor tudi v Rokavskem prelivu nedvoumno dokazal premoč nemškega načina vojskovanja nad angleškim, čeprav Velika Britanija razpolaga z daleč večjo vojno mornarico. Nemcem se je posrečilo — piše dalje list — sodelovanjem raznih vrst orožja, predvsem s sodelovanjem pomorskih in letalskih enot rešiti popolnoma sodobne strateške naloge. Dosedanje neuspehe britanske vojnne mornarice je treba razlagati z zastarelo in preveč starokoptno angleško strategijo. Britanska mornarica se še vedno drži načel Nelsonove tradicije in starega načina pomorskega vojskovanja. Dodaj Anglija pri vojskovanju na morju ni dosegla nobenega napredka v primerjavi z načinom, ki se ga je pri pomorskem vojskovanju posluževala za časa svetovne vojne.

Iz banovine Hrvatske

Rab, 9. avgusta. AA. V zadnjem času so se z neke strani razširile tendenciozne vesti, da so hoteli in kopališča na Rabu zaprti. Odličen obisk številnih Zagrebčanov in Belgrajčanov, med katerimi je zelo veliko uglednih osebnosti v našem javnem življenju in ki se mude že od začetka t. meseca na Rabu, najbolje zanikajo takšna poročila, ki imajo namen škoditi vsemu jugoslovanskemu tujskemu prometu.

Split, 9. avgusta. b. Včeraj popoldne je izplula iz Šibenika v Split eskadra naše vojnne mornarice: »Dalmacija«, »Dubrovnik« in štiri torpedovke. Na »Dalmaciji« je poveljnik eskadre kontradmiral Tiani, ki je napravil uradni obisk banški izpostavi v Splitu, mestnemu županu, okrajnemu načelniku in kapitanu vojne ladje gospodu Andriću. Eskadra ostane v Splitu 7 dni.

Dubrovnik, 9. avgusta. Agencija Banaz i Rusko je dobila novico, da je včeraj neznana podmornica torpedirala našo tovarno ladjo Rad blizu zapadne afriške obale. Posadka 32 mož je rešena. Ladja je bila zgrajena pred 35 leti in je imela nosilnost 1500 ton.

Split, 9. avgusta. Davi je priplula iz Šibenika v splitsko luko eskadrila naše vojnne mornarice in sicer križarka »Dalmacija«, rušilec »Dubrovnik« in 4 torpedovke.

Belgrajske novice

Belgrad, 9. avgusta. AA. Danes popoldne je bila v ministrstvu za trgovino in industrijo konferenca, na kateri so razpravljali o spremembah odloka št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva. Konferenca je imela namen ugotoviti, ali je potrebno in v koliko je potrebno, da se rok šestih mesecev, ki ga določa odlok št. 3, podaljšati, ali ne. Na konferenci je bilo določeno, da bodo izdani primerni potrebni sklepi.

Te konference so se udeležili zastopniki ministrstva za trgovino in industrijo, vojske in mornarice, uprave državnih monopolov, zastopniki industrijske in obrtne zbornice in Belgradu kakor tudi zastopnik odbora za propagando tekočega goriva.

Beograd, 9. avgusta. AA. Za nedeljo 11. t. m. organizira društvo Putnik weeken izleta v Arandjelovac in Oplenac. Oddelek za društvena potovanja pri Putniku sprejema prijave za ta izlet do sobote popoldne. Cene so za potovanje v Arandjelovac 35, za potovanje na Oplenac pa 60 din.

Belgrad, 9. avgusta. S kr. ukazom so postavljeni pri državnem rudniku v Velenju: za direktorja 6. skup. inž. Franc Kenda; za rudniškega svetnika 7. skup. inž. Podkrajšek; za rudniškega svetnika 6. skupine inž. Vladislav Burnik.

Belgrad, 9. avgusta. Uprava mesta Belgrada je od 1. do 8. avgusta pregledala v prestolnici več gostinskih obratov in trgovskih lokalov z živil ter ugotovila, da se je 316 lastnikov pregrešilo zoper higienske predpise. Vse te je kaznovala z globo 300—1000 din.

Osebnosti

Belgrad, 9. avgusta. AA. Postavljeni so: za inšpektorja 3. skup. na postaji Ljubljana Ivan Bregant, dozaj v Postojni: za kontrolorja 7. skup. prom.-kom. oddelka gen. ravnateljstva Josip Delkin, dozaj v Ljubljani: za kontrolorja 7. skup. na postaji št. Vid-Vižmarje Janez Mraz, dozaj v Brežicah: za kontrolorja 7. skupine na postaji Ljubljana Vladimir Medvešek, dozaj v Ljubljani.

Zemunska vrem. napoved: Delno oblačno po vsej državi. Ponekod utegnejo biti nevihte. Zagrebska vrem. napoved: Toplo, zboljšanje vremena, morda krajevne nevihte.

„Iz Litve prihajam...“

Povest očitke, ki je videla prve dni boljševiške vlade...

Švicarski »Journal de Geneve« objavila pod gornjim naslovom članek, ki ga je napisala gospa Jassama, ki je te dni pribežala iz Litve v Švico in v njem v kratkih potezah opisala položaj, ki je nastopil, ko so boljševiki v Litvi prevzeli oblast.

Iz Litve prihajam, kjer sem videla začetke boljševiškega režima. Vožnja je trajala 48 ur z 12 urno zamudo v Berlinu. Sedaj sem tukaj pri neki svoji prijateljici v Zenevi. Skoraj ne morem verjeti, da je res. Reča Rhone je morda pa le Niemen...? In ta zvonček, ali res ne oznanja prihoda boljševiške tajne policije, ki bo preiskala mojo sobo in morda koga aretirala...? In tovarni avtomobili, ki jih slišim drdati po ulici, ali niso to tovarna vozila sovjetske armade, polna vojakov, ki noč in dan gredo po cesti tja proti nemški meji...? Ne, ne! Nikjer ne vidim rdeče zastave, nikdo ne prepeva »Internationale«. V Švici smo, in sedaj vam lahko mirno pripovedujem, kaj sem videla, in ni mi treba biti strah, da bom zaprla zaradi tega, ker sem govorila resnico!

V Litvi sem živel v veliki in mirni hiši neke prijateljice, ki je tamkaj prebivala sama in se brigala samo za svoje njive in travnike. Še nikoli polja nislo bila tako resna. Rž je dozorevala, nad klasjem pa so frfotale lastvice ter čivkale svojo pesem, ki se je lepo prijemala toplih melodij drozgov. Kar naenkrat, ura je bila pol šest, se ustavi avto pred hišo. Iz njega izstopi 6 nepoznatih moških. Dva med njimi eta na rokavu nosila rdeč pas... Vstopili so ne da bi koga pozdravili v knjižnico ter zahtevali: »Kje je lastnica? Naj takoj pride. Tudi vsi vaščani naj pridejo.«

Tisti možje so bili zastopniki novega režima. Bili so člani nekega ljudskega odbora, »Kompartija« (komunistična stranka) imenovanega. Prišli so od sosedne, kakšnih 20 km oddaljene občine. Izbrali so jih med kaznjenci, ki so bili takoj po prihodu boljševikov izpuščeni iz arestov. Niso bili politični kaznjenci, ampak takšni, ki jih je prejšnja vlada kaznovala zaradi kraje, ropov in drugih zločinov. Sovjetska vlada ima navado, da takšnim ljudem takoj da moč v roke. Vsek pač svoje pristaje poisce, kjer jih more najti! Njihov »vodja« je bil neki na eno oko slepi Jud. Z njim torej se je morala moja prijateljica razgovarati. Ko je pogledala na uro, ji reče Jud: Prišla si četrto ur prepozno! Na to ji je ta mali Jud etavil razna vprašanja, dajal povelja, vpisoval število krav, konjev, svinj, ki pripadajo k posestvu. Na to je imel na navzoč kratke govore v litvanščini. »Nikar ne mislite,« je dejal, »da je vse res, kar vam pripovedujem o boljševikih. Boljševiki niso prišli, da bi kaj jemali, ampak za to, da bi kaj dali...«

Okrog nas se je nabralo nekaj ljudstva iz vasi. Bilo jih je vsega morda 20, moških in žensk. Vsi so s strahom gledali na Juda. Kaj bo dal? Od kod bo vzel, ko ni nič seboj pripeljal? Boljševiki so prišli praznih rok, slabo oblačeni, z izglan-

dovanimi obrazmi, obuti v platnene škornje. Saj smo videli njihove vojaške konje. Težki topniški konji so bili mesto z jermeni preveženi s konopci. Mi smo jim morali dati slanine, kruha, klobas. Čudili so se, da imamo vsega toliko in da so lahko dobili, kolikor so hoteli... Ti nam bodo sedaj nekaj dali? Tako so se ogledovali in s strahom sprasovali, kaj bo. Če morda ne bodo morali dati svoje krave, svoje koze, svoje ovce in svoje njive. Temu majhnemu, enookemu Judu?

Med tem so se člani odbora »Kompartija« sprehajali po vsej hiši. Jud je razlagal: »Tukaj ni več nobenega lastnika. Vse je last države.«

Ob 6 pride nov tovarni avtomobil. Tokrat ni bilo nobenega Juda iz njega, marveč so izstopili sami Litvanci. Bilo jih je kakšnih 30, ako štejemo tudi ženske, ki so prišle z njimi. Moški so vstopili v hišo in so »popisovali« vse, kar je v njej. Seveda vsak za sebe. Moja prijateljica jim je izročila ključe, odpirala jim je omare, mize in miznice. Razlagala jim je, čemu služi ta stvar in ona, da bi vedeli. Toda oni so ji odgovorili, da ni treba nobenih razlag, češ da ljudski komisarji že vse sami dobro poznajo. Zgrabili so kup šolskih zvezkov od otrok ter jih odnesli kot »važne dokumente«. Ko pa niso znali brati, ti »ljudski komisarji«. Odnesli so male igrače malih otročkov, naivna ročna dela malih deklet z napis »Za mamco«, »Srečen božič«, »Veselo veliko noč«. Vse so pobrali kot važne dokumente. Morda bodo v njih našli sledove kakšne zarote proti Sovjetski Rusiji. Morda pa so to navodila, kje ima posestnica, vsa sita od ljudske krvi, skrito svoje zlato... Bodo že našli, so migali z ramami in vse odnesli.

Potem so prišli v hišo tudi ženske. Vse pobirajo, kar vidijo. Vse tlačijo v svoje predpasnike, peresa s klobukov, zastore, ročna dela. Potem pa znašajo ven na vrt, kjer svoj plen skrivajo pod smreko z velikimi vejami. Tam sedijo sedaj njihovi kupčki. Jih bodo že nesle domov pozneje, ko še kaj več dobe... Čudno se jim je zdelo, ko so prišli v domačo lekarno. Koliko med njimi jih je od tukaj dobivalo zdravila svoje dni. Moja prijateljica, ki se je zbalala, da ne bi popile kakšno zdravilo, ki je strup, teče za njimi in vpije? Pa te ženske se bodo vendar zastropile! Hotela jim je iztrgati opij in žvepleno kislino. »Ne smete tega piti,« jim je klicala, »to ni dobro«. Toda ena med njimi, mlada po letih, je že začela piti, in ker je bilo sladko, je tudi drugim pokimala, naj pijejo.

Pozneje je moja prijateljica šla k predstojniku policije. Ne smemo vam vzeti nič, samo zemljo, ji je dejal. Ne pohištva, ne knjig, ničesar. Samo zemljo. Kljub temu pa moji prijateljici ni ostalo nič drugega, kakor en sam rženi klas in pest zemlje, ki jo je zavila v rutico preden je zapustila svoj dom, ki ga verjetno ne bo videla nikdar več...

Japonska na meji Indokine

Angleži so se umaknili iz vse Kitajske

Singhaj, 9. avgusta. AA. Reuter: Položaj v Indokini je iz dneva v dan slabši. Sodeč po udeleževanju japonskih pomorskih enot in po prevozi po južnih morjih Kitajske, se lahko sklepa, da so japonske čete pripravljene za morebitno prodiranje proti jugu. Znano je, da so se povečala premikanja japonskih ladij v zadnjih dneh med Formozo in otokom Hainan. Potniki pripovedujejo o velikem zbiranju ladij ob obeh omenjenih otokih, zlasti pri Hainanu. Med temi ladjami je tudi več nošil letal kakor tudi pomembno število kontratorpedov in križark. Mislijo, da je bilo veliko število japonskih čet poslanih iz Južne Kitajske v Hainan.

Po vesteh iz Cungkinga potekajo mrzlice obrambne priprave v francoski Indokini. Zdi se, da je tudi tam prišlo do večjega premikanja čet. Medtem pa pričakujejo francoski odgovor na noto japonskega generalnega inšpektorja, ki jo je poslal generalnemu guvernerju. Prevladuje prepričanje, da si Japonska želi zagotoviti svoja vojaška, pomorska in letalska oporišča v Indokini zato, da bi oddod lahko napadla Kitajsko v smeri Kuninga.

Angleški umik iz Kitaja

London, 9. avgusta. t. Reuter: Angleška vlada se je odločila, da vse svoje čete, ki jih ima na Kitajskem, umakne. Gre za okroglo 6800 mož, ki se nahajajo v mednarodnih koncesijah v glavnem v Pekingu, Tjencinu, Sanghaju. V političnih krogih razlagajo to tako, da Anglija ne mara svojih sil trositi, ko mora zbrati vse svoje sile za obrambo

Eksplodizija v Italiji

35 mrtvih — 500 ranjenih

Rim, 9. avgusta. AA. DNB. O težki eksploziji, ki se je pripetila v Placentu, so se zve-dele naslednje podrobnosti: Kakor je bilo že sporočeno, je bilo ubitih pri tej eksploziji 35 ljudi. Po najnovejših podatkih se število žrtv ni zvišalo, končno število ranjenih pa znaša 50, od katerih jih je 360 dobilo lažje poškodbe in so jih po zdravniškem pregledu in potem ko so jim rane obvezali, pustili v domači oskrbi. 45 ljudi je zelo težko ranjenih in je njihovo stanje resno.

Tovarniško poslopje je popolnoma razdejano, del strojev pa bo mogoče še uporabiti. Z graditvijo nove tovarne bodo začeli takoj. Delavci, ki so bili zaposleni v tej tovarni, bodo poslani na delo v druge municijske tovarne, dokler nova tovarniška poslopja ne bodo zgrajena.

... in v Angliji

London, 9. avgusta. AA. Reuter. Neka veliča tovarna, ki so jo šele gradili, se je delno porušila in je bilo pri tej prički 7 mrtvih in 12 ranjenih. Tovarne so gradili neke v severozahodni Angliji.

Angleška ladja zgorela v newyorškem pristanišču

Newyork, 9. avgusta. b. Večernj je izplula iz newyorške luke ladja »Listac«, ki je bila na poti za Anglijo. Takoj ko je »Listac« izplula iz luke, je nastala na njej eksplozija. Na raznih krajih ladje je nastal požar in se je zaradi tega morala vrniti zopet v luko. Ladje niso mogli rešiti in je nasedla. Gre za norveško ladjo 3700 ton, ki je plula pod

angleško zastavo. Newyorška policija je prepričena, da gre za sabotažo in je izvršila zelo strogo preiskavo, ker je požar nastal ob zažigalne bombe. Ladja je vozila municijo za Anglijo.

Roosevelt poziva k molitvam za mir

Washington, 9. avg. AA. Stefani. Predsednik USA Roosevelt je naslovil na ljudstvo oklic, v katerem ga poziva, naj se v čim večjem številu udeleži molitev za svetovni mir, molitve, ki bodo trajale devet tednov. V tem oklicu je Roosevelt tudi dejal, da je vlada storila vse, da okrepi narodno obrambo.

Italijanska prestolonaslednica rodila hčerko

Rim, 9. avg. t. Rimski radio poroča, da je prestolonaslednica rodila hčerko. Mati in otrok sta popolnoma zdrava. V Rimu in po vsej Italiji vlada veliko veselje.

Amerika — Sovjeti

Washington, 9. avg. AA. Stefani. Na vprašanje, o čem se je razgovarjal s sovjetskimi veleposlanikom Ulmanskim, je državni podtajnik v zunanjem ministertvu Sumner Wells izjavil, da je z njim govoril o vprašanjih, ki se nanašajo na odnošaje med obema državama. Razgovor je potekal v prijateljskem duhu ter v želji, da se to vprašanje reši na čim pravičnejši način.

Moskva, 9. avg. AA. Tass: Vsa ruska javnost toplo pozdravlja dekret, po katerem je Vorohilov postal podpredsednik sovjetske vlade.

Gospodarstvo

Povišanje mezd rudarjem v državnih rudnikih

Zaradi občutnega povečanja draginje so rudarske strokovne organizacije zahtevale pogajanja za spremembo obstoječe kolektivne pogodbe in za draginji odgovarjajoče zvišanje njih prejemkov.

Pogajanja so bila od 5. do 8. avgusta pri Direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu in so se pogajani udeleževali zastopniki Hrvaškega rudniškega saveza, Jugorasa, Zveze združenih delavcev, Zveze rudarjev ter predstavniki II. skupine rudarske zadruge.

Končno je bil dosežen sporazum, ki vsebuje naslednje določbe:

1. Delovna pogodba se razširi tudi na rudarska podjetja, rudarske zadruge Bosna, katero upravlja država in lastni režiji.

2. Doseganje draginjske doklade (rudarji drž. rudnikov so prejimali doslej poleg temeljne plače že 150% doklade na temeljno plačo) se povišajo za 30% in znašajo v bodoče 180%.

3. Na novo se vpelje doklada za otroke, in sicer dobi: družina z enim otrokom 25 din, z dvema otrokoma 50 din, s tremi ali štirimi otroci 75 din, s petimi in več otroci 100 din mesečno. Ako delavec kak dan izostane neopravičeno iz službe, izgubi za dolični dan odgovarjajoči del te doklade.

Jesenski ljubljanski velesejem

Pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja Petra II. bo v Ljubljani od 31. avgusta do 9. septembra 1940 jesenska velesejmska prireditve. V splošnem delu bo razstavljeno: Strojna in kovinska industrija, fina mehanika. Radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava. Vozovi, dvokolesa, motorna kolesa, šport. Poljedelski stroji in orodje. Lesna industrija, plestarstvo, ščetarstvo, igrače. Usnje in galanterija, krznarstvo. Papir in pisarniške potrebščine. Kemična industrija. Zivilska industrija. Steklo, porcelan, keramika, bižuterija. Glasbila. Stavbarstvo in gradbeni material. Razne novosti. Posebne razstave: Pohištvo in stanovanjska oprema. Mala obrt. Turizem (prirediti Zvezi za tujski promet v Ljubljani in Mariboru). Razstava motornih in brezmotornih letal ter modelov. (Priredi Aeroklub »Naša krila« v Ljubljani.) Aktivna in pasivna obramba pred napadi iz zraka. (Priredi Zaštitni urad Mestnega poglavarstva v Ljubljani.) Zborna tehnika. (Priredi Društvo zobnih tehnikov ob svojem 30 letnem jubileju.) Naša vsakdanja prehrana. (Priredi Zveza gospodinj.) Razstava cvetja in zelenjave. (Priredi Vrtnarski osek Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani.) Razstava perutnine, golobov in kunccev. (Priredi društvo »Rejce malih živalic« v Ljubljani.) Razstava likovne umetnosti. Za razstavno blago so dovoljene izdatne prevozne, carinske in trošarinske olajšave. Na jugoslovanskih železnicah imajo obiskovalci velesejma brezplačen povratek. Na poštni blagajni kupijo poleg vozne kart še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko dobe potrdilo o obisku velesejma, imajo s to izkaznico in staro vožno karto brezplačen povratek. Velja za dopotovanje od 26. VIII. do 9. IX. in za povratek od 31. VIII. do 14. IX. Na parobrodih Jadranske in Dubrovačke plovidbe velja vozna karta nižjega razreda za vožnjo v višjem, na parobrodih zetske plovidbe pa 50% popust na vozniini. Razstavni prostor meri 40.000 kv. m. Ljubljanski velesejem ima lepo, prostrano zabavišče, ki daje obiskovalcem mnogo razvedrila, kapičico iz domačih vinogradov in pivovarn ter dober prigrizek domače živilske industrije in obrti. Posebna zanimivost bodo večerne gledališke predstave »Toga teatraz«. Tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev, ki je na Ljubljanskem velesejmu že tradicionalno, bo v nedeljo, 8. septembra 1940. Za obiskovalce velesejma (izvzemši imetnike permanentnih legitimacij za Ljubljano) je uprava pribavila lepo število izbranih daril (motorno kolo, radio aparat, šivalni stroj, harmonika, mnogo koles, preproge, pohištvo, brzozarilnik, otroški voziček, večje število ur, vino, žganiček, pivo, rogaška slatina, kravate, izleti s parnikom v Kotor ter številna bivanja v kopališčih, letoviščih in zdraviliščih). Darila bodo izžrebana 9. septembra na velesejmu.

Debata o Narodni banki se nadaljuje. V četrtkov »Politiki« odgovarja g. dr. Bičanić glede očitka, da je branilec delničarjev Narodne banke, g. dr. Mirko Kosić. — Nadalje pravi v članku »Narodna banka in njena etatizacija« g. Tihomir Pančić, da so delničarji Narodne banke razdeljeni takole: delež države (Poštna hranilnica in Drž. hip. banka) 20% 12.000 delnic, banke in druge gospodarske ustanove 30% 18.000 delnic, mali gospodarji in posamezniki 42% 25.200 delnic in veliki posamezniki z nad 100 kom. delnic 8% ali 4.800 delnic, torej skupno 180.000 delnic.

Prisilna uprava mežjarskega rudnika. Na osnovi uredbe o prisilni upravi rudarskotopišniških podjetij je bil postavljen za upravnika Centrala European Mines Ltd. v Mežici g. Nikola Gjuričić, glavni ravnatelj drž. železnice v poklju. Postavitve prisilne uprave je zahtevala družba Bleibergberger Bergesunion iz Pliberka, ki je ena glavnih delničarjev družbe, dočim so ostali delničarji iz Anglije.

Prepovedana izdelava gumaste obutve. Trgovinski ministar je v sporazumu z banom banovine Hrvatske prepovedal izdelovanje gumaste obutve in gumastih delov za obutev razen specialne gumaste čevlje za opravljanje poslov v vodi, izdelovanje gumastih preprog in plošč, otroških igračk, okrasnih predmetov, predmetov za zavijanje in vezanje. Izdelovanje navedenih predmetov iz gume morajo vsi producenti ustaviti v roku 10 dni od objave v »Službenih novinah«. Proizvodnja se bo lahko nadaljevala, ko se bodo razmere izpremenile. Kazni za neizvrševanje uredbe so znane, med drugim je določeno tudi postavljanje komisarijev v podjetjih.

Bombaž iz Turčije. Najbrž pridejo še ta teden v Belgrad zastopniki turškega izvoznega sindikata, da nadaljujejo pogajanja o takojšnji dobavi 3000 ton surovega bombaža. Nato bodo naši poverljiviški odptovali v Carigrad. Blago pa je že vknjižano ter bo prišlo čez Solun direktno tirkam. Vsaka tvrdka bo dobila določeno količino bombaža z ozirom na nieno kapaciteto.

Nova delniška družba. Na predhodnem občnem zboru delničarjev je bila ustanovljena delniška družba »Roteks«. tekstilna industrija v Belgradu. Glavnica znaša 10 milijonov din, od česar je sedaj izdano 5 milij. din. Svrha družbe je nakup in nadaljevanje dela industrijske tvrdke za proizvodnjo tkanin tvrdke Tekstilna industrija Marko Rosner, Maribor. — Prvi člani upravnega odbora so: predsednik general v pok. Danilo Nenadović

4. Dnevnic za službeno potovanje se zviša od 50 din na 60 din, specialna doklada, ki jo dobe delavci za delo na terenu izven rudnika, pa se zviša od 25 din na 30 din.

5. Stanarina, ki je bila doslej omejena le na posamezne rudnike, se bo v bodoče plačevala na vseh rudnikih in dobe delavci, ki nimajo lastnih stanovanj, stanarinsko doklado po 5 din dnevno, v Mostarju po 6 din, pri centralnih ustanovah v Sarajevu in Belgradu pa po 7 din.

6. V bodoče se bodo regulirale doklade z ozirom na porast ali znižanje draginje avtomatično vsake tri mesece na podlagi indeksa Narodne banke (splošni indeks za cene na malo v 10 glavnih mestih). V to svrhu se ustanovi poseben odbor, v katerega pošlje vsaka strokovna organizacija po enega predstavnika, dalje bodo v njem predstavniki državnih rudarskih podjetij in bo ta odbor posloval pod predsedstvom rudarskega glavarja v Sarajevu. Če se ugotovi, da se je po indeksu draginja zvišala ali znižala za 10%, se za toliko procentov poveča ali zniža plača rudarjev na ta način, da se odgovarjajoče poveča ali zniža draginjska doklada. Kot podlaga za presojo draginjskih sprememb služi indeks Narodne banke za mesec julij 1940.

iz Belgrada ter iz Maribora Marko Rosner, industrijec ter dr. Ivan Jančić, odvjetnik in posestnik iz Maribora. Za poslovnega ravnatelja družbe je postavljen g. Marko Rosner, za prokurista na g. Peter Armanini, zas. uradnik iz Maribora in g. Izidor Obradović, trgovec iz Belgrada.

Iz zagrebaškega trgovinskega registra. Pri tekstilni industriji Milana Prpića iz Zaboka je vpisan za člana ravnateljstva Perschack Karl iz Zagreba.

»Dunav«, zavarovalna d. d. v Zagrebu. Glavnica 2,5, bilančna vsota 70.15 (69.04), čisti dobiček 0.113 (0.1) milij. din.

Pitomaško-česnjevske premožljivosti, Zagreb. Glavnica 6.0, bilančna vsota 10.47 (10.17), čisti dobiček 0.06 prenos izgube iz 1938 0.69 milij. din.

Borze

Dne 9. avgusta 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebaški borzi 3.028.232 din, na belgrajski 1.776.000 din. V efektih je bilo prometa na abelgrajski borzi 283.000 dir

Ljubljana — uradni tečaj

London 1 funt 172.03—175.23
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1008.00—1018.00

Ljubljana — svobodno tržišče

London 1 funt 212.76—215.96
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1245.70—1255.70

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 42.65—43.35
Sofija 100 din 89.95—91.55

Curih. AA. Belgrad 10, Pariz 9.35 (bankovci 6.5250) London 17.70 (bankovci 12.25), Newyork 440 (bankovci 457.50), Milan 22.20, Madrid 40, Berlin 175.75 (reg. marke 52.50, trg. marke 20.75), Buenos Aires 98.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 440—445

v Zagrebu 441 denar

v Belgradu 440 denar

Ljubljana. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 96 do 97, agrarji 50—51, vojna škoda promptna 440 do 445, begluške obveznice 75—76, dalm. agrarji 69 do 70, 8% Blerovo posojilo 97—99, 7% Blerovo posojilo 93—94, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 95—97. — Delnice: Narodna banka 7800—7850, Trboveljska 285—300, Kranjska industrijska družba 148 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 96 denar, agrarji 50 denar, vojna škoda promptna 441 denar, begluške obveznice 75 denar, dalm. agrarji 69 denar, 4% severni agrarji 50 denar, 8% Blerovo posojilo 97.50 denar, 7% Blerovo posojilo 93 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 99.50—100 (100). — Delnice: Narodna banka 7900 blago, Priv. agrarna banka 195 blago, Trboveljska 285—290, Gutmann 44—46, Sladk. tov. Osijek 225 denar, Osij. livarna 165 denar, Jadr. plovlja 380 denar.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 98 do 99, vojna škoda promptna 440 denar (440), begluške obveznice 76—76.50, dalm. agrarji 69—69.50 (69.25, 69), 6% šumske obveznice 69—69.50 (69), 4% sev. agrarji 51 denar, 8% Blerovo posojilo 98 denar, 7% Blerovo posojilo 94 denar, 7% posojilo Drž. hipot. banke 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7800 blago, Priv. agrarna banka 191 (družni komadi).

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet majhen. Sombor. Vse neizpremenjeno. Promet majhen.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Laškem, dne 1. avgusta 1940. Voli I. vrste 8.75, II. 8, III. 7, telice I. vrste 8.50, II. 7.50, III. 6.75, krave I. vrste 7.50, II. 6.75, III. 6, teleta I. vrste 9, II. 8, prašiči šepharji 13, prašutariji 10 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 16—18, zadnji del 14—16, goveje meso II. vrste prednji del 10—14, zadnji del 10—14, goveje meso III. vrste prednji del 9, zadnji del 9, svinčina 18—20, slanina 20, svinjska mast 22—24, čisti med 18—20, goveje surove kože 18 telečje 22, svinjske 14 din za 1 kg. — Pšenica 330, fižol 450—500, krompir 150—250, seno 60, elama 30, pšenična moka 400—450, koruza 300, ajdova 450—500 din za 100 kg. — Jajca 0.75 din komad, mleko 2 din liter, surovo maslo 30—35 din za 1 kilogram.

Rdeči križ kot mednarodna ustanova

Nj. Vel. kraljica Marija visoka pokroviteljica društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije

Najvišja ustanova v organizaciji Rdečega križa je takimenovani Mednarodni odbor RK, ki je vrhovni varuh načel organizacije RK. Ustanova RK je popolnoma neodvisna in v vsakem pogledu nevtralna. Mednarodni odbor RK je bil ustanovljen l. 1863. Po pravih je sestavljen iz 25 udov, izvoljenih iz vrst avstrijskih državljanov.

Druga najvišja edinica v organizaciji RK pa je takimenovana Liga društev RK, t. j. zveza narodnih odnosno državnih organizacij RK. Ustanovljena je bila šele po svetovni vojni in sicer 5. maja 1919, ko je vanjo stopilo ob ustanovitvi 5 držav: Francija, Italija, Anglija, Japonska in Združene države Severne Amerike. Danes pa liga združuje že 63 raznih državnih odnosno narodnih društev RK, med njimi tudi našo jugoslovansko organizacijo RK. Liga izdaja svoj mesečnik in od časa do časa posebne informacijske bulletine.

Medtem ko ima Mednarodni odbor svojo največjo nalogo v času vojne, ko Liga društev RK opravlja v prvi vrsti v času miru.

Danes je v organizaciji RK organiziranih nad 30 milijonov udov, in sicer okoli 15 milijonov odraslih in nekaj nad 15 milijonov naraščajnikov.

Organizacija RK v nekdanji Srbiji

Današnja jugoslovanska organizacija RK izhaja iz nekdanjega Srbskega Rdečega križa. Kakor je ime Henry Dunanta nelocljivo zvezano z ustanovitvijo mednarodne organizacije RK, tako je pri Srbiji prvi začel z delom za ustanovitev RK mlad človekoljubljen zdravnik dr. Vladan Djordjevič. Za svoje človekoljubje dr. Djordjevič spočetka ni našel razumevanja in podpore. Toda vse to mu ni vzelo poguma. Končno je le dočkal uresničitev svoje zamisli. To se je zgodilo burnega leta 1875-76, v času bosensko-hercegovske vstaje. Januarja 1876. je imel v prostori belgrajskega društva »Gradjanska kasina« dve predavanji z naslovom »Rdeči križ na beli zastavi«, v korist ranjenih vetašev. V teh predavanjih je natančno opisal žalosten položaj ranjenih in obolelih vojakov na bojišču, prepuščenih zaradi pomanjkljive državne in zasebne pomoči neizogibni smrti. Njegove besede so padle na rodovitna tla. Organizacija RK je bila kmalu nato v Srbiji ustanovljena.

Rdeči križ med Slovenci

V Ljubljani je bilo leta 1879. ustanovljeno »Deželno pomožno društvo za Kranjsko v pomoč ranjenim in bolnikom«. To društvo pa se je l. 1902 preimenovalo v »Deželno gospojno pomožno društvo RK za Kranjsko«. Pod tem naslovom je organizacija RK delovala na bvisnem Kranjskem vse do razpada avstro-ogrske države. Na čelu društva je bil v tem času okrajni glavar Gustav Del Cott.

27. novembra 1918. pa je dotedani odbor Deželnega gospojnega pomožnega društva RK za Kranjsko odstopil in se reorganiziral pod imenom »Slovenski Rdeči križ«. Za predsednika je bil izvoljen vladni svetnik Ivan Šubic, ravnatelj obrtne šole v Ljubljani. Prva seja Slovenskega Rdečega križa je bila 2. decembra 1918.

Organizacija RK na Kranjskem kakor tudi po ostalih takratnih slovenskih deželah avstro-ogrske monarhije je opravljala svoje človekoljubno delo vse do leta 1918. kot podružnica avstro-ogrskega RK, ki je imel svoje središče na Dunaju. Delovala je zelo uspešno, zlasti ob večjih vojnah kakor tudi ob hujših nesrečah, ki so zadevale slovensko zemljo. Posebno je bil delaven RK ob priliki velikega potresa l. 1895. v Ljubljani. Še večjo delavnost pa je razvil ob zadnji svetovni vojni. Ljubljanski RK je imel polno pododborov po vseh večjih krajih. Vzdrževal je več bolnišnic in storil veliko dobrega ranjenim vojakom, boleškom in njihovim družinam.

Po razsulu avstro-ogrske monarhije pa je ematral ljubljanski odbor RK za svojo glavno dolžnost, da zbere zdravstveni material, postelje, posteljnino in drugo, kar je bilo tega ostalo na slovenskem ozemlju, v svoja skladišča na Ljubljanskem Gradu, v Alojzijevec, v skladišču poleg Narodnega doma in v glavnem društvenem skladišču na Ljubljanskem polju. Razen tega je ljubljanski odbor RK v tistem času zelo veliko posredoval v zadevi vojnih ujetnikov in njihovih družin; podpiral je vojne ujetnike, posebno tiste, ki so se vračali na svoje domove.

Ljubljanski odbor RK je nadalje podpiral za tiste čase z lepim prispevkom 100.000 kron zidavo Otroškega in materinskega doma v Ljubljani. Nadalje je v vsem sreditvi podpiral naše slovenske begunce, ki so v velikem številu prihajali s Koroskega in Primorskega ter Istre.

V tem času je na Slovenskem pomagala organizirati naraščaj ali podmladek RK samostojna ameriškega RK mis Palmerjeva.

Slovenski Rdeči križ kot samostojna organizacija je obstajal do l. 1923. Na koncu tega leta se je začela pripravljati skupna vsedržavna organizacija RK. Za izvedbo tega se je med Slovenci zavzemal posebno Peter vitez Grasselli. 22. novembra je bil izvoljen poseben likvidacijski odbor, ki je imel svojo zadnjo sejo 9. aprila 1924., ko je bilo sklenjeno, da se za 24. maj 1924. skliče ustanovni občni zbor »Oblasnega odbora Društva RK kraljevine SHS v Ljubljani«. Za predsednika nove organizacije je bil izvoljen ljubljanski odvetnik dr. Viljem Krejči, ki je predsedoval Dravskemu banovinskemu odboru RK

kraljevine Jugoslavije v Ljubljani, kakor je danes uradni naslov najvišje ednice RK v Sloveniji odnosno v dravski banovini do maja t. l. Ker je bil na občnem zboru 5. maja t. l. v Belgradu dr. V. Krejči izvoljen za 2. podpredsednika glavnega odbora, je funkcijo predsednika banovinskega odbora v Ljubljani odložil in jo sedaj opravlja do prihodnjega občnega zbora l. podpredsednik ljubljanskega banovin. odbora odvetnik dr. Fettich Oton

Društvo RK kraljevine Jugoslavije

Današnje društvo RK kraljevine Jugoslavije naslanja svoje delo: 1. na zakon o Društvu Rdečega križa kraljevine Jugoslavije z dne 19. avgusta 1933. in 2. na društvena pravila, odobrena od vlade 8. decembra 1933., odnosno na različne poslovniške in pravilnike, ki so jih sklenili glavni društveni občni zbori. Društvena pravila predvidevajo za vsako občino, ki ima več kakor tri vasi, poseben Občinski odbor RK, ki je potemtakem temeljna društvena edinica. Za ustanovitev je potrebnih vsaj 20 polnoletnih udov; sicer predstavlja manjša edinica samo tako imenovano Občinsko poverništvo RK, ki je dolžno, skrbeti, da doseže brž ko mogoče 20 udov, da se spremeni v Občinski odbor. Vsi slovenski župani so bili naprošeni, da v svojih občinah ustanove občinske organizacije RK. Kakor je razvidno iz spominske mape, ki jo je banovinski odbor izročil ob priliki njenega včerajšnjega obiska društvenega skladišča svoji vzhviseni predsednici, je danes od 406 slovenskih občin samo še 98 takih, koder se ni organiziran RK.

Odpisane občinski odbori RK izvolijo iz svoje srede Okrajni odbor RK. Okrajnih odborov je danes na Slovenskem 23 in ni potemtakem nobenega okraja, kjer ne bi obstajala tudi okrajna edinica RK. Delegati okrajnih odborov skupno z delegati občinskih odborov ljubljanskega okraja pa izvolijo spet iz svoje srede Banovinski odbor RK; medtem ko delegati banovinskih odborov izvolijo Glavni odbor društva RK, ki ma svoj sedež v Belgradu.

V skladu z ustanovitvijo samostojne banovine Hrvatske je bil o dne 1. januarja 1940. ustanovljeno »Banovinsko društvo RK banovine Hrvatske v Zagrebu« namesto dotedanjih banovinskih odborov v Zagrebu odnosno v Splitu.

Namen Rdečega križa

Po zakonu ima RK namen, dajati v mirnem času ljudstvu prvo pomoč ob velikih elementarnih nesrečah, ob raznih epidemijah in drugih splošnih ljudskih nadlogah; poleg tega pa mora pripravljati osebe in sredstva za izpolnjevanje nalog v smislu zakona; končno mora pripravljati pravno in telesno močan in zdrav naraščaj svojega društva.

V času vojne pa mora RK podpirati zdravniško službo državne vojaške sile ter sodelovati pri organizaciji in opravljanju sanitetne obrambe pred napadi iz zraka in obrambe pred napadi s plini.

To je glavni namen društva in šele, če izpolni te pogoje in mu sredstva in razmere dovolijo, je društveni namen, delati za izboljšanje ljudskega zdravja in podpiranje revežev, zlasti vojnih sirot.

Da bi mogel biti RK tem svojim nalogam kos v miru in v vojski, mora neprestano skrbeti za sredstva in za vzgojo ljudstva, ki naj bi z vso vno podpiralo plemenite namene društva. Le če doseže oba ta dva namena, bo RK zadostno pripravljen, da bo mogel vsak čas prikočiti na pomoč ljudstvu in državi ob velikih elementarnih nesrečah, ob povodnji in potresu, ob epidemijah kakor tudi ob času vojne.

Nj. kr. Vis. knežinja Olga, predsednica društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije.

Zadnje izredne razmere so priklicale v življenje zelo važno »Uredbo o delu in poslovanju društva RK v vojski in Navodila za izvrševanje te uredbe«, ki je izšla 8. febr. 1940. v »Službenih novinah« kraljevine Jugoslavije odn. 27. marca 1940. Službenem listu naše banovine, ki vsebuje vsa potrebna določila in navodila za delo RK v današnjih razmerah.

Stanje organizacije RK v Jugoslaviji

RK je brez dvoma najbolj razširjena naša vešdržavna organizacija. Po podatkih iz poročila glavnega odbora za občni zbor 5. maja t. l. je štelo društvo 131.886 udov ter 449.295 naraščajnikov odn. naraščajnic. V okviru društva je delovalo 622 občinskih poverništev, 287 okrajnih odborov, 36 okrajnih poverništev ter 9 banovinskih odborov. Z banovinskimi in belgrajski odbor je bila organizacija RK izvedena v 1.518 občinah naše države. Velja pa pripomniti, da se organizacija tako glede števila svojega članstva kakor tudi glede števila svojih edinic v zadnjih mesecih zelo močno širi in skoro ne bo več občine v državi, koder ne bi delovala ta ali ona edinica RK.

Naraščaj RK je bil v šolskem letu 1938-39 organiziran na 3.744 ljudskih šolah in na 602 srednjih in meštarskih šolah ter je štel 265.860 dečkov in 183.435 dečlic, t. j. skupno 449.295 oseb.

Jugoslovansko društvo RK izdaja redno mesečno »Glasnik RK«, ki objavlja poleg srbsko-hrvaških tudi slovenske prispevke. V l. 1939. je imel Glasnik 2.792 naročnikov. Naraščaj naša dva glasila in sicer »Glasnik Podmladka RK«, ki je namenjen dijakom srednjih in strokovnih šol in ki se ga je tiskalo v letu 1939 po 10.000 mesečno in »Dobro dete«, ki je namenjeno učencem ljudskih šol in se je tiskalo v 34.000 izvodih mesečno.

40 letnica bazilike Matere Milosti v Mariboru

Jutri, v nedeljo, bo poteklo 40 let, kar je takratni mariborski škof dr. Mihael Napotnik blagoslovil novo frančiškansko cerkev v Mariboru. Frančiškanska družina in z njo vsa župnija bosta ta svoj praznik slovesno obhajala. Naj tudi naš list pri priložnosti sodeluje in se z posebnim člankom spomni mogočne cerkve Matere Milosti in njene zgodovine.

Zunanost frančiškanske cerkve v Mariboru.

Staro svetišče

Na mestu, kjer stoji danes nova in velika frančiškanska cerkev, je že pred 327 leti bila zgrajena majhna cerkev, posvečena Materi božji. Dne 1. maja leta 1613 ji je takratni ljubljanski škof Tomaž Hren zunaj mestnega obzidja blagoslovil temeljni kamen. Bila je majhna, le 21,8 m dolga in 8,3 m široka in se seveda prav nič ni mogla kosati z mnogo večjo na dravskem obrežju, ki so jo oskrbovali očeti minoriti, medtem ko so novo oskrbovali kapucini, ki so pa to cerkev obdržali le do Jožefovih reform, ki so staro minoritsko cerkev izročili vojaškemu namenu, katerim je služila dolga desetletja, vse do prevrata. Kapucini so morali zapustiti predmestno cerkev, prevzeli pa so jo očeti minoriti, ki so v njo prenesli tudi čudodelno Marijino podobo, ki jo je grofci Stubenberg dobila v cerkvi v Konjicah in jo po dolgi letih izročila minoritom v varstvo. Nekdanja mala kapucinska cerkev je postala župnijska cerkev malone vseh mariborskih katoličanov in je bila znana pod imenom slovenska župnija. Cerkev je kmalu postala pretesna in so zato že minoriti pokrenili akcijo za zida-

nje nove, večje. Vlada je že leta 1846 dala dovoljenje za gradnjo nove in objubilja tudi primeren prispevek. Prišlo pa je revolucionarno leto 1848, ki je prekrizalo vse načrte. Minilo je 40 let, da se je misel gradnje nove cerkve zopet obudila.

Oo. frančiškani za novo cerkev

Leta 1864 so župnijo in cerkev prevzeli frančiškani, ki so sklenili leta 1887 slovesno obhajati 100-letnico, odkar je je milostna Marijina podoba krasila glavni oltar predmestne župnijske cerkvice. To priložilo pa je tudi takratni vikar in župnijski upravitelj p. Kalist Heric hotel izrabiti za začetek akcije za gradnjo nove cerkve. P. Kalist se je z železno voljo in vso gorečnostjo posvetil delu za novo cerkev ter po dolgi letih trdega dela tudi uspel in ućakal dan blagoslovitve nove cerkve.

Ko so od 23. do 25. januarja obhajali 100-letnico milostne podobe, je farane obvestil o svojem velikem namenu in jih vabil, naj darujejo za nov božji hram. Zgodovina nove cerkve ve povedati, da je prvi dar 1 goldinarja požrtvovalni graditelj dobil od malega otroka. Prvi začetki so bili težki. V petih letih je nabral le 3000 goldinarjev. Zato je ustanovil posebno društvo za zidanje nove cerkve, od katere si je mnogo obetal in ki ga v njegovih pričakovanjih v resnici ni prevarila. Kmalu je pater Kalist začel misliti na načrte. Na nasvet dominikanskega provincijala p. Andreja Fröh-wirtha se je obrnil na dunajskega arhitekta Jordana, ki je najprej napravil osnutke, pozneje pa tudi načrte za stavbo in vso notranjo opremo. Vsota za zidanje nove cerkve je vedno naraščala, vendar so tudi ovire včasih bile velike. Provincijal v Inmostu, kateremu je mariborska frančiškanska hiša bila takrat podrejena, se je bal, da se bo p. Kalist zakopal v dolgove in je zato vsako nadaljnje nabiranje za gradnjo nove cerkve prepovedal. P. Kalist je bil osamljen, ob strani mu je stal le takratni škof Napotnik. Njegova je tudi nemala zasluga, da se je končno omečkal tudi provincijal, kateremu se je p. Kalist moral obvezati, da ne bo nikoli od redovne pokrajine zahteval kak denarne pomoči za novo cerkev. P. Kalist je pristal in tudi takoj poklical dunajskega stavbenika Schmalzhoferja in mu pokazal stavbišče, načrte ter mu stavil vprašanje, če si upa začeti z gradnjo, ko je na razpolago le vsota 40.000 goldinarjev. Stavbenik je dal pozitivni odgovor. Sklenjeno je bilo, da se bo cerkev zidala na zemljišču stare cerkvice. Začetkom julija 1892 so začeli najprej kopati temelje za nov samostan, prvo lopato za temelje nove cerkve pa je 26. julija istega leta zasadil škof Napotnik, ki je dne 10. avg. položil tudi temeljni kamen novi cerkvi.

V letu 1939 je izdal glavni odbor med drugim tudi dve vrsti razglednic s podobo Nj. Vel. kralja Petra II. v 300.000 izvodih, ki jih je natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Propagandni plakat za teden RK, ki ga je lansko leto izdelal slikar Sreten Dokić, je natisnila društvo brezplačno državna tiskarna v Belgradu v 20.300 izvodih (med temi 1.700 v slovensčini).

Društvo ma tudi svoja odličja. V l. 1939. je bilo z odličji jugoslovanskega RK odlikovanih 400 oseb, in sicer z redom RK 53 (med temi 23 tujih oseb), z zlato svetinjo 87, s srebrno svetinjo 195 in z pohvalnico 65.

Za leto 1939 je bilo po proračunu predvidenih rednih dohodkov 5.155.000 din; realiziranih pa je bilo 5.838.817,20 din; razen tega pa je društvo prejelo še 530.918,42 din izrednih dohodkov, nepredvidenih po proračunu. — Redni izdatki za l. 1939 so bili predvideni na 5.155.000 din, po zaključnem računu pa je bilo dejanski 5.325.000, od te vsote je bilo dotirane, t. j. nedotakljivemu fondu in sanitetnemu fondu za prvo pomoč 2.096.999,49 din, tako da je bilo efektivnih izdatkov le 3.228.669,25 din. Izrednih izdatkov iz fonda za prvo pomoč in iz rezervnega fonda je bilo 1.163.334.— din.

Odelek naraščaja RK je imel rednih dohodkov 687.638,08 din, t. j. 49.801,08 din več, kakor je bilo predvideno po proračunu. Izrednih dohodkov pa je imela sekcija 100.929,25 din. — Rednih izdatkov je imela sekcija 570.123,54 din.

Glede na to, da je slovensko javnost ob neki priliki zanimalo, kako je z dohodki RK ob priliki tedna RK, lahko tu navedemo številke iz tega naloza za lanskoletni teden RK, ki je prinesel skupno 1.851.002,30 din dohodkov, in sicer od take na vzornice 488.414,40 din, od taks na vstopnice 155.826 din, propagandni znak RK 1.036.945,50 din in od pripadajočih delov nabranih proslavoljnih prispevkov 169.815,50 din.

Posebno odlikovanje našega RK

Društvo RK kraljevine Jugoslavije stoji pod visokim pokroviteljstvom našega kraljevekega doma. Nj. Vel. kralj Peter II. sam je najvišji zaslužnik našega društva RK. Vsakokratni društveni predsednik pa je eden izmed visokih članov kraljevekega doma. Do 15. oktobra lanskega leta je bil na čelu društva Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle, ki pa je zaradi prezaplenosti pri drugih državnih poslih odložil predsedniško mesto RK in je bilo vodstvo organizacije našega RK izročeno Nj. soprogu Nj. kr. Vis. knežinji Olgi, ki je svoj oddih v Sloveniji porabila za to, da je včeraj obiskala naš slovenski RK, kar ematramo vsi Slovenci za posebno čast in kar nam je v izredno veselje.

»Dokaz nam je,« kakor je popolnoma pravilno zapisal predsednik ljubljanskega banovinskega odbora v spominski mapi, »plemenitega zanimanja naše visoke predsednice za naše skromno delo, v pobudo nam je, da bomo svoja prizadevanja podvojili, da bomo vredni izredne izkazane nam časti in da se bomo še bolj pripravili za hude dneve, ki nas morajo še čakajo. V miru in vojni hočemo služiti z enako vdanostjo naši domovini, tesno združeni pod praporom Rdečega križa, vsi brez razlike svetovnega naziranja ali političnega prepričanja, ne glede na vero, narodnost, stan in spol, vsi prežeti nesebične ljubezni do bližnjega, vsi pripravljeni vdanu in požrtvovalno prikočiti na pomoč in sodelovati povsod, kjer je človeška beda in nesreča največja. Zavedamo se, da zemljepisni položaj naše ožje domovine Slovenije nalaga našemu banovinskemu odboru prav posebne naloge; njim se hočemo rade volje posvetiti in tako po svoje pomagati pri obrambi naše ljubljene domovine Jugoslavije. Z enakim vnanjo pa želimo sodelovati pri mirovnih nalogah Rdečega križa, ki so tudi v naši banovini obsežne in važne. V tem delu nam bo spomin na odlikovanje, ki smo ga deležni z visokim obiskom Vaškega kr. Visočanstva, v goreče bodrilo in živo vzpodbudo.«

Pazite kaj pijete!

Zahtevajte vedno našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravila za razne bolezni srca, želodca, jeter, žolča, ledvic razne katarne in čiščenje krvi ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

Gradbena dela so hitro napredovala in 11. avgusta 1900 je župnija imela svoj praznik: škof M. Napotnik je tega dne blagoslovil novo Marijino svetišče. 54 duhovnikov se je udeležilo te slovesnosti, od katerih nekateri se danes živijo. To so kanonik Jožef Čizek, dekan v Jarenini, monsignor Jan. Vreže, duhovni svetnik in župnik. V Studencih pri Poljčanah Jožef Čede ter patra Severin in Valerijan v Mariboru.

Na dan blagoslovitve je cerkvi manjkala še notranja oprava, katero so v celoti oskrbeli šele leta 1912. Škof Napotnik je imel z novo cerkvijo posebno veselje. Zato in pa da bi očete frančiškane nagradil za njihovo požrtvovalno delo za novo cerkev, se je trudil, da bi cerkvi v Rimu dobil posebnih predpravic. Leta 1906 mu je papež želji ugodil in novo cerkev Matere Milosti prištel med manjše bazilike. S tem je postala ena med najznamenitejšimi cerkvami na svetu.

Kratek opis cerkve

Stavbni odbor se je kar z veseljem odločil za Jordanov načrt nove cerkve, po katerem naj bi bila zidana v romanskem slogu. Odbor se je za ta slog odločil zlasti zato, ker je zidanje cenejše in tudi popravil ni, treba kakor pri gotski zgradbi. Tako je Maribor dobil reprezentativno romansko zgradbo. Cerkev je bržkone po zgledu dunajskih stavb ostala neomešana, pač pa so izbrali naravno barvo opeke, v nasprotju z bolj rumenkastimi, ki jih je videti na Dunaju. Stavbišče je ostalo staro, le lega cerkve se je spremenila. Pročelje nove cerkve se obrača proti vzhodu dočim se je staro proti zapadu Merodajni za spremembo lege so bili prometni ozirji. Promet k cerkvi doteka v glavnem od vzhoda in zato so tukaj postavili tudi glavni vhod.

Cerkve ima tri ladje in dva 58 m visoka stola, ki sta vključu romanskemu slogu ostale zgradbe nekoliko gotso prikrojena. Oba stola pa dajeta cerkvenemu pročelju značaj veličastvenosti, katerega se povečuje krassen romanski portal. Notranja oprema cerkve priča o finem okusu arhitekta, vsiek cerkvene lepote pa tvorijo brez dvoma glavni oltar, o katerem je naš umetnostni zgodovinar dr. Stegenšek svojčas trdil, da je eden najlepših v takratni avstrijski monarhiji.

Droblne novice

Koledar

Sobota, 10. avgusta: Lavrencij, m.; Pavla, d. Prvi krajec ob 18. Herschel napoveduje veliko dežja.

Nedelja, 11. avgusta: 13. pobinkoština nedelja: Tiburcij, m. Suzana, d. m.

Osebnosti

— Petdesetletnica rojstva obhaja danes g. Lovro Planina, dežnikar in član banskega sveta iz Škofje Loke. K jubileju iskreno čestitamo z željo, naj ga Bog ohrani še naprej zdravega, srečnega in zadovoljnega.

Zlatarska in juvelirska tvrdka

L. Černe iz Ljubljane, Wolfova ulica je določila za nagrado onim, ki bodo pravilno rešili križanko v oglasnem delu današnje številke »Slovenec«, lep damski prstan z akvamarinom. — Prstan bo podelil žreb.

Vabimo tvrdke, da se poslužijo lepega in uspešnega načina reklame v naših križankah!

Ojstrica nad Dravogradom

(K izletu na lepo nedeljo 11. avgusta.)

Na »Kobanskem tednu« v Mariboru je bil prikazan Kozjak in je bilo Kobansko preneseno v razstavno dvorano, kjer smo v sliki in besedi dojel bistvo te zanimive dežele na severni državni meji. Mladi umetnik Šušmelj, domačin, nam je na platnu upodobil zemljo in človeka iz svojega Kobanskega.

banskega. Ko so nam torej Kobanci prinesli v Maribor svojo lastno podobo, nam je sedaj nastala srčna potreba, da jim v zahvalo vrnemo obisk na njihovem domu samem. Prireditelj »Kobanskega tedna«, ki so že vsadili kleno kulturno zrno na Gradišcu, na Remšniku, pri Sv. Duhu in drugod, nam pripravljajo sedaj še lepo nedeljo ob cerkvenem žegnanju, kobanski dan v nedeljo, 11. avgusta, na Ojstrici nad Dravogradom.

Lepa je Ojstrica (981 m), slikovita gorska vasica — komaj poldrugo uro nad Dravogradom — ki se je mehko naslonila na obojne obronke, ki vežejo glavni greben gorske gmote vrh Košenjaka (1522 m). Na majhni obli gotoka cerkvice z zvonicom, župnišče, gostilna, na sredi njih na zeleni trati stoletna lipa, po bregih razmetane kmetije — to je naša prijazna Ojstrica. Gotska cerkev je primeren odraz v okvirju planinskega okolja, vse hiške in cerkvice so z lesom krite in se ta sivina lepo podaja v zelenilu smrek, macesnov, borov. — Krog cerkve je taborno obdobje, ki obdaja majhno vaško pokopališče. Obidje je še iz 16. stol. iz časa, ko so se vračali Turki iz obleganega Dunaja. V vsej ojstriški fari bo do 500 duš. Gostilna Mori pospešuje celo planinsko letovišče, saj ima sodobno prenočišče. Kmetija Mori se ponaša z rodovnikom za 300 let nazaj. Ves značaj Ojstrice ima že koroško-planinsko obeležje ter se tudi filološko še smatra kot koroški del Kobanskega.

Razgled je nad vse lep in razsežen od Rogle na Pohorju, na Uršljo goro, Peco, Savinjske Alpe.

Turisti, ki se vračajo s Košenjaka, se kaj radi ustavljajo na Ojstrici ali pa se od daleč poželjivo nanjo ozirajo, hoteč ji priti čim bliže.

Prihodno nedeljo (11. avgusta) jo obiščejo mariborski izletniki in planinci, da se ob njeni lepoti in njenem cerkvenem žegnanju razvedrijo in pomenijo s prijaznimi domačini. Pod lipo se zberemo in ob zvokih tradicionalne vaške godbe zapojemo z domačini veselo pesem kobanskega praznika.

— 25letnica mašništva Gospodje, posvečeni leta 1915, oz. kot tretjeletniki 1914, obhajajo v ponedeljek, 12. t. m. pri ob. jezuitih svojo srebrno mašo. Naj bi se vsi gg. udeležili! — I. V.

Maturanti klasične gimnazije v Ljubljani iz leta 1930 se sestanejo k praznovanju 10-letnice mature v sredo, dne 4. septembra ob 10 dopoldne v »Rožcah« restavracija Union. Prosim tovariše, da javijo svojo udeležbo najkasneje do 1. septembra na naslov: Žorž Verovšek, trgovec, Ljubljana, Tyrševa 16. Telefon št. 21-45.

— 50letnica Posojilnice v Vitanju. V letošnjem letu je imela Posojilnica v Vitanju 50. občni zbor, ki pa ga je v veliki resnosti sedanjega časa le na tih in skromen način praznoval. Soustanovitelj in prvi predsednik Posojilnice je bil g. Josip Žičkar, takratni župnik, ki je uvidel, da je krajina potreba, da se ustanovi v Vitanju denarni zavod z željo, da bi se s tem ljudstvo osamosvojilo politično kot gospodarsko. Njegove želje so se uresničile in v letu 1889 je bila osnovana posojilnica, ki pa je imela posebno v začetku mnogo bojev in težav — a vendar je čvrsto kljubovala vsem zaprekam in se razvila do današnje višine, ki je gotovo njegovim upraviteljem in ustanoviteljem v čast in ponos. Omeniti moramo, da zavodu po odhodu g. J. Žičkara predseduje že 40 let g. Franc Hrustelj, ki je tudi dosti pripomogel Posojilnici do današnje višine s svojimi preizkušnjenimi nasveti in svojo poštenostjo. K tej 40letnici mu iskreno čestamo in želimo, da ostane na čelu zavoda še dolgo leta. Naše iskrene želje pa so tudi, da bi Posojilnica v Vitanju še nadalje uspešno delovala in napredovala v ponos ne samo vseh članov, marveč tudi vseh tistih, ki gojijo zaupanje do nje.

— 11. avgusta k Prešernovi koči na Stolu! 30 let kljubuje naša Prešernova kočica viharjem in snežnim mežetom pod očakom Stola. Trideset let je že lep planinski praznik in ni, da bi ga prezrli! Podružnica Slovenskega planinskega društva v Kranju bo počastila ta jubilej z izletom na Stol, katerega se bodo udeležili prav gotovo vsi ljubitelji naših gor. Na Stol bodo prišli domačini. Saj bo tega dne služba božja pod vrhom, kakor pred tridesetimi leti... Kako naj pozabimo ob tej priliki na našo zvesto oskrbnico Klaro! Deset let nepretrgoma gospodinj v visoki naši postojanki — deset let neumorno in vdano dela v propeh planinstva. Letos je zadnje leto še med planinci. Jesen jo vabi v dolino, kjer naj jo prebije srečna in zadovoljna. Kranjska podružnica ji že danes izreka svojo najlepšo zahvalo za njeno požrtvovalno delo. Ohranili jo bomo v najlepšem spominu. Da ji izkažemo tudi vidno priznanje, smo povezali skromno slavnost naše postojanke z njenim godom. Na račun pa bodo prišli tudi znanci in prijatelji gospodarskega društva, g. Korčiča, ki prav tako goduje... Zatorej na veselo evidenjo na Stolu, dne 11. t. m.!

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in podobno Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

ŽALNI VENCI

LEPI IN POCENI

NASPROTI „UNIONA“ FRANCISKANSKA 3 „ROŽA“

— Prijatelj planin in zaših gora sporoča Aljažev klub, da bo v nedeljo 11. avgusta služba božja na sledečih postojankah: Na Kredarici ob 8. Uskovič ob 8. Veliki planini ob 9. Kravcu ob 9. Kureškob ob 10. Kofah ob 10. na Podluki ob 10.15. v Planici ob 11.

— Pedagoški tečaj za učitelje bo od 19. do 24. t. m. v Delavski zbornici na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Pričetek tečaja bo v ponedeljek, 19. t. m. ob 9. Pred pričetkom naj se vsi udeleženci prijavijo pri vstopu v dvorano in plača prijavnino. — Odbor pedagoškega društva.

— Enoletni tečaj za otroške vrtnarice bo v prihodnjem šolskem letu na državnem učiteljskem tečaju bo sprejetih 20 do 30 kandidat, ki izpolnjujejo naslednje pogoje: 1. da so stare najmanj 17 let; 2. da so dovršile 4 razrede srednje ali meščanske šole in opravile nižji tečajni izpit, oziroma završni izpit; 3. da so lepega vedenja; 4. da so zdrave; 5. da imajo lep glas in dober posluš. Pogoje pod točkama

na Javorniku in gre v svačkovskem spremstvu na Jesenice na stadion KID, sodeluje nad 200 svatov. Na glasbenem koncertu nastopi članstvo 11 društev z nad 320 člani. Pri tolovadbi nastopi 75 oseb. Pevska društva posebej bodo poslala 152 pevcev.

Vesakor velika prireditelj, ki bo prikazala, na kakšni višini je kulturno delovanje v železarskem revirju. Samo na tej kulturni prireditvi nastopi nad 900 sodelujočih. Prav tako bo obsejna tudi športna prireditev prihodnjo soboto in nedeljo. Za kulturno prireditev vlada veliko zanimanje po vsem revirju in po deželi. Tudi iz sosednje banovine so prijavili poseben vlak, da si ogledajo narodno prireditev »Kmečko občeti«.

ležala, vsa krvava, s presekano lobanjo 52 letna mati. Znakov borbe ni bilo. Poleg pokojne je ležala okrvavljena ročna široka sekira, s katero je morilec udaril ubogo ženo trikrat po glavi in jo pobil do mrtvega, nato pa šel v sobo, pobral iz predalov 1580 din, obleko in druge malenkosti in neznanokam izginil. Dogodek se je izvršil najbrž okrog pol 11 dopoldne, ko Gosakovih ni bilo doma in so se nahajali v gozdu. Vest o umoru se je hitro razširila po konjskem okraju.

Na kraj umora je takoj prišla komisija in ugotovila dejanski stan. Truplo pokojno so raztelesili in pokopali pri Sv. Kunigundi.

Orožniki so začeli z najboljše preiskavo in je upati, da bo zločinec kmalu v rokah pravice.

4 in 5 se ugotovi pri zdravniškem pregledu ob sprejemu. Prvenstvo bodo sprejete kandidatke, ki so dovršile gosposkiško šolo. Kandidatke, ki tri mesece po sprejemu pokažejo, da niso primerne za otroške vrtnarice, se odpustijo iz tečaja. Prošnje za sprejem, kolkovane s kolkom za 10 din, je poslati ali osebno vložiti na ravateljstvu državnega učiteljskega v Ljubljani do 11. septembra t. l. Prošnji je treba priložiti: 1. kratko list; 2. izpoved o nižjem tečajnem izpitu, oziroma završnem izpitu v izvirniku; 3. navratveno izpoved; 4. kratak življenjepis. Kandidatke, ki so dovršile še katere druge šole ali tečaje, naj položijo potrdila tudi o tem šolanju. Vse priloge morajo biti kolkovane s kolkom za 4 din, ako niso že od izdajatelja višje kolkovane. — Ravateljstvo.

— Gasilska slovesnost v Stari Loki. V nedeljo, 11. t. m. proslavi gasilska četa v Stari Loki 40 letnico ustanovitve, združeno z blagoslovitvijo prapora. V soboto zvečer bo podoknica botru g. notarja Stevo Sinku v Škofji Loki, nato bo godba zaigrala nekaj točk pred kapelico v Stari Loki, ob 10 bo podoknica botrici g. Francki Wolgemut na Trnju. V nedeljo ob 5 budnica po Stari Loki, ob 10 sv. maša za umrle člane, po molitvah za pokojne položitev venca in govor župnega starešine g. Lovra Planine. Godba bo zaigrala žalostnok. Popoldne ob 13.30 sprejem botra in botrice ter pokrovitelj g. bana dr. M. Natlačen. Ob 14.30 pete litanije v dekanjski cerkvi, nato blagoslovitev prapora. Blagoslov izvrši g. kanonik M. Mrak. Po mimohodu čet prosta zabava. Gasilke čete, udeležite se jubileja v Stari Loki, ki je združen tudi z župnim zletom. Vsi prijatelji gasilcev ste prierno vabljeni, da s svojo udeležbo povečate slavnost in daste priznanje neumornim gasilskim vrstam.

— Pri lenivosti črev je blagodejno delujoče sredstvo naravnega »Franz-Josef« gorenka voda, ki zmanjšuje težave, ker često že majhne količine dobro delujejo.

Reg. št. br. 15485 od 28. novembra 1935

— Državna moška obrtna šola za pletarstvo v Ptuj sprejema učence obojega spola v I. razred najdalje do 5. septembra t. l. Ta šola ima značaj ne-popolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Naloga iste je dati učencem poleg obče vzgoje teoretično in praktično strokovno izobrazbo v pletarstvu in vrbovstvu in jih usposobiti za pletarske pomočnike. Slednjim pomaga po dovršeni triletni učni dobi do zaslužka, ako bi ne mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih. Vse šolake potrebuje sprejemajo učenci na zavodu brezplačno. Priidnim, podpre potrebnim učencem, se bodo po možnosti preskrbele podpore za vzdrževanje. Vsa podrobnejša pojanila daje upraviteljstvo šole.

— Tujski promet v Kamniku. Kljub letošnji neugodni tujski sezoni je prišlo v mesecu juliju v Kamnik 149 tujih gostov. Večinoma so poiskali za svoj odmor prosta stanovanja v kamniški okolici. V prvem tednu avgusta je bilo priglasihih 37 novih gostov. Seveda je slabo vreme marsikaterega gosta zadržalo, drugače bi bila tujska sezona v Kamniku gotovo ugodnejša.

— Sezonski delavci bodo lahko zamenjali marke, ki so jih lani prinesli s seboj iz Nemčije. Sicer so jih naša oblastva opozarjala, naj ne jemljejo denarja s seboj, ker ga ne bodo mogli doma ugodno zamenjati, pa jih vendar mnogo ni poslušalo. Ker niso mogli zamenjati mark, so se obrnili na Zvezo poljedelskih delavcev za posredovanje. Zveza je popisala marke in poslala na pristojno mesto prošnjo, ki je zdaj ugodno rešena. Zdej poziva Zveza sezonske delavce, naj prijavljene marke oddajo v svrhu zamenjave v njeni pisarni v Soboti.

— Prvovrstni toaletni puder, vsestransko uporabljiv, iz zbranih surovin, cenen in domač: Gregoričev »Borosan«. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plačati ima poškodovancu odškodnino 2500 din.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plačati ima poškodovancu odškodnino 2500 din.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plačati ima poškodovancu odškodnino 2500 din.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plačati ima poškodovancu odškodnino 2500 din.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plačati ima poškodovancu odškodnino 2500 din.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plačati ima poškodovancu odškodnino 2500 din.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plačati ima poškodovancu odškodnino 2500 din.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plačati ima poškodovancu odškodnino 2500 din.

— Razprave pred malim kazenskim senatom. Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je večer obravnaval tri krajše kazenske zadeve. Pred tri sodnike je najprej prišel 28-letni, samski, brezposelni delavec France Černilec iz Strahinja, ki je bil obtožen zločina po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in prestopka zoper obstoj države po 8-u 100 k. z. ker je 15. aprila letos v neki gostilni v Naklem pri Kranju vpil, vzklikal nedovoljene vzklike in zabavljil čez državo ter skušal med številnimi gosti napraviti nerazpoloženje proti enotni državi. Med gosti so njegovi vzkliki in nespametne besede vzbudili precejšnje ogorčenje tako, da so bili o tem obveščeni orožniki. Pred sodniki je Černilec priznal, da je nekaj govoril, toda se ne spominja kaj, ker je bil popolnoma pijan. Sodišče njegovemu zagovoru na podlagi izpovedi zaslišanih prič ni verjelo in ga obsodilo na 10 mesecev strogega zapora. — Kot drugi je prišel na vrsto neki H., obtožen tatvine vojaškega blaga. Bil je obsodjen na 3 mesece strogega zapora. — Kazenska zadeva zadnjega obtoženca Franceta Drugoviča, 44-letnega samskega delavca iz občine Pišce, je bila prav zamotana. Drugovič je bil zaposlen pri preureditvi ceste Lesce — blejski most. Med delom 30. avgusta lani je prišlo med njim in delavcem Antonom Janežičem do prepira. Drugovič je Janežiča s ploško lopato udaril po levi podlehiti tako, da mu je zlomil podlehito kost. Janež je bil sprva spoznan, da je trajno za delo nesposoben, da je leva roka trajno skazena. Zato je bil Drugovič obtožen zločina hude telesne poškodbe s trajnimi posledicami. Drugovič je dejanje in krivdo priznal. Po kratki razpravi je senat Drugoviča obsodil le zaradi prestopka telesne poškodbe po 8-u 180 k. z. na 4 mesece strogega zapora, ker senat smatra, da roka ni trajno skazena in se je sedaj znatno zboljšala. Obtoženec je kazni sprejel. Plač

LJUBLJANA

Maksimalne cene drv za kurjavo

Po odločbi urada za kontrolo cen o maksimiranju cen drv za kurjavo je mestno poglavarstvo ljubljansko določilo naslednje najvišje tržne cene za prostorni meter drv na razkladalni postaji in v lesnih podjetjih.

Za bukova polena I. vrste 125 din, II. vrste 15 din, III. vrste 95 di, vse tri vrste vključno s poslovnim davkom franko vagon, postavljen na postajo v Ljubljani. Za bukove okroglice, cepilene je cena za to 10 din nižja, za necepljene bukove okroglice in za odpadke na žagah je pa cena za 30 din nižja od cen bukovih polen. Za bukove klate, panje ali panjače in sečnice se določa cena 40% cenejša od bukovih polen.

Za drva iz drugega lesa se določajo cene v odstotkih cen bukovih drv, tako za polena kakor za okroglice, klate in sečnice in sicer: za gabrova drva 105%, za lipova 95%, za jesenova 92%, za borova in smrekova 90%, za hrastova in cerova 87%, za jelševa 63%, za topolova in vrbova 50% cene, ki veljajo za enakovrstna bukova drva.

Za drva, ki jih postavi proizvajalec ali preprodajalec kupcu na dom, se računa 25 din več od zgoraj navedenih cen. V tem znesku je računani dovoz s postaje v skladišče preprodajalca ter dovoz na dom kupca pri takojšnjem plačilu.

Cene drv, kupljenih franko skladišče trgovca, se računajo s 15 din nad zgoraj navedenimi cenami.

Posebej se računa odškodnina na žaganje, ki ne sme biti večja od 15 din za prostorni meter, in tudi pribitek zaradi plačevanja drv v obrokih, ki pa na mesec ne sme biti večji od 1% kupne vsote, katero kupec še dolguje za drva.

Zgodovina Hudovernikove hiše

Rodbina ljubljanskih Hudovernikov, od katerih so se mnogi pisali tudi pravilno Hudovernik, je stara in spada med one trgovsko podjetne družine, ki so si ustvarjale s svojim vztrajnim trgovanjem in obrtjo blagostanje in ugled med ljubljanskimi meščani. Tam v Kolodvorski ulici je imela rodbina svoja zemljišča in hiše. Glavna in družinska je hiša št. 12 na vogalu Komenskega in Kolodvorske ulice. Ob Komenskega ulici se še sedaj razteza prostrano poslopje, kjer je bila pred vojno in tudi po vojni nameščena tako imenovana »kocfabrika«, ki je izdelovala cene in tudi drage posteljne odeje. Ta tovarna je slovela daleč na jug. Hudovernikova rodbina je postala lastnica tudi nasproti glavni hiši ležeče hiše, ki nosi št. 23 (prej 19) v Kolodvorski ulici. Na vzhodnih vratih nosi letnico 1841 in začetnice CC. Po podatkih zemljiške knjige je bila od l. 1856 na podlagi prisiljene listine lastnica te hiše Katarina Hudovernik. Po njej je hišo podedoval in bil od februarja 1887 nje lastnik Primož Hudovernik. Tako je naš Primož vpisan v zemljiški knjigi! — Po njegovi smrti je 24. maja 1890 prevzel hišo sin Josef Hudovernik. Od njega pa je hišo 22. junija 1892 kupila vdova Kristina Hudovernik roj. Paulitsch. Ta je dočkala visoko starost. Na podlagi prijave št. 18. aprila 1928 postali lastniki te hiše: Josef Hudovernik, trgovec v Ljubljani, Kolodvorska ul. 12 do 1/2, Marija Schiffrer roj. Hudovernik, trgovčeva vdova, Mestni trg, do 1/2 in Kristina Moro roj. Hudovernik, vdova po ravnatelju, Kolodvorska ul. 23 tudi do 1/2. Od teh je 15. decembra 1928 kupila hišo »Deliška tiskarna« za 620.000 din. Ta jo je prihodnje leto 1. septembra prodala za 650.000 din tovarniku Maksu Focku iz Kranja in odvnetniku dr. Benu Sauhtyju iz Kranja za 650.000 din. Dne 30. julija 1938 sta Fock in dr. Sauhty hišo z zemljiščem vred prodala zadrugi »Lastni dom« za 1.520.000 din. K hiši spada precej velik vrt na vogalu Kolodvorske in Tavčarjeve ulice. Hišo so sedaj začeli podirati, na njenem mestu bo pa zrastle mogočna stavba. Lastnica bo morala za razširitev in ureditev Kolodvorske ulice odstopiti mestni občini ljubljanski okoli 550 m².

Dr. Mis Franta

do 20. t. m. ne ordinira

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.50, pred odhodom vseh prvih jutranjih vlakov.

1 Vse izletnike v Iški Vintgar opozarjamo, da odhaja avtobus jutri zjutraj izpred Mestnega doma ob 8 in odhaja iz Iškega Vintgarja ob 18. — Prosvetno društvo Ljubljana-mesto.

1 V nedeljo s Putnikom na Stol!

1 Na stavbišču novih tržnic na Nabrežju 20. septembra od kresije do zrnjakega mosta je vedno polno radovednežev, ki delajo napotje delavcem ter silijo skozi vrata za ograjo. Opozarjamo, da niti gradbeno vodstvo niti gradbeno podjetje nima prav nobene odgovornosti za morebitne poškodbe, če kdo pade v jamo ali Ljubljano ali če ga oplazi kako drevo ali se mu sploh primeri kakršna koli nezgoda, zato je pa vstop v ograjeno stavbišče slehernemu pri teh delih nezaposlenemu najstrožje prepovedani tudi zaradi oviranja del. Na ta prostor smejo edino še reveži, ki so dobili na mestnem socialnem uradu nakaznice, da smejo brezplačno odpeljati ali odnesti posekana kostanja drevesa za kurjavo in ogrev. Ljubljancem, zlasti pa ljubljanske gospodinjice, ki tako težko čakajo, da bi bile nove tržnice čim prej zidane in odprte, naj pa potrpe z radovednostjo in gledajo zanimiva dela s Šentpeterskega nasipa.

1 Ribji trg. Zanimanje za včerajšnji ribji trg je bilo srednje. Na izbiro je bilo do 250 kg morskih rib, tako sardel, skuš in nekaj drugih vrst. Velike sardele so bile po 16 din kg, srednje sardele tudi po 14, male skuše po 16, oslič po 32, morski raki po 30 in zobatci po 36 din kg. Izbiro sladkovodnih rib je bila srednja. Ščuke so bile po 18 do 20, donavske postrvi po 24 do 30, donavski somi po 28, domače postrvi po 40. Redkost na ribjem trgu so bili lepi lipani, vlovljeni ob izlivu Ljubljanice v Savo. Bilo jih je na prodaj več kg po 30 din kilogram. Sladkovodni raki so bili po 2 do 6 din komad.

1 Pri zaprtju motnjiv v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravno »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Gob — lisičkar na cente. Tržne klopi na prostoru med semeniščem in škofijsko palačo so bile včeraj naravnost natrpane z lisičkami. Bilo jih je cele kupe na prodaj, zato so bile te gobe po 1 din liter. Dragi pa so bili jurčki. Mali, zdravi in lepi so bili po 4 do 5 din merica. Prav slabi po 3 din. Na prodaj jih je bilo prav malo. Borovnice so sedaj po 4 din liter, maline po 8 din liter. Novi, luščeni fižol je sedaj po 4 din liter. Prodajale so ga kmetice ob semenišču.

1 V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nabaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

MARIBOR

Letošnja sadna trgovina

Jabolka že izvažajo — Letošnji izvozni pridelek 800—1000 vagonov

Maribor, 9. avgusta.

Vsako leto pričakujejo gospodarski ljudje v Mariboru in na Štajerskem, zlasti v Slovenskih goricah, z veliko nertrpnostjo pričetek izvozne sezone jabolk. Saj je postal izvoz sadja zadnje desetletje glavni vir dohodkov za ves severni del Slovenije in edini pridelek, ki se na veliko lahko prodaja v inozemstvo. Na račun sadnega pridelka živijo obširni predeli v severnih obmejnih krajih, kmetje se zadolžujejo pri svojih trgovcih že vse leto, da poravnajo poleml dolgov z jabolki, in dobra sadna letina se močno pozna v vsem našem gospodarstvu; davki se plačajo, to in ono se pri hiši popravi, živina se dokupi, najbolj pa se pozna gospodarska poživitev v trgovini, na deželi in posredno tudi v Mariboru.

Konec julija in s pričetkom avgusta se vsako leto odvarja izvozna sezona. Letošnja je že že pritekla ter se sedaj jabolka izvažajo s polno paro. Ves izvoz je namenjen na Češko, ki plačuje letos naše zgodnje sadje zelo dobro. Dosegajo se cene 3—4,40 din franko meja, kar je za prvi pridelek odlično.

Sadna letina je na Štajerskem letos na splošno slaba. Je pa zanimivo, da je povsod nekaj sadja, pa nikjer nič posebnega. Tudi kvaliteta je zelo različna. Deloma je odlična, deloma pa prav zanič. Prav tako je letos nenavadno, da so dobro obrodile glede kakovosti in količine vrste, ki že leta sem niso dale znatnega pridelka, tako mošanci in zlate parmenke. V splošnem bo tudi letos največ sadja v Slovenskih goricah; mariborska ožja okolica ima slabo do srednjo letino, Svečina dobra, Sv. Kungota srednja, St. Ilj v Slovenskih goricah srednja, Apačka kotlina zelo dobro, Radgona srednja, Ljutomer slabo, Ormož po sredino, Ptuj z okolico brez haloz dobro letino. V drugih sadjarskih okoliših je položaj sledeč: Konjice ne bodo imele nič sadja, proga Grobelno—Rogatec, ki je bila lanske leto silno donosna, letos nič, Sotelska dolina nič, Krško—Brezice nič, Velenje skoraj nič, Smartno—Gornji grad—Ljubno dobro, celjski okoliš nič, Dravska dolina slaba letino.

Za izvoz bomo letos imeli na razpolago 800 do 1000 vagonov jabolk — toliko namreč znaša naš letošnji pridelek namiznega sadja. Od tega odpade na zgodnje sadje okoli 200 vagonov, ostane pa na zimsko. Normalna letina nam da 2500 vagonov, če pa bi letos jabolka obrodila tako, kakor so obetala spomladi, bi jih pridelali 5000 vagonov. Kakor vidimo, je škoda, ki jo je povzročila našemu gospodarstvu deževna in mrzla spomlad, ogromna. Glede cen, ki jih bomo letos dosegli za naš pridelek, pa je tako: če bomo lahko izvozili vseh 800 vagonov v Češko, potem bodo naši sadjarji še dosti ugodno prodali jabolka. Če pa bo po izžerpanju sedanega kontingenta izvoz na Češko zaprt ter dovoljen samo v Nemčijo, potem bodo cene izredno slabe. Kakor dokazuje pogodba, ki jo je sklenil Prizad z Nemčijo, bomo potem dosegli za najboljšo namizno vrsto samo 2,60 din franko meja, dočim plačuje sedaj Češka, kot že omenjeno, zgodnje sadje po 3—3,40 din franko meja. Čehi pa bi bili pripravljeni prevzeti letos neomejene količine našega sadja, ker imajo doma izredno slabo letino.

Pogodba, ki jo je sklenil Prizad glede izvoza naših jabolk v Nemčijo, kaže, da je ni sestavljal strokovnjak ter bo povzročila veliko reklamacij in neprijetnosti našim izvoznikom, če se ne izpremeni. Poem bomo imeli spet letos takšno po-

lomijo, kakor vsa dosedanja leta. — O vseh teh problemih bo razpravljala v nedeljo konferenca kmetijskih strokovnjakov in zastopnikov sadnih izvoznikov, ki jo je sklicala banska uprava ter se bo vršila v banovinski Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

1 Služba božja za planince in izletnike bo v nedeljo 11. avgusta na sledečih postojankah: pri Mariborski koči ob devetih, pri Sv. Arehu ob desetih, na Smolniku ob devetih, na Pungartu ob enajstih, na Uršiji gori ob devetih, v mariborski frančiškanski cerkvi pred odhodom vlakov ob 4.15. — Aljažev klub.

1 Iz policijske službe. Z ukazom od 5. junija je imenovan za glavnega arhivarja (šefa policijskih arhivov) pri predstojništvu policije v Ljubljani pisarniški uradnik mariborske policije g. Lavoslav Lipuš.

1 M Telovadni nastop na Pobrežju priredita v nedeljo dne 11. avgusta fantovski odsek in dekliški krožek na Pobrežju. Nastop se bo vršil popoldne ob treh na telovadišču ob Slomškovem domu. Na sporedu so proste vaje članov, članic, mladcev in mladenk, orodna telovadba in lahka atletika. Po nastopu prosta zabava. Sodeluje godba mariborske gasilske čete. Prijatelji naše organizacije iz Maribora in s Pobrežja vabljeni!

1 Zdravniško dežurno službo za nujno zdravstveno pomoč zavarovancem OUZD in njihovim svojcem vrši v nedeljo zdravnik dr. A. Wankmüller, Frančiškanska ulica 8/III.

1 Zanimiva akcija za domače pogonsko gorivo. Kakor znano, poteče 1. septembra rok za preureditev motorjev na uporabo domačega goriva. To bi seveda zahtevalo velike investicijske stroške od prizadetih lastnikov motornih vozil. V tako kratkem času bi bilo tudi nemogoče preurediti vse motorje na pogon z lesnim plinom in drugimi domačimi sredstvi. V temu je akcija, naj bi se prekrajno odmerjen rok podaljšal. Obenem pa se vrši sedaj akcija, naj bi se pri nas izkoristila ležišča parafinskih škrlincev, iz katerih bi se dal z lahkoto pridobivati bencin in nafta. Take škrlinceve v Nemčiji že dolgo vrsto let predelujejo, pri nas pa se je do sedaj vsaka tožadna iniciativa umetno ovirala, ker je bilo to pač v interesu inozemskih petrolejskih družb.

— Pri slabem teku, zaprtju črev po živni en kozarec naravno »Franz-Josef« grenke vode pokvarjeno prebavo in čisti črevesni kanal.

Reg. S. br. 15485/35.

1 m 60 prijav za motociklistične dirke. Letošnja največja naša gorska motorna dirka na 15 km dolgi pohorski cesti od Reke do Ruške koče bo imela rekordno število udeležencev. Do sedaj se je namreč prijavilo nič manj kot 60 tekmovalcev za razne kategorije. Med njimi so številni naši državni prvaki.

1 m »Nostradamusova prerokovanja« napovedujejo izid vojne. Dobite jih v knjigarnah in trafikah.

1 m Za jugoslovanski derby — 13 konkurentov. Najvažnejša konjska dirka v naši državi — jugoslovanski derby, za katerega da država vsako leto 20.000 din nagrade, se bo letos vršil v Mariboru na praznik v četrtek, v primeru slabega vremena pa v nedeljo na tezenskem dirkališču. Za to dirko, ki je najhujša preizkušnja za mlade dirkalne konje, se je letos prijavilo 13 konkurentov, in sicer 6 iz Zagreba, 2 iz Ljubljane, 2 iz Maribora, 2 iz Ljutomerja in 1 iz Mestinja. Za vse dirke skupaj pa je prijavljenih 32 konj.

1 m Mariborske štorke. Letos imamo v Mariboru posebnost, ki je do sedaj nismo poznali. V mestu se je namreč naselil par štorke, ki posedata ponoči po strehah na desnem bregu Drave, najraje na Pokojniškem zavodu ali pa na strehi novega bolniškega paviljona. Čez dan odjadra štorke na žabi lov v mestno okolico, ki je letos zaradi vednih nalivov precej mokra in močvirna. Najraje lovita v svojem revirju na Stražunu pri Teznu, kjer je letos obilje žab.

1 m Tožba za odškodnino 12 in milijona din. Med mariborskimi industriji je vzbudila ogromno pozornost tožba, ki jo je vložila tekstilna tovarna »Jugotextil« proti tekstilnemu industrijalcu Marku Rosnerju. Lastnik Jugotextila Vilko Larič toži tvrdko Rosner, ker je osovila način poslovanja tvrdke Jugotextil ter ga začela uporabljati v svojem lastnem podjetju. Gre za specialne vrste blaga, ki jih je začela izdelovati tvrdka Jugotextil, potem pa še tvrdka Rosner, dasi po pogodbi tega ne bi smela. Tvrdka Jugotextil zahteva sedaj od tvrdke Marko Rosner odškodnino 12,543.600 din. Pri takšni pravdi zasluži država samo na kolkih par sto tisoč dinarjev.

Priljubljeni mladinski filmski igralec Mickey Rooney v filmu po nesmrtnem romanu največjega ameriškega humorista Marka Twaina »Pustolovščine Hucka Finna«

Predstave ob 16., 19. in 21. uri Blagajna odprta od 15. ure dalje

KINO UNION, tel. 22-21

Novo!

Novo!

Od Narvika do Pariza

Filmska reportaža zadnjih vojnih dogodkov, posnetih po vojaki P. K. odredov iz prvih in najopasnějšíh položajev. — Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do 12. in od 15. ure dalje.

Danes ob 16., 19. in 21. uri Kino Sloga tel. 27-30

Celjske novice

Danes začetek šahovskega turnirja

Danes ob 5 popoldne bo slovesna otvoritev XVII. nacionalnega amaterskega turnirja ter zrebanje vrstnega reda igralcev. Poleg zastopnika celjske mestne občine, celokupnega turnirskega odbora in upravnega odbora CSK se bo udeležil otvoritve tudi glavni tajnik JSZ g. Mirko Magdič. Otvoritev bo v vrtni dvorani hotela »Evropa«, kjer se bo tudi ob 19.30 začelo prvo kolo turnirja. Pokroviteljstvo nad vso prirediteljo je sprejel prosvetni minister dr. Anton Korošec, kar daje vsej stvari odlični pomen.

Na seji CSK je bil v četrtek 8. t. m. zvečer izbran tudi častni komite za proslavo 20. letnice CSK, katerega tvorijo dr. Stevo Cirič, minister n. r. in predsednik JSZ, dr. ing. Milan Vidmar, univ. profesor ter član Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, Alojzij Mihelič, senator, Vasja Pirc, šahovski vele mojster, Mirko Magdič, tajnik JSZ, Branko Kosmač, trgovec in posestnik v Celju ter Anton Lečnik, mestni svetnik ter častni član CSK. Visoki pokrovitelji kakor častni komite dokazuje vso pomembnost proslave in sloves XVII. nacionalnega turnirja v Celju.

Ze včeraj dopoldne so prišli v Celje prvi udeleženci turnirja. G. Mišura je prišel na vojaški dopust, iz Belgrada pa sta prispela V. Medan in B. Pavlovič. Belgradčana mislita, da so glavni favoriti za novega nacionalnega mojstra Sorli, Šiška (oba iz Ljubljane), Jerman (Zagreb), Berner (Belgrad) pa tudi Grašerja (Celje) smatrata kot zelo nevarnega tekmeča.

V vsej državi vlada veliko zanimanje za turnir, saj je ta turnir od dosedanjih nacionalnih amaterskih turnirjev gotovo najbolj zaseden. Vsi naši vodilni časopisi prinašajo dnevno poročila o turnirju in prireditelju. Danes prispeta poleg drugih turnirskih poročevalcev tudi O. Nedeljković, ki bo poročal za »Politiko« in I. Lešnik, ki bo poročal za »Pravdo«. Tudi vsi ostali večji listi v državi so že imenovali svoje posebne turnirske poročevalce.

1 c Gora Oljka vabi vsa dekleta na dekliški tabor jutri, v nedeljo, 11. avgusta. Odhod iz Celja ob pol 8. zjutraj z vlakom, povratek ob trideset na sedem zvečer.

1 c Lahkotletske tekme ZFO, celjske podzveze, bodo na praznik, v četrtek, 15. avgusta ob 8 zjutraj na Glaziji. Prijave naj odseki pošljejo takoj, najkasneje do 13. avgusta podzvezi.

1 c Potrebne kredite za obiranje hmelja dobe hmeljarji, in sicer pod istimi pogoji kakor lani, tudi letos pri Ljudski posojilnici v Celju. Celjski mestni hranilnici in Hranilnici Dravske banovine.

1 c Polovična vožnja za hmeljske obiralce je na prošnjo Hmeljarske zadruge tudi letos dovoljena, in sicer za čas od 1. avgusta do 30. septembra.

Vsak obiralec mora na svoji domači postaji kupiti celo karto in rumeno železniško legitimacijo K 13, ki elane 2 din. Ko na namembni postaji izstopi, ne sme oddati karte, temveč jo mora shraniti z legitimacijo K 13 vred, da se po končanem obiranju lahko brezplačno odpelje nazaj. Ko se obiralce vrača, mora imeti tudi še posebno objavo Hmeljarske zadruge, ki potrjuje, da je bil res zaposlen pri obiranju hmelja. Potrebne objave Hmeljarske zadruge morajo preskrbeti obiralcem hmeljarji, ki jih dobe brezplačno v zadrugnem skladišču v Zalcu, v zadrugni poslovalnici v Celju, Vodnikovu 2, in pri zadrugnih podružnicah v posameznih občinah, prav kakor lani. Te objave bodo rabili obiralci šele za povratek, zato se ne mudi tako.

1 c Hmeljarski tabor bo tudi letos na praznik Velike Gosposnice, dne 15. avgusta ob pol 9 dopoldne v Roblekovih dvorani v Zalcu. Za tabor vlada v Savinjski dolini veliko zanimanje.

1 c Nova knjigarna v Celju. Danes bodo odprli v Narodnem domu Učiteljsko knjigarno.

1 c Prireditve moziških študentov. V Mozirju je ožji krog študentov, ki prireja zadnja leta ob počitnicah prav lepe kulturne prireditve. Letos bodo moziški študentje priredili, in sicer jutri v nedeljo, 11. avgusta, znamenito dramo »Pesem s cestec«.

1 c Na praznik Marjinega vnebovstaja (15. avgusta) bo v Salezijanskem domu v Gaberjih blagoslovitev krasnega novega klpa Marije Pomočnice. Blagoslovitev bo opravil salezijanski inspektor g. Ivan Span, popoldne po slovesnih večerih pa bo v gledališki dvorani pretresljiva igra »Krvav denar«.

1 c Nedeljski šport. Celjsko športno občinstvo opozarjamo na zanimivo atletsko tekmovanje, ki bo v nedeljo na Glaziji med ljubljanskim SK Planino in SK Celjem.

1 c Na Obrežni cesti v Celju je umrl 34 letni krojaški mojster Dragar Aleksander. Naj mu sveci večna luč!

1 c So dva nova grobova. Na Okopih je umrl zasebnik Jakob Kranjc, v bolnišnici pa 24 letni visokošolec Puniša Zilič iz Miloševca v zetski banovini in 69 letni Zelič Anton iz Jurklostra.

1 c Soferski izpiti za kandidate iz celjskega, konjskega, gornjeograjskega in celjskega okraja bodo 22. avgusta ob 8 zjutraj na okrajnem nabestvu v Celju. Kandidati naj čimprej vložijo prošnje.

1 c Kravv dogodek v Stojnem selu pri Rogatecu. V Stojnem selu je prišlo predvčeršnjim zvečer do obsojanja vrednega obračuna med vaškimi fanti. V pretepu so zadali fantje z nožem smrtno nevarne poškodbe posestni. sinu Krivcu Jerneju iz Stojnega sela, ki se sedaj bori s smrtjo v celjski bolnišnici.

1 c Hrbenleco si je zlomil pri padcu z koleza 47 letni Rogelj Ivan iz celjske okolice. Njegovo vžlenje je v resni nevarnosti.

1 c Vlak je odbil otroka. V St. Vidu pri Grobelnem se je zgodila na železniški progi huda železniška nesreča, ki jo najbrže zahtevala mlado železniško žrtev. Dveletni Kladnik Ivan iz St. Vida je šel po progi, po kateri je pripeljal vlak in odbil otroka, da so ga našli nezvestnega ob progi. Pri nesreči je dobil otrok smrtonosne poškodbe na glavi in so ga takoj pripeljali v celjsko bolnišnico.

Nizozemsko mesto Rotterdam je bilo v sedanji vojni skoraj do cela porušeno. Sedaj so ga začeli popravljati. Okrog dvajset tisoč delavcev je zaposlenih pri delu za obnovitev tega mesta.

ŠPORT

Kaj je s slovensko lahko atletiko?

Ze dalje časa se opaža, da v našem lahko-atletičnem športu ni nekaj v redu. Sedaj odstopi ta, zdaj oni deloven odbornik, ki je dolga leta delal nesebično za procvit in napredek slovenske in jugoslovanske lahke atletike. Naši lahko atleti kljub temu pridno delujejo naprej v svojih klubih in se za razmere, ki vladajo v naši vrhovni zvezi ne brigajo dosti. Oni so pač športniki in se za športno politiko, ki je v slovenski lahko atletiki vse drugo prej kakor fair, ne brigajo. To je naša edina sreča, ker drugače bi šla tudi naša lahka atletika tako v nič kakor je sel obisk gledalcev pri lahko atletskih tekmovalcih in naj nastopajo še taki »kanoniki«.

Ni naš namen, da bi iskali krivdo in krivice za razmere, ki prav gotovo niso ugodne za slovenski lahko atletski šport, temveč hočemo le ugotoviti dejanski stan ter povdariti, da tako ne more iti naprej, če hočemo naši lahki atletiki dobro. Oni lahko atletski delavci, katerim je res za napredek slovenske lahke atletike in oni delavci v naši vrhovni zvezi si bodo morali enkrat sami pomagati in napraviti red, ker moramo našo vrhovno atletsko organizacijo usmeriti na pravo pot. Prepričani smo, da bodo končno tudi znali odpraviti napake, ki že tako dolgo tarejo našo lahko atletiko, saj jim ne bodo hvaležni samo atleti temveč tudi občinstvo, ki želi lepe borbe in dobro organizirana atletska tekmovanja.

Res bi bila velika škoda, če bi bilo pri atletih vse v redu, če bi funkcioniralo pri klubih in pri vseh mestnih organizacijah prav do vrha le pri slovenski atletski zvezi kot vrhovni organizaciji slovenske atletike pa stvar ne bi tako funkcionirala kakor je potrebno. Če stvar pri vrhu šepa, potem tudi spodaj ne moremo pričakovati nič kaj dobrega. Zatorej je nujno potrebno, da tisti, ki so poklicani in katerim je res za napredek in prosper slovenske lahke atletike, naj čimprej napravijo red in prično zdraviti rano dokler je še čas. Lahka atletika je namreč ona športna panoga za katero je vladalo v našem mestu nekoč veliko zanimanje in prav nič nenavadnega ni bilo 1000 gledalcev pri atletskih tekmah, ki smo jih imeli priliko gledati svoj čas. In tudi danes bi privabile lahke atletske prireditve veliko število gledalcev samo dobro jih je treba organizirati, program se mora hitro odvijati in občinstvu je nuditi lep ter borben lahkoatletski šport. Ker imamo za to prav vse pogoje, smo prepričani, da se bodo znašli v naši slovenski atletski zvezi finukcionarji, ki bodo športa željnemu občinstvu s tem radevolje postregli.

Prvenstvena kolesarska prireditve

Zivahno zanimanje vlada med kolesarskimi športniki za tekmovanje banovinskega prvenstva, ki ga prihodnjo nedeljo prireja Slovenska kolesarska zveza kot prvo svojo prireditev. Tudi številne nagrade, za katere si je osebn prizadeval zvezni vodja g. podpreds. Jaklič, so te vrste športnikov dokaj ohrabrile ter je tako pričakovati konkurentov tako z Gorjanskega, Stajerskega in iz drugih krajev naše Slovenije, t. j. članov klubov, ki spadajo v področje SL kolesarske zveze. Ker bo šlo tudi za častni naslov banovinskega prvaka tako prvorazrednih dirkačev, ki bodo vozili na 148 km dolgi progi iz Ljubljane v Celje in nazaj v Ljubljano, kakor juniorjev na progi Ljubljana — vrh Trojan — Ljubljana, je jasno, da se bo bila prav ostra borba. Posebno se bo ta izražala na dolgi progi med najhujšimi konkurentoma Peternejem in Podmiljščakom, katerima se bodo pridružili še znani Gartner, slovenjegraški Gregorič, Grabner, Stibernik, mariborski Sodec in Rozman ter še več drugih. Med juniorji bodo najhujši Bizilj, Korenjin, Berlić, Mraz (Jesenice) in ml. Rozman (Maribor). — Tekme bodo ob vsakem vremenu. Start dolgo-progašev bo 6 zjutraj izpred Katičeve gostilne na Tyrševi cesti, juniorjev pa uro kasneje. Cilj prvih bo okrog pol 11, juniorjev pa okrog pol 10. Po končanih dirkah bo razdelitev nagrad in predaja častnih svitrov.

Atletski dvoboj: Planina—Celje

Kakor že javljeno, bo jutri dopoldne s pričetkom ob 9 na Glaziji zanimivo atletsko srečanje juniorjev Planine in Celja. Pomerili se bodo najmlajši atleti obeh klubov. Delati v naprej prognoze za zmago enega ali drugega kluba, je preuranjeno, ker so moči obeh precej izenačene. Med tem ko bodo v tekih in metih, po dosedanjih rezultatih sodeč, borbe izravnane, bodo odločali skoki in končno štafeta za tesno zmago enega oziroma drugega kluba. Ker je tudi od sreče in razpoloženja posameznega atleta odvisen trenutni uspeh ali narobe, zato je težko, da bi v naprej določili zmagovalca. Najlepša prilika zasledovati to zanimivo borbo, se bo nudila vsem na igrišču samem, zatorej vabimo vse, da podpro stremeljenja naših najmlajših športnikov. Vstopnina k tekmi je propagandno nizka.

Razpis

tekmovalnja v plavanju, skokih in water-polu za prvenstvo Slovenije 1940.

Tekmovalnje se bo vršilo v dneh 10. in 11. avgusta na Mariborskem oloku pri Mariboru po pravilih in pravilnikih SPZ, PSJ in FINA. Oba dneva se bodo dopoldan vršila predtekmovalnja, popoldne pa finala. V kolikor bi zaradi premalega števila prijav odpadla predtekmovalnja v poedinih disciplinah, se v teh ločkah vršijo finala po programu popoldne.

Program in vrstni red tekmovalnja:

Sobota: 1. 3X50 mešano dame, 2. 400 m prosto gosp., 3. skoki, 4. 100 m prosto dame, 5. 100 m hrbtno gosp., 6. 100 m hrbtno dame, 7. 5X50 m prosto gosp., 8. water-polo.

Nedelja: 1. 50 m prosto juniorji, 2. 50 m prosto juniorke, 3. 100 m prsno gosp., 4. 100 m prsno dame, 5. 100 m prosto gosp., 6. skoki, 7. 50 metrov prosto dame, 8. 3X100 m mešano gosp., 9. water-polo.

Bärlund zopet zmaga

Gunnar Bärlund je finski boksar težke kategorije, ki je prav priden in ki sprejme borbe, kakor pač pridejo. Bori se pogosto in tudi pogosto zmaga razen v onih primerih, ko nastopa proti hudim nasprotnikom. Pred kratkim se je boksar v Colonello in ker njegov nasprotnik doslej še ni nič posebnega pokazal, zato ga je Bärlund v tretji rundi odpravil k. o.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Zbor sodnikov Slovenske atletske zveze za nedeljski dvoboj dne 11. avgusta. Ilirija: Concordia določila naslednje sodnike: Vrhovni sodnik: Vindiš, vodja tekmovalnja: Safonik Rajko, starter: Starašina, sodniki: Glavnik, Soukal, Nagy, Trtnik, Stropnik, časomerilci: Gorjanc, Pevalek, Megušar, dr. Bradáč, Kermavner, Hvalce. Gz. sodniki morajo biti na letnem telovadbišču Sokola v Tivoliju ob pol 17. — Načelnik: Jaka Gorjanc s. r.

ZFO

Čez en teden se prično telovadne tekme ZFO

Danes teden popoldne se prično letošnje telovadne tekme za naslove prvakov zveze fantovskih odsekov, in sicer vrste članov in mladcev ter tekme posameznikov članov in mladcev in tekme odsekov za prehodni prapor ZFO. Na letošnje tekme pridejo samo oni, ki so se na okrožnih, odnosno podzveznih tekmah plasirali na prva mesta. Kjer so tekme iz kakršnih koli zadržkov odpadle, pač pošljejo edince one vrste in posameznike, o katerih mislijo, da so najboljši.

Plavalne tekme so na praznik 15. avgusta v Kamniku. Tekme se prično dopoldne ob 9.30 in morajo biti do tega časa vsi tekmovalci v Kamniku. Ker ne bo tako velikega števila tekmovalcev, ne bo posebne v. maše za tekmovalce, pač naj vsakdo gleda na to, da opravi doma sv. mašo, odnosno, da pride s prvim jutranjim vlakom v Kamnik, kjer bo lahko še pred tekmami pri maši.

Opozarjamo vse odsekovne načelnike in tekmovalce, da je rok za prijave za telovadne in plavalne tekme določen na 10. avgust. Ker izgleda, da so odsekovski tajniki prezrli to, naj tekmovalci sami opozore tajnike, da takoj odpošljejo prijave za tekme.

izbere sam ali ki mu ga izberejo starši. En tuj jezik naj bi bil fakultativen in obvezen, drugi jeziki in več jezikov pa naj bodo prepuščeni posebni nadarjenosti in pridnosti dijakov v obliki prostih predmetov in delovnih krožkov.

3. Preveč sem discipliniran, da bi svojo višjo oblast kritiziral ali celo zmerjal, toda vse kaže, da so pri njej fakultativno obvezni ter neobvezni predmeti in delovni krožki v nemilosti, saj se jih drugače ne bi tako skrbno izogibala in jih tako zamenjajala! In vendar, koliko prožnejša, posebnosti poedinih dijakov prilagodljivejša in živemu življenju bližja bi naša srednja šola postala, če bi bilo na nji čim manj splošno obveznih, a čim več fakultativno obveznih in neobveznih predmetov ter delovnih krožkov!

Vsa tega dijaka pač ne veseli vsak predmet enako, nihče se ne more že v srednji šoli naučiti vsega, kar bo pozneje v življenju potreboval, in nihče že vnaprej ne ve, kaj vse bo moral poznati, če se bo v življenjski tekmi hotel odbržati na površju, zato spada v čisto srednjo šolo samo to, kar je temeljne važnosti, a to je treba obdelati kar najtemeljiteje! Saj ni naloga srednje šole, da bi nam dajala dovršene strokovnjake in strokovnjakinje ali celo vsestranske učenjake in učenjakinje, tako rekoč žive konverzacijske leksikone! Po mojem prepričanju je glavni namen srednje šole ta, da dijaka nauči vestnega in vztrajnega dela!

4. Nadaljnji nedostatek slovenske srednje šole je v tem, da je učna snov, ki je sicer potrebna, preveč razkosana na celo vrsto ločenih predmetov. En tak predmet je na pr. higijena. Higijenska vprašanja se na srednji šoli sicer morajo obravnavati, in to temeljito obravnavati, toda ne kot samostojen predmet, temveč pri prirodoznanju. Slaba stran prevelikega števila ločenih predmetov je namreč ta, da dijaka po nepotrebnem prevečkrat sliši iste občne, več predmetom skupne osnovne stvari. Tako se izgubi mnogo dragocenega časa (tudi z ispravljanjem) in se pri mnogih predmetih do pravega jedra stvari sploh ne pride.

Posebno brezplodni so oni predmeti, ki se učijo samo v enem razredu vse šolsko leto ali celo samo eno polletje po dve ali celo samo po eno uro na teden. Takšen pastorek je na »realnih gimnazijah« na pr. tudi predmet, ki se imenuje »osnovi filozofije«.

Vojaški pribočniki 22 narodov so te dni obiskali bojišča v Franciji

Žena, ki ne prenese dnevnih svetlob

Pepita Convago, žena nekega portugalskega bančnega uradnika, po nasvetu očesnega zdravnika za daljši čas ni smela izpostaviti svojih oči dnevnim svetlobi. Podnevi je sedela v mraku in poslušala radio. Ko so po mnenju zdravnikov bile njene oči že tako dobre, da bi zopet lahko šla na svetlo, se je je polastil nerazumljiv strah. Ni hotela iz temne sobe, če pa je šla, je šla le z zavezanimi očmi. Stalno je trdila, da bi ji svetloba silno škodovala in jo bolela.

Ker je postajalo nevarno, da bi Convago popolnoma izgubila vid, če bi še dalje živela v temnem prostoru, sta mož in zdravnik napela vse sile, da ji bi prepričala, kako nevarnost ji preti. Toda ves njun trud je bil zaman. Taki je gospa Convago po lastni krivdi popolnoma oslepeła.

Kupčija z ženo

Človeku se zdi kar neverjetno, da bi danes še kdo utegnil v Evropi kupovati in prodajati ženo. Na žalost se taki primeri še vedno dogajajo, kakor kaže naslednje poročilo: Bolgarski kmet Zenko Kuranov je pred nedavnim z nekim sosedom zamenjal svojo mlado, lepo ženo Vero za dobro kravo-mlekarijo. Sosed pa se je kmalu skesal, ker se lepa Vera kot gospodinja ni obnesla, in zahteval od Kuranova, naj mu vrne kravo, svojo ženo Vero pa vzame nazaj. Ker Kuranov na to ni hotel pristati, ga je šel sosed tožiti. Pred sodnikom je Kuranov dokazoval, da je njegova žena sicer lena, vendar pa zelo lepa, krava pa da sicer daje dosti mleka, vendar pa je trmasta in muhasta, torej se vse te napake nekako izravnavajo. Sodnik je te razloge in utemeljitve zavrgel, obema kmetoma predložil njuno nemoralno ravnanje ter ju obsodil, hkrati pa je dal zapleniti kravo. Kaj se je zgodilo z ženo — o tem poročilo molči.

Borba proti malariji

Malarija je zlasti za južne dele naše države velika nevarnost. Pa tudi v Sloveniji se je že na nekaterih mestih pojavila. Vsako leto zbolijo od malarije veliko število moč, žena in otrok. Najbolj je razširjena v Primorju, Južni Srbiji in Hercegovini, kjer povzroča mnogo škodo tamošnjemu ljudstvu, narodnemu zdravju in narodnemu blagostanju sploh. Zadnja leta narašča malarija posebno občutno v Belgradu in okolici. Računajo, da zbolijo v naši državi od malarije vsako leto okrog 200.000 ljudi. Lastna samopomoč, občine in država, so si že mnogo prizadevale, da bi čim bolj odstranile, če že ne popolnoma preprečile to nevarno škodljivo ljudskega zdravja. Toda vse to ne zadošča. Potrebna je resna in velika načrtna borba. Sredstva za borbo proti malariji morajo biti večja in učinkovitejša. Zdravstveni odsek Društva narodov je že davno načel vprašanje, kako bi se proučilo vprašanje malarije po vsem svetu. Na zemlji je več sto milijonov malarično bolnih, torej nespodobnih ljudi. Borba proti malariji mora biti večstranska. Zavarovati se je treba pred pikom komarjev, ki prenašajo klice malarije, preventivna

zaščita pred malarijo je tudi zaužívanje kinina. Popolnoma je mogoče odpraviti malarijo le, če se uničijo komarji anofelezi, ki malarijo prenašajo. V to svrhu je potrebna osušitev močvirnatih zemljišč, zlasti v onih krajih, kjer je malarija doma. Kjer je le mogoče, je treba torej izsušiti barja in močvirja, vode v rekah in kanalih je treba politi s pariškim plavetnilom, da se uničijo ličinke komarja anofeleza; dobro je tudi gojiti v vodi ribe gambuzije.

Prošnja filozofa Anaksimona

Ko je bil mogočni makedonski car Aleksander Veliki na svojih zmagovitih pohodih, je prišel nekega dne z veliko vojsko do mesta Lampsak. Hotel je zavzeti mesto in ga popolnoma uničiti. Ko je razporel dele svoje vojske za napad, je prišel iz mesta slavni filozof Anaksimom, ki je bil nekoč učitelj mladega Aleksandra.

Aleksander Veliki je takoj spoznal namen Anaksimovega prihoda. Vedel je, da ga bo prosil naj ne napade mesta. Ne da bi čakal na Anaksimovne besede, je rekel: »Prišezem Ti, dragi Anaksimom, da ne bom ustrelil nobeni tvoji prošnji.« Ko je filozof videl, pri čem je, se je carju globoko priklonil in rekel: »Mogočni car, prosim te, da razrušiš to mesto do temeljev.«

Car Aleksander Veliki je takoj spoznal, da ga je zviti učenjak premagal. Držal je dano besedo in ni razrušil mesta Lampsak.

Jegličev akademski dom

bo spomenik slovenskemu vladiki. Vsi zavedni Slovenci darujejo in ta namen!

Kratke zanimivosti

Prebivalci vzhodne Sibirije v amurski oblasti uporabljajo za okna ribe kože namesto stekla. Kože neke posebne ribe vsestransko pripravljajo, tako da postane polagoma prozorna kot steklo.

Ljubitelji starin, ki obiskujejo zgodovinske piramide v Severni Afriki, odnesejo vsako leto okrog 200 kg kamenja, katerega odkrijajo od piramid.

Pingvini na Južnem polu polzijo na trebuhu po ledu poslužno se pri tem svojih nog in kril kakor vesel. Po ledu drčijo kakor smučarji, samo da je njihova vožnja hitrejša od vožnje najbolj večjeja smučarja.

V nekaterih afriških pokrajinah imajo še danes denar iz ilovice. Ta denar velja še v nekaterih krajih v Afriki tudi danes kot zakonito plačilno sredstvo.

Mravlje in bolhe so neverjetno močne. Če bi imel človek v primeri z mravljavo svojemu telesu odgovarjajočo moč, bi mogel vzdigniti lokomotivo.

Rusko mesto Kazan je bilo do sedaj od vseh mest na svetu najbolj nesrečno zaradi požarov. Do danes je namreč že osemnajstkrat popolnoma pogorelo.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. phil. Maks Robič, srednješ. profesor:

O glavnih nedostatkih naše srednje šole

Večina ljudi misli, da se dajo reforme uspešno izvajati samo v mirnih časih. Toda zgodovina nas uči, da so ravno nemirni časi za korenite reforme najprimernejši. Pomislimo samo na Napoleonovo dobo! Kaj vse se je tedaj na Francoskem, pa tudi drugod reformiralo! In kako hitro in gladko je vse šlo!

Zato in ker bo v bližajoči se Slovenski banovini vse naše šolstvo banovinsko, naj v naslednjem povem nekaj misli o glavnih nedostatkih naše srednje šole.

1. Zavodi so preveliki ali z drugimi besedami povedano: šolska poslopja so za toliko oddelkov premajhna, zato mora imeti mnogo razredov popoldanski pouk, dasi je ta pouk mnogo manj ugoden in uspešen kakor dopoldanski; oddelki so proti zakonskim določbam z dijaki prenatrpani, profesorji pa z učnimi urami in administrativnim delom vedno bolj preobremenjeni, razen tega pa prelabo, v prvih letih službovanja naravnost obupno bedno plačani. Toda vse to in še marsikaj drugega, kar spada sem, je tako stara in žalostna pesem, da je že dolgočasna, zato jo tukaj nočem na dolgo in široko preživljavati. Ogledimo si rajši stvari, ki nikogar mnogo ali celo nič ne stanejo ter se zato dajo skoraj ali celo čisto zastopati izboljšati!

2. Takšna stvar je vprašanje tujih (živih) jezikov na naši (čisti) srednji šoli. Sicer je tu mnogo odvisno od tega, kako se bodo iztekli sedanjí vojni zapletitaji, toda že sedaj se lahko reče, da je teh jezikov zdaj za povprečno nadarjenega, a pridnega srednješolca preveč obveznih. Saj ni vsak slovenski srednješolec kakor Matija Čop ali celo Mezzofanti! Kakor marsikje drugod, bi tudi tu manj bilo več! Tudi tu in ravno tu bi bilo dobro nekoliko več prožnosti in svobode, torej: ali nemščina ali francosčina in še: ali italijščina ali angleščina ali ruščina. Vsač dijak bi se moral učiti samo enega tujega jezika, in sicer tistega, ki si ga

5. Zadnji nedostatek, o katerem hočem danes tukaj govoriti, je vprašanje učnih knjig. Medtem ko namreč za nekatere predmete, in to za silno važne predmete, ki se poučujejo na slovenski srednji šoli, na pr. za slovenščino, še zdaj ni vseh potrebnih učnih in pomožnih knjig, jih za nekatere druge predmete že kar preveč. V nekaterih strokah je hvala Bogu toliko neverjetno urnih, zmornih, vnetih in pogumnih slovenskih srednješolskih profesorjev, da je za svoj najljubši predmet spisal že skoraj vsak svoje posebno učno knjigo.

Da vsak takšen profesor, ki se je odlikoval na težavnem in nehvaležnem polju pisanja učnih knjig za naše srednje šole, ima ravno izdelek svojega uma za najboljšega, je končno s človeškega stališča umljivo, toda za starše, ki so blagoslovljeni z več otroki in za njihove denarjce je to silno draga in zato neprijetna in škodljiva stvar. To pa posebno zato, ker se pisci takšnih knjig radi selijo z enega zavoda na drugega (tudi v istem mestu), a še rajši na novem službenem mestu kar precej nadomestijo šele nedavno uvedeno učno knjigo s svojo. Tako imajo nekateri starši že prav čedne zbirke takšnih učnih knjig, ki jih njihovi mlajši otroci samo zato ne morejo več rabiti, ker onega profesorja, ki je to knjigo spisal, ni več na tistem zavodu, na katerem ti starši šolajo vse svoje otroke.

Ker po nepotrebnem ne peham rad v osja gnezda, zato se ob tem kočljivem vprašanju nočem dolgo muditi. Za sklep naj pripomnim samo še to: glavne napake naših srednješolskih učnih knjig so: njihova mnogokrat naravnost lekarniška cena, kratkotrajna vrednost in nestalna uporabnost.

Za čiste tipe srednje šole

Glede posameznih srednješolskih tipov sem trdno prepričan, da je »realnogimnazij«-skie tip nekaj popolnoma zgrešenega, ker ni ne (klasični) tič in ne (realni) miš, temveč gnill kompromis. (Že ime »realna gimnazija« je vsaj zame prav takšno protislovje kakor na pr. izraz »leseno železo«). Učni uspeh v latinščini je na »realnih gimnazijah« vobče tako obupno slab, da sta čas in trud, ki ga za ta imenitni jezik porabijo dijaki (posebno pa dijakinje) in profesorji, skoro popolnoma izgubljena. Vsa srednje dober mali maturant (klasične) gimnazije s svojim

znanjem latinščine gladko poseka vsakega abiturienta in vsako abiturientko »realne gimnazije«. Posebno višješolke so namreč vobče že prezele, da bi imele veselje z elementi latinščine, njuni ni več do oblike, temveč že do vsebine, do te pa pri latinščini na »realni gimnaziji« ne pridejo.

Kakor mnogo drugih ljudi, tako sem tudi jaz za to, da bi naša srednja šola dobila čiste tipe in da bi prevladoval tip (klasični) gimnazije. (Izraz »klasična gimnazija« je prav za prav pleonazem.) Tistih ur, ki smo jih na mariborski gimnaziji preživeli ob Homerju, posebno pa z gosp. prof. dr. Antonom Dolarjem ob Sofokleju Antigoni in Platonovi Apologiji, ne bom nikdar pozabil!

Toda reči moram, da klasični jezikov iz naše srednje šole niso izgnale nikake »potrebe našega časa«, temveč so to nehoti dosegli za mladino neprimerni in nezanimivi teksti (kaj vsebinskega slovenskemu srednješolcu, posebno pa slovenski srednješolki more nuditi na pr. Cozar?) ter suhoparni, dolgočasni, dlakoepski, antični in našemu življenju tuji profesorji grščine in latinščine.

Trdno sem prepričan, da je znanje grščine in latinščine enemu (in sicer tistemu delu naše mladine, poznejše inteligence, ki se jo je zmožna in voljna naučiti in razumeti) potrebno in koristno. Antika je namreč (poleg lastne narodnosti, krščanstva in novoveške znanosti, posebno naravoslovja ter na njem sloneče moderne tehnike in industrije) ena izmed osnovnih kulturnih sestavin vsakega evropskega kulturnega naroda.

Toda pouk grščine in latinščine ter grške in rimske literature in kulture sploh ne sme biti samo formalen, temveč mora biti tudi vsebinski in res življenjski!

Kdor je bolj realistično nadarjen in usmerjen, temu se naj da možnost, da se izšola na (čisti) realki (ali na realnih vzporednicah gimnazij)!

Kdor pa kaže posebno veselje in zmožnost za katero posebno stroko, ta naj gre na katero srednjo strokovno šolo (učiteljsko, trgovsko akademijo, srednjo tehnično šolo, vojaško akademijo itd.) Takšnih (nižjih) srednjih in visokih strokovnih šol nam je posebno treba!

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(281) Na dvoru palčkov pa kralj in njegov prvi minister še nista mirovala. Spisala sta dvojce debelih pisem, ki so jih morali sli odnesti.

(282) Eden je šel v palačo h kralju z veselo novico, da so Peterčka našli. Drugi pa je šel v drvarjevo hišico s prošnjo, naj Ančkin oče in mati gresta v kraljevo palačo. To sta palčka tekla. Nič jih ni moglo zadržati.

Moč italijanskega letalstva

V Abesiniji, španski državljanski vojni in danes

Švedski list »Dagens Nyheter« je pred kratkim prinesel iz Rina poročilo, v katerem navaja več podrobnosti o stanju italijanskega letalstva.

Na koncu svetovne vojne je imela Italija le malo številno letal. Tudi po kakovosti so bila njena letala slabša od letal ostalih velesil. L. 1920. je imela Italija 200 letal. Ko je prišel na površje fašizem, se je začel porast italijanskega letalstva. Od l. 1923. se italijansko zračno brodogradnja kot posebna veja italijanske oborožene sile.

Letalstvo je v Italiji zelo priljubljeno. Zato ni bila potrebna med narodom posebna propaganda za vzbujanje veselja do letanja. Vodilne osebnosti same v letalstvu prednjačijo. Mussolini sam je zelo dober letalec, prav tako tudi oba njegova sinova, njegov zot grof Ciano, minister Staree itd.

Italija si zelo prizadeva, da bi bila najmočnejša zračna sila na Sredozemlju. Na otokih Rhodus in Lerosu ima Italija svoje aerodrome. Oddaljenost od Haife znaša 750 km. To angleško pomorsko oporišče, ki je obenem tudi ključ za angleški petrolej iz Iraka, saj je napeljan petrolejski vod prav do Haife, je dosegljivo srednjim italijanskim bombarderjem. Zasedba Albanije je približala italijanskemu letalstvu tudi druga pomorska pristanišča in morske ožine, kot n. pr. Solun in Dardanele.

Prvo preizkušnjo je prestalo italijansko letalstvo v Abesiniji l. 1935. Velike važnosti je bila za italijansko letalstvo tudi španska državljanska

vojna, v kateri je sodelovalo 773 lovskih letal. Pozneje so Italijani preizkusili tudi lovski letali Fiat-G-50 in Breda-E-A-65, tipa Stuka. Sploh so avioni tipa Stuka italijanska iznajdba, ki so jo Nemci in Američani le izpopolnili.

V triletni španski državljanski vojni so Italijani preizkusili več vrst svojih letal. Od enajst vrst jih je držalo zlasti pet. Kot posebno hiter se je izkazal Fiat-B-R-20, ki doseže hitrost 440 km na uro in lahko deluje na daljavi 2500 km. Ze omenjeni švedski list pravi, da bi mogel ta bombarder odnesti iz Italije 2000 kg bomb, jih vreči na področje Birminghama in Manchesterja v Angliji, nato pa se vrniti v Italijo.

V Španiji se je pri napadu na Valencio in Barcelono izkazal bombarder Savoia-S-79. Na fronti pri Ebru so preizkušali l. 1938. Savoia-S-81, ki lahko doseže hitrost 480 km na uro. Ta aparat je znan kot eden najboljših bombarderjev na svetu. Glavni odliki tega letala sta velika hitrost in sedem strojnih pušk, s katerimi razpolaga. Eskadrila deset takih letal je — prava letala trdnjava.

V začetku l. 1939. je imela Italija 2500 prvovrstnih letal, od katerih je bila polovica bombarderjev, četrtina lovskih letal, četrtina pa izvidnic.

V sedanjih vojni ima Italija še nekaj novih vrst letal. Med lovskimi letali je treba omeniti zlasti Caproni-163, ki doseže hitrost 480 km na uro in se lahko dvigne 10.000 m visoko. Najnovejša lovsko letalo Aut-18, zgrajeno v celoti iz kovine, je oboroženo z dvema avtomatskima topoma.

Kamnik

Naša naprednjaška mladina se je hotela postaviti in tiho demonstrirati proti zastopnikom Slovenske dijaške zveze, ki so koncem julija zborovali v Kamniku. Tej ljubi kamniški viteški mladini je prišlo na misel, da bi proslavila 26 letnico (l) začetka svetovne vojne s sprevedom do spomenika padlih vojakov na Zale in sicer v istem času, ko se je pomikal po mestu obhod zastopnikov slovenskega dijaštva, tako da sta se spreveda srečala. Dobro poučeni kamniški radovedneži so drli k temu srečanju, ker so bili baje prepričani, da se bodo fantje »udarili«. Do tega pa ni prišlo in oba spreveda sta mirno krenila vsakebi v veliko razočaranje tistih plemenitih Kamničanov, ki bi se radi zabavali na račun srednješolske mladine. O ti ljuba kamniška napredna mladina, kdo ti je navdihnili misel, da v teh resnih časih delaš cirkus iz svetovne vojne in padlih vojakov?

Reševalni avto dobimo v kratkem v Kamniku. Spomnili započeta akcija je kmalu dovedla do uspeha, saj pač vsi uvidevajo nujno potrebo, da bi kamniški okoliš imel svoj reševalni avtomobil. Blizina planin, kjer je zaradi živahnega turističnega prometa vedno kako nesreča, in pa kamniške in okoliške tovarne poudarjajo to potrebo. K stroškom so prispevali kamniška občina, krajevna organizacija društva Rdečega križa, Glasilska župa in tovarna »Induplat« v Jaršah po 10.000 din, ostali stroški za nabavo avtomobila pa so tudi že skoro pokriti z večjimi ali manjšimi prispevki. Avto je zdaj že dva meseca na carinarnici, ker še ni rešena prošnja, da bi bil prost carine. Upamo, pa, da bo po ponovnih intervencijah tudi ta ovira odstranjena in dobimo še letos reševalni avto v Kamnik, kjer bo s slovesno blagoslovitvijo izročen svojemu namenu.

Kmetijsko-gospodinjaki tečaj za kmečka dekleta se bo začel 10. septembra v Kamniku. Trajal bo 3 meseca.

Kranj

Sprejem westfalskih otrok v Kranju. Kolonija slovenskih otrok iz Westfalije, ki je že kakih 14 dni na potovanju po Sloveniji, pride na vabilo posebnega pripravljalnega odbora tudi v Kranj. Sprejem je določen za soboto popoldan in sicer bo sprejem deklic ob 16.30, sprejem dečkov pa ob 17.8. Westfalci bodo gostje pripravljalnega odbora čez teden dni in se vrnejo v ponedeljek popoldan. V načrtu je tudi avtobusni izlet v Vele-sovo, od tam v Predvdor in na Golnik. K sprejemu na kolodvoru se vabi zavedno kranjsko občinstvo.

Nesnan naplavljenec v strugi Save. Včeraj zjutraj so delavci, ki so šli na delo, opazili v strugi Save pri železniškem mostu v Struževem pri Kranju naplavljen moško truplo, oblečeno samo v kopalne hlačke. Na kraj je prišla policija in zdravnik. Komisija je ugotovila, da je kopalca prijel v vodi krč in je zaradi tega utonil ter ga

pošiljajo svojim očetom in sinovom, ki služijo pri vojaki, kratka poročila o važnih družinskih dogodkih po radiu. Kolikor vemo, je radijsko obveščanje vojakov, ki so na fronti, uvedla že Nemčija. Ker se je tako poročanje izkazalo za zelo umestno in blagodejno, ker tvori hitro, tolažilno in praktično vez med zaledjem in fronto, med domom in vojakom so ga prevzeli tudi v našo armado. Kdor hoče svojo na oddaljeni postojanki sporočiti radijsko vest, mora isto napisati in oddati županstvu. Novica se mora tikati važnega dogodka — rojstvo, smrt, kupčija — in mora biti čim krajša. Odobrena pisma pošlje županstvo na radijsko centralo »Eiar« v Rimu. Od tam jih potem vsak dan med 5 in 6 uro popoldne javljajo vojakom.

Sv. birma v goriški nadškofiji. V mesecu avgustu in septembru bo goriški nadškof podelil zakrament sv. birme v sledečih krajih: 11. avgusta v Kobaridu, 15. avg. v Kanalu, 18. avgusta v Mirnu pri Gorici, 25. avgusta v Idriji, 28. avgusta v Vipavi, 1. septembra v Šempetru pri Gorici, 15. sept. v Gradiški ob Soči, 19. sept. v Tolminu, 22. sept. v Dornbergu in 29. sept. v Červinjanu v Furlaniji.

Priključitev Gorice k Italiji. Letošnja obletnica priključitve Gorice k Italiji se bo praznovala v četrtek dne 8. avgusta in v nedeljo 11. avgusta. V četrtek zvečer ob sedmih se bodo vse stranske organizacije z oddelki vojske vred poklonile spominu padlih v Spominskem parku (Parco della Rimembranza). V nedeljo bo zjutraj najprej sv. maša na prostem pred kostnico na Oslavju, popoldne bo kolesarska tekma okrog podgorskega hriba — Kalvarije, zvečer bo pa na Travniku koncert vojaške godbe.

Kupčija s stavbami v mesecu juliju v Trstu. Na področju tržaškega mesta je bilo v mesecu juliju sklenjenih 55 kupcij s stavbami v skupni vrednosti 4.825.335 lir. Od tega zneska odpadejo skoro 4 milijoni lir za 14 poslopj v mestu, ostali znesek je šel pa za 41 stavb v predmestju in v tržaški okolici.

Poletno vreme. Zadnji teden smo imeli lepo poletno vreme. Nebo je bilo sicer večkrat pooblačeno in smo se bali neviht, vendar ni bilo hudega, parkrat je nekoliko deževalo. Vročina še ni pritisnila in so tudi v tem pogledu bili dnevi minulega tedna prav prijetni.

Nova odkritja predzgodovinskih živali

Nemški listi so te dni mnogo pisali o novih izkopaninah, ki jih je odkril v Geisenthalu v Nemčiji znani arheolog profesor Weigelt. V velikih premočevnih okrog Geisenthala je namreč našel profesor Weigelt ostanke izumrlih predzgodovinskih živali, ki so živele v teh krajih pred 30 milijoni let.

Na bogatih in zelo zanimivih izkopaninah se je moglo jasno dognati, da je vladalo v teh krajih pred 30 milijoni let tropsko podnebje. Podobne rastline in živali, kot so bile tam izkopane, žive namreč danes samo v tropskih krajih.

Veliko zanimanje so povzročile nove izkopanine tudi zato, ker so tam prvič našli tudi dobro ohranjeno kožo in celo drobce krvi predzgodovinskih živali, dočim so doslej našli vedno samo le na kosti.

Pri raziskovanju novih najdenin, sestoječih se iz ostankov pražgodovinskih živali izpred 30 milijoni let so prišli do popolnoma novih dognanj o živalstvu one dobe. Tako so n. pr. spoznali, da je bil predzgodovinski konj le »okrog« 70 cm visok, to se pravi, da je bil približno tako velik, kakor današnji pes voljak. Ta konj je imel posebno močne in ostre prednje zobe, ki so mu služili za orožje v obrambi.

Posebno lep primer predzgodovinske živali, odkrit po prof. Weigeltu, je krokodil. Okamenel je v ležečem položaju. Poleg okamenelih tropskih rastlin je ta krokodil najboljši dokaz, da je v teh krajih bilo pred 30 milijoni let tropsko podnebje. V istih ležiščih so našli tudi veliko kačo. Dolga je dva in pol metra. Sorodna vrsta kač živi sedaj v tropski Anakondi.

»Evropi se bliža lakota, da bodo ljudje kosti glodali«

Ameriško časopisje se zadnje čase zelo peča s slabo letino, ki jo bodo imele evropske države ter napoveduje v zvezi s tem hudo pomanjkanje. V resnici je zavladal glad že v Belgiji, v Franciji in na Poljskem. V vseh teh državah je divjala vojna, ki je uničila velikanske površine žitnih polj in drugih nasadov, ogromno število živine in svinj, ovirala je poljska dela zaradi pomanjkanja delavskih sil in semena ter navala milijonskih množic beguncev. Slaba letina je tudi v balkanskih državah, ki ne bodo imele žita za izvoz, slaba je bila žetev v Nemčiji in Italiji. Evropi preti lakota, kakršne ni doživela že 100 let. Silno zanimivo pa je, da je te hude čase napovedal že pred 400 leti Michel Nostradamus. Njegova prerokovanja so sedaj znana tudi pri nas. Nostradamus je napovedal, da bo trajala sedanja vojna tja do leta 1947. Prvo premirje bo sklenjeno sicer že maja 1941, toda ne bo še prineslo miru. Leta od 1938 do 1947 naziva preok »leta velikega pokolja«. O pomanjkanju, ki bo vladalo v tem času, pa pravi, da bodo v Franciji »mesta, ki bodo imela samo polovico hleba kruha«. Potem pravi, da bo »Francija odrezana od Mohameda (Afrike) — kar se je v resnici že zgodilo« ter bo zavladalo v deželi tako pomanjkanje, da bodo ljudje veseli, če bodo lahko glodali kosti konj in oslov. Veliko podobnih hudih napovedi je Nostradamus zapisal pred 400 leti. Mnoga so se že izpolnila, če pa se bodo tudi v bodočnosti tako dogajala, kakor je napovedal, bomo pa šele videli. Nostradamusova prerokovanja se dobijo pri nas v slovensčini v vseh knjigarnah in trafikah.

Poglejte to damo!

Nič več je ne mučijo otekle, vnete in do krvi ožuljene noge.

Slika Vam dokazuje, da se lahko zelo hitro znebite mučitelja svojih nog. V najbližji lekarni ali drogeriji kupite zavitek prave Soli sv. Roka. Sol morate raztopiti (1 velika žlica) v lavorju tople vode, tako da dobite raztopino mlečne barve. V tej blagodejni raztopini držite noge vsaj 10 minut. To ponovite trikrat. Pravi čudež je, kako blagodejno deluje ta sol! Vsebinska kisika v Soli sv. Roka ozdravlja noge in daje mladeniško čilost. Zulji in trda koža se Vam bodo razmehčali, da jih boste lahko odstranili z roko. Po kopeli se boste počutili tako prijetno, da boste lahko plesali, se mnogo sprehajali in se ukvarjali s športom kolikor boste hoteli. Ne boste se utrujali. Sol svetega Roka Vas bo osvobodila ozeblin, oteklih členkov, ran na nogah, ki Vas ne bodo več pekle. Sol vpliva blagodejno in Vaše noge bodo vedno v dobrem stanju. Nikar ne čakajte, ampak kupite še danes zavojček prave Soli sv. Roka, ki stane din 9, 16 in 25 ter se dobi povsod. Verjemite, da ta denar ni zavržen in da bo Vam pripravil mnogo zadovoljnosti.

Dobila se v vseh apotekah in drogerijah.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javila izid žrebanja z dne 9. avgusta V. razreda 40. kola:

80.000 din št. 35603,	60.000 din št. 66761,	50.000 din št. 63058,	40.000 dni št. 57580,	30.000 din št. 93103,	24.000 din št. 87821,	20.000 din št. 65897, 73005,	16.000 din št. 29679, 97923,	12.000 din št. 1598, 7065, 37085, 39636,	10.000 din št. 1761, 12424, 15444, 20632, 24070, 30301, 36188, 36693, 34853, 36792, 64670, 82905, 88371, 97945,	
8000 din št. 8727, 9808, 12425, 13851, 17616, 29746, 36088, 41017, 41727, 53571, 53699, 57096, 68399, 71125, 81201, 84531, 84418, 84643, 88915, 99812, 99930,	6000 din št. 22899, 28194, 36115, 40735, 44238, 51891, 57120, 64385, 82035, 84410, 85323, 97145, 99728,	5000 din št. 152, 3355, 5005, 5956, 7192, 8934, 9004, 11134, 15750, 16189, 18814, 20575, 22064, 22208, 24168, 29978, 32812, 35088, 38269, 49988, 57361, 61999, 63800, 65731, 67303, 73780, 77288, 80680, 81466, 83585, 84888, 85353, 85800, 89066, 94901, 97226,	4000 din št. 3278, 11210, 13485, 14283, 14630, 14855, 17757, 21265, 23751, 26024, 32060, 32925, 33858, 33860, 35330, 35888, 36367, 38534, 38612, 40339, 42161, 43837, 44207, 47376, 50239, 50453, 56372, 57206, 59594, 60043, 62406, 71090, 71522, 75117, 79029, 84476, 87844, 88251, 88510, 89346, 92112, 94075, 94755,	Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.					Ker so bili dobitki javljeni telefonično, ev. pomota ni izključena.	
Prihodnje žrebanje bo jutri 10. t. m.										
Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, bodo dobili še pisмено obvestilo, nakar lahko denar takoj dvignejo.										
Srečke so Vam še na razpolago.										

Brez posebnega obvestila

Po kratki in mučni bolezni je danes zatisnil svoje oči naš preljubljeni brat in stric, gospod

MAKS OCVIRK

župnik v pokoju

v 50. letu starosti. — Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 11. avgusta, ob 4 popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Celju.

Sv. maša zadušnica bo darovana v ponedeljek, dne 12. avgusta, ob pol 7 v opatijski cerkvi v Celju.

Celje, Šoštanj, dne 9. avgusta 1940.

Bobek Amalija, sestra — Ocvirk Martin, brat.

Rodbini Zurman in Szabo.

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

L. Černe - Juvelir

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Znamka izvrstnih švicarskih ur, ki jih dobite v največji izbiri pri tvrdki L. Černe, Ljubljana, Wolfova ulica. 6. Najpogostejša rastlina. 9. Znamka izborne švicarske anker preizkušne ure. 13. Drag kamen rdeče barve. 14. Finsko mesto. 16. Sedež vida. 17. Prislov časa. 18. Del kolesa. 19. Medmet, s katerim opišemo udarec. 20. Judovsko sveto pismo. 23. Pritrdilnica. 24. Zemlja, ilovica (drugi sklon). 25. Drag modrozelen kamen, v največji izbiri pri L. Černe v Ljubljani. 26. Predlog. 30. Član južноеvropskega naroda. 31. Svojljni zaimek.

Navpično: 1. Rimski pesnik. 2. Izraelska hrana. 3. Et. 4. Kletnja. 5. Enoja na karti. 6. Travnik. 7. Žensko pokrivalo. 8. Svetopisemska oseba. 10. Umetno morsko korito za pridobivanje soli. 11. Okolica. 12. Drag kamen rumene barve. 14. Vrsta žita. 15. Strupena žuželka. 21. Poljska rastlina. 22. Pamet. 23. Kratica akademskega naslova. 26. Kratica utežne enote. 27. Vr. 28. Veznik.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Pustolovščina Huka Finna (tekoči program v kinu Union v Ljubljani). 23. Aroma. 25. Ep. 26. Lear. 27. Enak. 28. Ivan. 29. Ar. 30. Arizona. 31. Nemir. 35. Dante. 36. Tank. 38. Ana. 39. Nakana. 41. Mark Twain (ameriški pisatelj, avtor povesti, po kateri je prirejen film pod 1. vodor.). 46. Aut. 49. Kava. 51. Lan. 52. Ej. 53. Darna. 54. Mickey Rooney (mladi filmski igralec, v glavni vlogi v zgoraj omenjenem filmu). 55. Tea.

Navpično: 1. Pa. 2. Ura. 3. Sora. 4. Oaza. 5. Leon. 6. Opna. 7. Vlak. 8. Sen. 9. Ca. 10. Irma. 11. Ne. 12. En. 13. Had. 14. Uka. 15. Cent. 16. Kit. 17. Ave. 18. Fatima. 19. In. 20. Nuna. 21. Nak. 22. Ar. 24. Mina. 32. Ena. 33. Ima. 34. Rano. 37. Ana. 40. Ave. 42. Ren. 43. Kje. 44. Wat. 45. Are. 47. Um. 48. Ti. 49. Ke. 50. Ak. 51. Lr.

Izžrebani nagradenci:

Med rešilci, ki so pravilno rešili sobotno križanko so bili izžrebani:

Sivka Vinko, živilski preglednik, Ljubljana VII, Verovškova ulica 51.

Beseničar Fani, Rožna dolina, Cesta VII, št. 19.

Perbil Blaž, rudnik, Velenje.

Dr. Lininger Ivan, Vidovdanska c. 9, Ljubljana.

Dobivali bodo 1 mesec »Slovenca« brezplačno.

Pozor! Poleg rednih »Slovenčevih« nagrad dobi peti izžrebanec lep damski prstan z akvamarinom, darilo tvrdke L. Černe, Ljubljana, Wolfova ulica.

Opozorjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina, pa se morajo frankirati s 50 par.

Alphonse Daudet:

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Njihov dnevni čas je bil razdeljen na puste učne ure, nedoločene, kakor je pač direktorju padlo v glavo, in na vse mogoče opravke in njegovo osebno postrežbo, s katero je obremenil dečke.

V začetku so starejši gojenci hodili na nek tečaj na licej. Ta strošek je zdaj odpadel, a na računih ob koncu trimestra je bil kljub temu napisan.

Ali zasebni profesorji ne morejo uspešno nadomestiti vseučiliško prakso? Moronval je poklical k sebi svoje stare kavarniške znanke: doktorja brez diplome, pesnika brez založnika, pevca brez angažmana, propalce, puhlo sadje, izgubljence, ki so bili vsi prav tako kot on razkačeni nad družbo, ki ni marala za njihove talente.

Ali ste opazili, kako se te vrste ljudje iščejo po Parizu, kako se privlačujejo, zbirajo, kako podpirajo drugega v svojih tožbah, kakotevah, prazni in puhli domisljivosti? V resnici drug drugega prezirajo, a na zunaj tvorijo kliko laskavcev, drug drugega obdujčijo, a vse kar je izven njih, je zanje brezpomembno.

Predstavite si sedaj, kakšne so učne ure takih profesorjev, ure, ki so s težavo plačane, a ki jih po večini prebijajo v debatah pri čaš piva v oblikih dima iz pip, ki so včasih tako gosti, da bi se skoraj drug drugega ne videli niti slišali. Pri vsem tem so govoril glasno, trgli drug drugemu besede iz ust, razvijali do absurda svoje borne ideje in vse to v nekem posebnem jeziku, ki je umetnost, znanost in letarstvo razgalilo do kosti, jo zmaličil in

Mali oglasi

Službodobne

Modistinjo in prodajalko sprejme v stalno službo salon »CHIC«, Ljubljana, Wolfova 3. (b)

Tesarje
dobre, takoj sprejemem.
Martinec, Ljubljana, Trnovski pristan 22.

Krojaškega pomočnika vajenega krojenja oblek po meri, sprejemem za stalno delo. Oskrba v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11705. (b)

Prodamo

50 različnih modelov modrobo
SI LAMNO BREZOVČNO OGLADATE PSI
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Najugodnejši nakup moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Kislo zelje
novo, prvovrstno v sodčkih, dobavlja po naročilu in najnižji ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodoljevo, Povsetova 47. Tel. 25-91. (i)

Zastoj ne
pač pa po reklamnih cenah dobite prvovrstna moška in ženska kolesa pri: Podobnik Franc, trgovina, Rudnik 123, — Ljubljana. Ogled možen tudi ob nedeljah. (i)

Zivali

Psa — čuvaja
1 leto starega mešane volje pasme poceni prodam. A. B. Bizovik 99, pri Ljubljani. (i)

Nemške ovčarje
čistokrvne s la rodovnikom, 9 tednov stare odda takoj »Pearla Storžič«, Belgrajska 4-I. (i)

Večja žakardna tkalnica išče

mojstra

marljivega in dobrega strokovnjaka. Detajlne ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Dobra plača« št. 11601.

Otvoritveno naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vljudno sporočam, da bom otvorila v nedeljo, dne 11. avgusta t. l. znano gostilno

„SLAVEC“

v okolici Maribora nad Tremi ribniki. Lep razgled na Maribor, najlepša prilika za nedeljske izlete. Točila bom prvovrstna vina, preskrbljeno pa bo tudi vedno za dober prigrizek.

Za blagohotni obisk se vljudno priporoča

Čerpes, gostilničarka

Službe iščejo

Živiljsko preskušeno zvesto dekle s kavčijo 6000 din išče službo prodajalke v pekarni, tobakarni, bufetu ali kaj podobnega. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Zvesta 944« št. 11608.

Vajenci

Vajenca
močnega in krepkega, iz poštene kršćanske družine sprejemem takoj. Toni Bule mlajši, mesar, Mokronog 12. (v)

Posestva

Gozd
prodam. Jager Alojz, Jaromovec, Dramlje pri Celju.

Parcela v Kranju
poleg nove ban. mlekarke soše ugodno naprodaj. Voda, elektrika ob parceli. Pojasnilo daje: Šušteršič, Frankopanska št. 21, Ljubljana. (p)

Moderna vila
sedaj nova, enonadstropna, z velikim vrtom, poceni naprodaj v Ljubljani. Posredovalci izključeni. Zaloška cesta: trafika pri lesenem mostu pri karmeličankah. (p)

Posestvo naprodaj
v lepem, prijaznem kraju v Malavasi št. 14, oddaljeno 1 km od župne cerkve, soše in pošte ter 2 km od železniške postaje Dobropolje. Na posestvu sta 2 stanovanjski hiši z gospodarskimi poslopji, zaradi česar je mogoče celotno posestvo, ki je v izredno dobrem stanju, spremeniti v dve posestvi. Plačilni pogoji so izredno ugodni. Interesente ne zamudite izredno ugodne prilike. Prodajalec biva v hiši št. 14 in je kupcem vsak čas na razpolago. Podrobna navodila o prodaji se dobijo tudi pri Posojilnici v Dobropoljah

Velika hiša

z gostilniškimi in trgovskimi prostori v Slovenj Gradcu — bivši Narodni dom — na najlepšem kraju sredi mesta, naprodaj. Prodaja se tudi velika žaga v neposredni bližini mesta. Podrobnejše informacije daje: R. Druškovič, Slovenj Gradec.

Čitajte »Slovenca«

Kam pa kam?

Vsi na žegnanje

Jutri in v ponedeljek na Friskovec k Ciril Gasperinu, Zadvar, kjer bom postregel z dobrimi jedili in izborno kapljico.

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje oddam. Struželj, Guncelje št. 6, St. Vid nad Ljublj.

Dve veliki stanovanji

soba in kuhinja, oddam takoj. Maribor, Taborska št. 13. (c)

Denar

Kupuje: Prodaja:

HRANILNE KNJIZICE bank in hranilnic ter VREDNOSTNE PAPIRJE po najugodnejših cenah

BANČNO KOM. ZAVOD MARIBOR

Razno

Gumbnice, gumbje, pitse,

monogrami, etel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union
Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Kupimo

Otroški voziček

dobro ohranjen kupim. Ponudbe samo podružnici »Slovenca« na Jesenicah, Gorenjsko.

Objave

V upravi »SLOVENCA« naj dvignejo inserenti naslednje ponudbe:

Nizka najemna št. 11275.
Takoj 11219.
V centru Ljubljane št. 11279
Višješolka 11317
Zadovoljno življenje št. 10500.
Zmožna 10987.

fesorji, in »mali divjački« so dabili vsak kapljico vina, česar že dolgo niso doživeli.

III.

Veličina in propast malega kralja Madau-Ghézo.

Če gimnazija Moronval še obstoja — kar zelo rad verjamem —, potem sporočam zdravstveni komisiji, da je spalnica te spoštovane vredne tovarne eden najbolj nezdruhih, neprimernih in vlažnih prostorov, v katerem so kdaj otroci spali.

Zamislite si dolgo kletno poslopje brez oken, osvetljeno samo skozi šipe na stropu in polno vonja po kolodiju in etru, ki ga ni mogoče pregnati, kajti nekoč je bil tu fotografski atelje. Ta stvar se je nahajala v enem izmed pustih pariških vrtov z visokimi, temnimi, nemimi zidovi, pokritimi z bršljanom, čigar senca poplesni vse, kamor pade.

Nasproti se je dvigala lepa vila in spalnica je mejila na konjušnico, v kateri so vedno copotali konji in škripala vodna sesalka. Vse to je še podkrepilo vlažen občutek tega revmatičnega brloga, ki ga je od zunaj do višine polovice zidu obdajal zelen pas, da je bil videti kot ladja na morju.

Vlažno je bilo prav vse leto, samo s to razliko, da je bila z ozirom na letni čas vlažnost hladna ali pa soparna. Poleti je v to zadušljivo škatlo podnevi pripekalo skozi šipe, a ponoči so te šipe dnevno vročino spet vrčale v mrzlo noč. Bila je polna sopare kot kakšna kopalnica in njen razpokan tlak se je potil.

Poleg tega je bleščeče steklo privlačilo množico žuželk, ki so imele svoje zatočišče v starem bršljanu. Prerinile so se skozi najmanjše razpoke in se šušile in brečče obletavale ali se plazile po stropu ter se nato strmo spuščale na postelje, ker jih je privlačevala belina odej.

Prav za prav je bila pozimi vlažnost znosnejša. Mraz je padal navzdol iz utripajočih zvezd in prodiral iz zemlje skozi zidne razpoke in tanka tla; človek se je pač moral zaviti v odejo, skriviti kolena do brade in tako se je po nekaj urah ogrel.

Ta brezkoristna lopa je ležala sredi kupa smeti; plohe in pariški dim so jo brž prevlekli s črnkasto barvo kot vse zapuščene zgradbe. Moronvalovo očetovsko oko je takoj vedelo, čemu bo služila.

»Tale bo spalnica!« je brez obotavljanja menil mulat.

»Nekoliko preveč vlažno bo,« se je ljubeznivo ojunčila gospa Moronval.

Posmehljivo je odvrnil:

»Bodo pač naši »mali divjački« malo bolj na hladnem.«

Prostora je bilo v njej prav za prav le za deset postelj, a postavili s ojih dvanajst; v ozadje so dali umivalnik, pred vrata oguljeno preprogo in to je bil njegov »phostol za spanje.«

Zakaj pa ne? Navsezadnje? Spalnica je kraj, kjer se spi. Nedvomno! Otroci so tam spali kljub vročini, mrazu, slabemu zraku, kljub škripanju sesalke, kljub žuželkam in divjim udarcem konjskih kopit. Nalezli so se revmatizma, dobili vnetje oči in bronhitisa; spali so stisnjenih pesti, mirni, smehljajoči, vzdihujejo, pogreznjeni v tisto globoko spanje, ki je posledica izganjanja, učenja in brezskrbnih dni.

O, sveta mladost! Prvo noč na primer Jakec ni mogel zatisniti očesa. Še nikdar ni spal v tuji hiši in občutek domotožja je bil velik, če je primerjal svojo sobico, osvetljeno z nočno lučko in polno najdražjih igrak, s temnim, soparnim prostorom, v katerem je zdaj.

Brž ko so gojenci plegli, je črni služabnik odnesel svetilko in Jakec je potem ostal buden.